

▶ **Algemene onderrichtingen betreffende de elektronische identiteitskaarten van Belg**

Gecoördineerde versie van 30 april 2026.

Inhoudstafel

Inleiding	7
HOOFDSTUK I: Wettelijke en reglementaire fundamenten	8
HOOFDSTUK II: De partners van de gemeenten in het uitreikingsproces	20
1. Rijksregister van de natuurlijke personen (RR) – Helpdesk ADIB, Call center RR en andere diensten	20
2. Producent, personalisator en initialisator van de kaart (ZETES CARDS).....	21
3. Infrastructuurbouwer (SopraSteria).....	22
4. Erkende certificatedienst.....	22
HOOFDSTUK III: Algemene gegevens betreffende de elektronische identiteitskaart	23
1. Gegevens die op de kaart worden vermeld.....	23
1.1. De zowel met het blote oog zichtbare als de elektronisch leesbare persoonsgegevens op de contactchip zijn de volgende:.....	23
1.2. De enkel met het blote oog zichtbare persoonsgegevens zijn:	23
1.3. De elektronisch leesbare persoonsgegevens op de contactchip zijn:	23
1.4. De elektronisch leesbare persoonsgegevens op de RFID-chip (Radio Frequency Identification) zijn:.....	24
1.5. De persoonsgegevens die elektronisch leesbaar zijn op basis van de tweedimensionale barcode, zijn:.....	24
2. Taalgebruik.....	24
3. <i>Geldigheidsduur</i>	26
4. Prijs van de identiteitskaart.....	28
5. Dragen van de identiteitskaart.....	29
6. Identiteitscontrole	30
HOOFDSTUK IV: Uitreikingswijze van de elektronische identiteitskaart	33
1. Beheer van de toegangsrechten van het personeel.....	33
2. Algemeen	33
3. Annulering van een identiteitskaart	34
4. Gevallen van hernieuwing	34
5. Basisprocedure	35
5.1 Opvragen van de oproepingslijsten door de gemeente en eventuele afdruk van de oproepingen door het Rijksregister.....	35
5.2 Eventueel vervoer van de oproepingsbrieven van het Rijksregister naar de gemeenten	37
5.3 Eventuele ontvangst van de oproepingsbrieven door de gemeente.....	37
5.4 Verzending van de oproepingsbrieven door de gemeente naar de burgers.....	37
5.5 Wat te doen als de betrokkene niet reageert op zijn oproepingsbrief.....	37
5.6 Verwerking van het elektronisch basisdocument.....	38
5.6.1. Speciale tekens	39
5.6.2. Samengestelde namen en hun codering.....	40

5.6.3.	Foto	40
5.6.4.	Registratie van de vingerafdrukken	42
5.6.5.	Ondertekening.....	43
5.7	Verzending van de elektronische basisdocumenten van de gemeente naar de producent van de kaarten (ZETES CARDS).....	45
5.7.1.	Sealbag «VARIA»	45
5.7.2.	Sealbag «TE VERNIETIGEN» (1x/maand of volle sealbag).....	45
5.7.3.	Samenvatting	45
5.8	Aanmaak van de elektronische identiteitskaart door de onderneming ZETES CARDS.....	46
5.8.1.	Verwerping van elektronische basisdocumenten	46
5.9	Verzending van de elektronische identiteitskaarten van ZETES CARDS naar de gemeente.....	46
5.9.1.	Verzending van de kaarten naar de gemeente	46
5.9.2.	Wat doet de gemeente wanneer de kaarten van <i>onvoldoende</i> kwaliteit blijken te zijn	47
5.9.3.	Aanmaak van de code van de kaart en verzending naar de burger (door Zetes)	47
6.	Afgifte van de kaart aan de burger	47
6.1	Wat te doen als de betrokkene zijn elektronische identiteitskaart niet komt afhalen bij het gemeentebestuur	47
6.2	Bezoek van de burger aan de gemeente.....	48
6.3	Activeren van de kaart.....	49
6.4	Certificaten: bijzondere gevallen	50
6.5	Vernietiging van de oude kaart.....	52
7.	Welke oplossingen bij niet-ontvangst, verlies, vergeten of blokkering van de code?	52
	De kaart werd nog niet geactiveerd en de burger heeft zijn code niet ontvangen	53
7.1	De kaart werd al geactiveerd.....	53
7.1.1	De burger is zijn PIN-code vergeten en heeft zijn oorspronkelijke brief niet meer.....	54
7.1.2	De burger heeft zijn PIN-code geblokkeerd.....	54
7.1.2.1	Het is mogelijk om de PIN-code te ontgrendelen	54
7.1.2.2.	Wanneer de PIN-code niet alleen geblokkeerd blijkt te zijn maar bovendien niet meer gekend is door de burger, moet na het deblokken ook een nieuwe PIN-code worden aangemaakt	54
8.	Procedure voor de aanmaak van een nieuw paar certificaten.....	55
8.1	Gebruiksvoorwaarden	55
8.1.1	Aanvaarding van de algemene voorwaarden bij het ontvangen van een nieuwe kaart.....	55
8.1.2	Aanvaarding van de algemene voorwaarden wanneer de certificaten vernieuwd worden	55
8.2	Vernieuwen van de certificaten op een kaart van de nieuwe generatie met applet v1.8	56
8.3	Vernieuwen van de certificaten op een kaart van de oudere generatie met applet v1.7	56

HOOFDSTUK V: Speciale gevallen..... 57

1.	Bijzondere gevallen van « tijdelijke afwezigheid », zoals bepaald in artikel 18 van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister met een I.T. 026 opgenomen in het Rijksregister van de natuurlijke personen	57
2.	Personen die verblijven in een mobiele woning en personen die wegens gebrek aan voldoende middelen geen verblijfplaats (meer) hebben en het voorwerp uitmaken van een inschrijving op een referentieadres	57
3.	Personen die zich niet kunnen verplaatsen.....	58
3.1.	De persoon bevindt zich op het adres van zijn hoofdverblijfplaats of op het adres van een instelling, gelegen in de gemeente waar deze persoon ingeschreven is	60
3.2	De persoon bevindt zich op het adres van een instelling, gelegen ligt in een andere gemeente dan die waar deze persoon ingeschreven is.....	61

4. Personen die van hun vrijheid beroofd zijn	63
Bij wijziging van de verblijfplaats van een gezin, waarvan één van de leden van zijn vrijheid beroofd is	63
5. Ambtshalve afgevoerde of naar het buitenland afgevoerde personen	64
6. Speciale situaties tijdens de uitreikingsprocedure	65
6.1. Oproepingen	65
a) De persoon heeft een procedure van overbrenging van zijn hoofdverblijfplaats naar een andere gemeente ingezet.....	65
b) De persoon is overleden	65
c) De persoon is afgevoerd voor het buitenland	65
d) De persoon is ambtshalve afgevoerd.....	65
e) Oproeping bestemd voor een andere gemeente.....	65
6.2. Identiteitskaarten die niet uitgereikt kunnen worden aan de betrokkenen	65
a) De betrokkene is overleden.....	65
b) De betrokkene heeft zijn hoofdverblijfplaats overgebracht naar een andere gemeente (inschrijving in een andere gemeente).....	66
c) De betrokkene heeft zijn hoofdverblijfplaats overgebracht binnen dezelfde gemeente.....	66
d) De betrokkene werd afgevoerd naar het buitenland of ambtshalve afgevoerd.....	66

HOOFDSTUK VI: Verlies, diefstal of vernietiging van de elektronische identiteitskaart..... 67

1. Inleiding.....	67
2. Algemene principes die toegepast dienen te worden door de gemeenten en de politiediensten met betrekking tot de aangifte van verlies/diefstal/vernietiging van de eID (of kids-ID, vreemdelingenkaart of elk ander verblijfsdocument) en de uitreiking van de ijlagen.....	68
2.1 De persoon meldt zich eerst aan bij zijn gemeentebestuur	68
2.2 De persoon meldt zich eerst aan bij de politie.....	68
3. Aangifte van verlies (V), diefstal (D) of vernietiging (V).....	69
3.1 Verklaring VDV bij de gemeente	69
3.2 Verklaring VDV bij de politie.....	70
3.3 Verklaring VDV eerst bij Helpdesk DOC STOP	70
3.4 Verklaring verlies of diefstal in het buitenland	71
4. Kaart van een derde teruggevonden	71
5. Beschrijving van de toepassing DOC STOP.....	72
5.1 Toepassing «DOCSTOP»: dringende aangifte van verlies of diefstal van een identiteitsdocument, een vreemdelingenkaart of een paspoort	72
5.1.1 Beschrijving	72
5.1.2 Doel.....	72
5.1.3 Gebruik	72
5.1.4 Voordelen.....	73
5.2 Beschrijving van de databanken.....	74
5.2.1 Buffer database.....	74
5.2.2 Database van de geraadpleegde nummers en de HIT LOG- database	74
6. Website «CHECKDOC»: online controle van de Belgische identiteitsdocumenten	74
6.1 Beschrijving	74
6.2 Doel	75
6.3 Gebruik	75
6.4 Strijd tegen vervalste documenten.....	76

6.5 Voordelen	76
HOOFDSTUK VII: Diverse bepalingen betreffende de identiteitskaarten	77
1. Facturatie van de elektronische identiteitskaarten.....	77
2. Vernietiging van de elektronische identiteitskaarten	77
3. Diefstal van identiteitskaarten bij de gemeentebesturen	78
3.1. Inleiding	78
3.2. Preventie	78
3.3. Maatregelen te nemen bij vaststelling van de diefstal.....	79
3.4. Kostprijs.....	79
4. Aanbevelingen betreffende de inning van de prijs van een identiteitskaart en preventieve maatregelen tegen fraude (cf. de omzendbrief van 19 oktober 2011).....	79
5. Kopie van de identiteitskaart	80
HOOFDSTUK VIII: Spoedprocedure voor de afgifte van de elektronische identiteitskaart.....	82
1. Nut.....	82
2. Procedures	82
3. Tarieven.....	84
HOOFDSTUK IX: Procedure in geval van klachten betreffende het gebruik of de inhoud van de elektronische identiteitskaart	85
1. Inleiding	85
2. Procedure voor de gemeente.....	85
3. Procedure voor de burger	87
3.1. Lijst van bewijsstukken en bewijzen	88
3.1.1. Situaties die als 'dringend' kunnen worden aanvaard, dit met het oog op de recuperatie van de betaalde kostprijs van de nieuwe eID bekomen via de spoedprocedure	88
3.1.2. Bewijsstukken die in de situaties bedoeld onder punt 3.1.1. in aanmerking worden genomen.....	89
3.1.3. Extra kosten die in aanmerking komen om terugbetaald te worden die voortvloeien uit een productiefout.....	89
4. Opvolging van de aanvragen om terugbetaling door de Helpdesk ADIB : Uitleg bij de wekelijkse mail.....	90
5. Opvolging van de problematiek.....	91
HOOFDSTUK X: Preventie en bestrijding van identiteitsfraude	92
1. Inleiding.....	92
2. Structuren tot stand gebracht om identiteitsfraude te voorkomen en te bestrijden	92
HOOFDSTUK XI: Strijd tegen het terrorisme en radicalisme – Intrekking of weigering tot uitreiking van de eID.....	96
1. Context en wettelijk kader	96
2. Algemene procedure.....	96

Deze Algemene Onderrichtingen en alle andere nuttige informatie betreffende de elektronische identiteitskaart van Belg kunnen geraadpleegd worden op onze website: www.ibz.rn.fgov.be (Deel “Professioneel” – “Identiteitsdocumenten”- “eID” – “Onderrichtingen”).

Raadpleeg eveneens regelmatig de nieuwe federale portaalsite voor de eID: <http://my.belgium.be> of www.mybelgium.be. U vindt er veel eID-toepassingen!

Inleiding

De invoering van de elektronische identiteitskaart en de evoluties ervan maken deel uit van de verwezenlijking van e-government die gepaard gaat met een administratieve vereenvoudiging en met de modernisering van federale overheidsdiensten. Deze hervormingen streven ernaar om de besturen zo goed mogelijk ten dienste te stellen van de burger.

De elektronische identiteitskaart bestaat hoofdzakelijk in de beveiliging van de identificatie van personen in het kader van de elektronische communicatie.

Ze vervult een dubbele rol: ze laat de houder toe om zijn identiteit te kennen te geven en een echt verklaarde handtekening te gebruiken. De kaart laat een beveiligde en betrouwbare communicatie op de open en gesloten informaticanetwerken toe.

Volgens de wet heeft de elektronische handtekening dezelfde juridische waarde als deze op papier.

Op deze manier wordt een snellere dienstverlening gecreëerd die de burgers respecteert, zonder dat de beveiliging van de persoonsgegevens in gevaar wordt gebracht. Het respect van de persoonlijke levenssfeer wordt immers verzekerd door de invoering van een reeks veiligheidsmaatregelen en door de oprichting van een comité dat belast is met de controle op de strikte toepassing van de regels die toegang geven tot persoonsgegevens.

De afgifte van de identiteitskaarten gebeurt via de gemeentebesturen waarmee de burger in nauw contact staat. Het Rijksregister van de natuurlijke personen speelt een sleutelrol in de verfijning én in de controle van het systeem. De exploitatiestructuur van het Rijksregister en de informaticastructuur van de gemeenten zijn aangepast om de uitreiking van de identiteitskaarten in een beveiligde omgeving mogelijk te maken.

De gemeenten bepalen hun eigen beleid inzake beheer van de kaarten en dienstenaanbod. De gemeenten bepalen zelf hun werkritme, dit wil zeggen het aantal kaarten dat de gemeente per dag, per week of per maand aanvraagt en aflevert.

De rol van het Rijksregister is beperkt tot de periodieke vermelding (maandelijks) van de identiteitskaarten die in de komende periode moeten worden aangevraagd en afgeleverd (deze van de vorige periodes die niet werden aangevraagd of afgeleverd moeten opnieuw worden vermeld, met aanduiding van het aantal maal dat deze kaart al werd vermeld) of, in andere woorden de monitoring van het proces op het niveau van de gemeente.

Onderhavige onderrichtingen houden rekening met de wensen van de gemeenten, alsook met hun praktische bedenkingen.

Ten slotte wordt aan de gemeentebesturen ten eerste de raad gegeven de website van de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken www.ibz.rnm.fgov.be (Onderdeel: “Professioneel” – Identiteitsdocumenten” – “eID” – “Onderrichtingen”), of de federale portaalsite voor de eID: <https://my.belgium.be> of www.mybelgium.be regelmatig te raadplegen. Deze sites worden regelmatig bijgewerkt en houden rekening met de regelgeving die momenteel van kracht is, alsmede met de technologische ontwikkelingen van de Belpic-software. U kunt er verschillende toepassingen vinden. U kunt eveneens de website van de FOD Beleid en Ondersteuning (BOSA) – DG Digitale Transformatie raadplegen: <https://bosa.belgium.be/nl>. Het directoraat-generaal Digitale Transformatie ondersteunt de regering en de federale organisaties op digitaal vlak. Het is de motor van de digitale evolutie en de digitale transformaties binnen de federale overheid. Het geeft advies en ontwikkelt projecten in verband met de nieuwe technologieën, met bijzondere aandacht voor de burgers en ondernemingen. Het integreert de vroeger door Fedict voorgestelde diensten.

ALGEMENE ONDERRICHTINGEN BETREFFENDE DE ELEKTRONISCHE IDENTITEITSKAART

HOOFDSTUK I: Wettelijke en reglementaire fundamenten

- Wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (Belgisch Staatsblad van 3 september 1991);
- Wet van 25 maart 2003 tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (Belgisch Staatsblad van 28 maart 2003);
- Wet van 15 mei 2007 waarbij de bevoegdheid om toegang te verlenen tot de informatiegegevens van het wachtregister en van het Register van de identiteitskaarten toevertrouwd wordt aan het sectoraal comité van het Rijksregister (Belgisch Staatsblad van 8 juni 2007);
- Koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten (Belgisch Staatsblad van 28 maart 2003);
- Koninklijk besluit van 25 maart 2003 houdende overgangsmaatregelen met betrekking tot de elektronische identiteitskaart (Belgisch Staatsblad van 28 maart 2003);
- Ministerieel besluit van 26 maart 2003 tot bepaling van het model van basisdocument met het oog op het opmaken van de elektronische identiteitskaart (Belgisch Staatsblad van 28 maart 2003);
- Koninklijk besluit van 5 juni 2004 tot vaststelling van het stelsel van de rechten tot inzage en verbetering van de gegevens die op elektronische wijze opgeslagen zijn op de identiteitskaart en van de informatiegegevens die zijn opgenomen in de bevolkingsregisters of in het Rijksregister van de natuurlijke personen (Belgisch Staatsblad van 21 juni 2004);
- Koninklijk besluit van 1 september 2004 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 houdende overgangsmaatregelen met betrekking tot de elektronische identiteitskaart (Belgisch Staatsblad van 15 september 2004);
- Koninklijk besluit van 1 september 2004 houdende de beslissing om de elektronische identiteitskaart veralgemeend in te voeren (Belgisch Staatsblad van 15 september 2004);
- Koninklijk besluit van 13 februari 2005 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding en van het stelsel van het recht tot kennisname van de overheden, instellingen en personen die de informatiegegevens die zijn opgenomen in de bevolkingsregisters of in het Rijksregister van de natuurlijke personen hebben geraadpleegd of bijgewerkt (Belgisch Staatsblad van 28 februari 2005);
- Koninklijk besluit van 25 mei 2005 tot bepaling van de personen en instellingen die toegang hebben tot het Register van de Identiteitskaarten (Belgisch Staatsblad van 27 juni 2005);
- Koninklijk besluit van 7 december 2006 tot vaststelling van de specificaties en registratieprocedure van de leesapparatuur voor de elektronische identiteitskaart en tot wijziging van het koninklijk besluit van 13 februari 1998 houdende specificaties van de leesapparatuur voor de sociale identiteitskaart (Belgisch Staatsblad van 12 januari 2007);
- Koninklijk besluit van 18 januari 2008 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 houdende overgangsmaatregelen in verband met de elektronische identiteitskaart (Belgisch Staatsblad van 28 februari 2008);
- Koninklijk besluit van 1 oktober 2008 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten. (Belgisch Staatsblad van 7 november 2008);

- Wet van 9 januari 2012 tot wijziging van artikel 6, §6, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (Belgisch Staatsblad van 14 februari 2012);
- Ministerieel besluit van 15 maart 2013 tot vaststelling van het tarief van de vergoedingen ten laste van de gemeenten voor de uitreiking van de elektronische identiteitskaarten, de elektronische identiteitsdocumenten voor Belgische kinderen onder de twaalf jaar en de kaarten en verblijfsdocumenten, afgeleverd aan vreemde onderdanen, waarvan de bijlage werd gewijzigd door het ministerieel besluit van 27 maart 2013 (Belgisch Staatsblad van 21 en 29 maart 2013);
- Koninklijk besluit van 25 februari 2014 tot vastlegging van de datum van inwerkingtreding van de wet van 9 januari 2012 tot wijziging van artikel 6, §6, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (Belgisch Staatsblad van 28 februari 2014);
- Koninklijk besluit van 24 februari 2014 tot uitvoering van artikel 6, §6, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (Belgisch Staatsblad van 28 februari 2014.);
- Wet van 10 augustus 2015 houdende wijziging van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (Belgisch Staatsblad van 31 augustus 2015). Zij strekt ertoe te strijden tegen het terrorisme en het radicalisme. Zij maakt de intrekking, ongeldig making of weigering tot uitreiking van een identiteitskaart van een Belg mogelijk onder bepaalde specifieke voorwaarden.
- Wet van 9 november 2015 houdende diverse bepalingen Binnenlandse Zaken en tot wijziging met name van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (Belgisch Staatsblad van 30 november 2015).
- Koninklijk besluit van 26 december 2015 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten teneinde artikel 6, § 10, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, uit te voeren (Belgisch Staatsblad van 5 januari 2016). Koninklijk besluit tot uitvoering van de wet van 10 augustus 2015.
- Koninklijk besluit van 9 maart 2017 “houdende diverse bepalingen” tot wijziging van verschillende koninklijke besluiten met betrekking tot de aangelegenheden betreffende de bevolkingsregisters, het Rijksregister en de identiteitskaarten (Belgisch Staatsblad van 28 april 2017).
- Ministerieel besluit van 1 december 2017 tot vaststelling van de inwerkingtreding van de artikelen 12, 16, 2° en 18 van het koninklijk besluit van 9 maart 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten (Belgisch Staatsblad van 8 december 2017).
- Wet van 25 november 2018 houdende diverse bepalingen met betrekking tot het Rijksregister en de bevolkingsregisters (Belgische Staatsblad van 13 december 2018), waarin met name de registratie van de vingerafdrukken op de elektronische identiteitskaart geregeld wordt.
- Ministerieel besluit van 28 oktober 2019 tot wijziging van het ministerieel besluit van 15 maart 2013 tot vaststelling van het tarief van de vergoedingen ten laste van de gemeenten voor de uitreiking van de elektronische identiteitskaarten, de elektronische identiteitsdocumenten voor Belgische kinderen onder de twaalf jaar en de kaarten en verblijfsdocumenten, afgeleverd aan vreemde onderdanen (Belgisch Staatsblad van 8 november 2019).

- Koninklijk besluit van 10 december 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten en het koninklijk besluit van 19 april 2014 aangaande de identiteitskaarten afgegeven door de consulaire beroepsposten (Belgisch Staatsblad van 20 december 2019).
- Wet van 18 juni 2020 tot wijziging van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten (Belgisch Staatsblad van 30 juni 2020).
- Ministerieel besluit van 15 januari 2021 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van artikel 3, §5, eerste lid, van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten – Veralgemening van de elektronische identiteitskaart aangevraagd door een Belg die in België zijn hoofdverblijfplaats heeft (Belgisch Staatsblad van 19 februari 2021).
- Ministerieel besluit van 20 december 2023 tot wijziging van het ministerieel besluit van 15 maart 2013 tot vaststelling van het tarief van de vergoedingen ten laste van de gemeenten voor de uitreiking van de elektronische identiteitskaarten voor Belgen, de elektronische identiteitsdocumenten voor Belgische kinderen onder de twaalf jaar en de elektronische verblijfsdocumenten, afgeleverd aan de vreemdelingen die legaal op het grondgebied van het Rijk verblijven, teneinde het tarief te bepalen van de elektronische identiteitsdocumenten die aan de buitenlandse kinderen onder de twaalf jaar uitgereikt worden (Belgisch Staatsblad van 12 januari 2024).
- Koninklijk besluit van 26 februari 2026 [tot wijziging van de] koninklijke besluiten van 24 februari 2014 tot uitvoering van artikel 6, § 6, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten (Belgisch Staatsblad van 31 maart 2026).

Artikel 6 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten bepaalt in het bijzonder dat de gemeente een identiteitskaart geeft aan de Belgen, een vreemdelingenkaart aan de vreemdelingen die toegelaten of gemachtigd zijn om voor een langere termijn dan drie maanden in het Rijk te verblijven of die gemachtigd zijn zich er te vestigen en een verblijfsdocument aan de vreemdelingen die om een andere reden ingeschreven worden in de bevolkingsregisters overeenkomstig de bepalingen van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. De identiteitskaart, de vreemdelingenkaart en het verblijfsdocument gelden als bewijs van inschrijving in de bevolkingsregisters.

De elektronische identiteitskaart biedt zowel op het vlak van haar formaat als op elektronisch vlak de waarborgen die worden opgelegd door de geldende Europese normen en standaarden. Zo worden meer bepaald in het bijzonder bedoeld, de ICAO-normen (International Civil Aviation Organization) betreffende de grenscontrole (de identiteitskaart is immers eveneens een document dat het mogelijk maakt om naar een aantal landen te reizen).

De beslissing om de elektronische identiteitskaart veralgemeend in te voeren, werd genomen bij koninklijk besluit dat in de Ministerraad werd besproken na een positieve evaluatie door de Ministerraad op 20 maart 2004 en door de bevoegde commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 24 maart 2004.

De veralgemeende uitreiking van de elektronische identiteitskaart werd over een periode van vijf jaar gespreid.

Er wordt voorzien in garanties wat de transparantie betreft van de gegevens die gebruikt worden voor de elektronische identiteitskaart en er is een systeem voor elektronische identificatie van de burgers.

Er dient hierbij verwezen te worden naar artikel 6, § 3, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten, namelijk:

"De houder van de kaart kan, via deze kaart of bij de gemeente waar hij in de bevolkingsregisters ingeschreven is, steeds inzage vragen van de gegevens die op elektronische wijze opgeslagen zijn op de kaart of via de kaart toegankelijk zijn en heeft het recht op verbetering van zijn persoonsgegevens die niet op nauwkeurige, volledige en juiste wijze zouden opgenomen zijn op de kaart."

Wat de mogelijkheid betreft om, via de kaart, ook inzage te hebben van de hem desbetreffende informatiegegevens in het Rijksregister en, desgevallend, tot verbetering van deze gegevens, dient te worden verwezen naar het koninklijk besluit van 3 april 1984 betreffende het recht op toegang en verbetering door personen ingeschreven in het Rijksregister van de natuurlijke personen (Belgisch Staatsblad van 13 juni 1984) en het koninklijk besluit van 5 juni 2004 tot vaststelling van het stelsel van de rechten tot inzage en verbetering van de gegevens die op elektronische wijze opgeslagen zijn op de identiteitskaart en van de informatiegegevens die zijn opgenomen in de bevolkingsregisters of in het Rijksregister van de natuurlijke personen (Belgisch Staatsblad van 21 juni 2004).

Artikel 1, eerste lid, van het KB van 16 juli 1992 betreffende het recht op toegang tot de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister en betreffende het recht op verbetering van deze registers, bepaalt het volgende:

"Elke persoon die ingeschreven of vermeld is in de registers bepaald in de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister, heeft recht op mededeling van de hem betreffende informatiegegevens die in zijn registers zijn vermeld, zonder dat hij moet doen blijken van een bijzonder belang."

De houder van de kaart heeft dus het recht:

- 1°- tot inzage van de hem betreffende informatiegegevens die zijn opgenomen:
 - in het Rijksregister van de natuurlijke personen, door middel van een kaartlezer, en via de website van het Rijksregister: <https://mijndossier.rn.fgov.be>;
 - in de plaatselijke bevolkingsregisters, door middel van een kaartlezer, en via de website van zijn gemeente, indien een dergelijke toepassing er reeds ontwikkeld werd;
 - in het Rijksregister van de natuurlijke personen of in het bevolkingsregister bij de gemeente waar hij ingeschreven is in de bevolkingsregisters¹;
- 2°- tot verzoek aan het gemeentebestuur om verbetering van deze gegevens indien ze niet op nauwkeurige, volledige of juiste wijze zijn opgenomen;
- 3°- tot kennisname van alle overheden, instellingen en personen die, gedurende de laatste zes maanden, zijn gegevens bij het bevolkingsregister (via de website van de gemeente, als een dergelijke toepassing er reeds ontwikkeld werd) en het Rijksregister van de natuurlijke personen (via <https://mijndossier.rn.fgov.be>) hebben geraadpleegd of bijgewerkt, met uitzondering van de bestuurlijke en gerechtelijke overheden die belast zijn met de opsporing en bestraffing van misdrijven (alsook de Veiligheid van de Staat en de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht).

¹Artikel 3 van het koninklijk besluit van 5 juni 2004 tot vaststelling van het stelsel van de rechten tot inzage en verbetering van de gegevens die op elektronische wijze opgeslagen zijn op de identiteitskaart en van de informatiegegevens die zijn opgenomen in de bevolkingsregisters of in het Rijksregister van de natuurlijke personen.

Wat is het juridische kader van de elektronische handtekening?

1. Wat zegt de Europese regelgeving (eIDAS)?

Het juridisch kader voor elektronische handtekeningen binnen de Europese Unie wordt geregeld door de zogenaamde eIDAS verordening.

Aanvankelijk werd dit geregeld door richtlijn 1999/93/EG betreffende een gemeenschappelijk kader voor elektronische handtekeningen. Die richtlijn had tot doel het gebruik van elektronische handtekeningen te bevorderen en het juridisch effect ervan te regelen maar liet de lidstaten een ruime marge bij de omzetting in nationaal recht. Dit leidde tot verschillen tussen de lidstaten en beperkte de grensoverschrijdende erkenning van elektronische handtekeningen.

Vervolgens werd deze richtlijn vervangen door verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014, beter bekend als de eIDAS-verordening (electronic IDentification, Authentication and trust Services). De doelstelling van de eIDAS-verordening is het mogelijk maken van veilige, betrouwbare en juridisch erkende elektronische transacties binnen de hele Europese Unie, met bijzondere aandacht voor grensoverschrijdende interacties tussen burgers, ondernemingen en overheidsdiensten.

Zij creëert een uniform kader voor:

- elektronische identificatie (eID);
- vertrouwensdiensten, waaronder elektronische handtekeningen, elektronische zegels, elektronische tijdstempels, elektronische aangetekende zendingen en website-authenticatiecertificaten.

Wat de rechtsgevolgen van de elektronische handtekeningen betreft, neemt de verordening de reeds welbekende clausules over inzake enerzijds non-discriminatie en, anderzijds, assimilatie:

a) Het non-discriminatiebeginsel

De verordening bepaalt dat het rechtsgevolg van een elektronische handtekening en de toelaatbaarheid ervan als bewijsmiddel in gerechtelijke of administratieve procedures niet mag worden ontkend enkel en alleen:

- omdat de handtekening elektronisch is, of
- omdat zij niet voldoet aan alle eisen van een gekwalificeerde elektronische handtekening.

Dit betekent dat ook eenvoudige of niet-gekwalificeerde elektronische handtekeningen juridische waarde kunnen hebben, afhankelijk van de context en het toepasselijke recht.

b) Het gelijkstellingsbeginsel (assimilatie)

Daarnaast bepaalt de eIDAS-verordening uitdrukkelijk dat:

- een gekwalificeerde elektronische handtekening hetzelfde rechtsgevolg heeft als een handgeschreven handtekening.

- Een gekwalificeerde elektronische handtekening die in één lidstaat is gebaseerd op een gekwalificeerd certificaat, in alle andere lidstaten als zodanig moet worden erkend. Dit beginsel van wederzijdse erkenning is essentieel voor de grensoverschrijdende werking van elektronische handtekeningen binnen de Europese Unie.

De eIDAS-verordening definieert ook de technische en organisatorische vereisten waaraan gekwalificeerde certificaten moeten voldoen (artikel 28 en bijlage I). Deze certificaten verbinden de identiteit van de ondertekenaar met zijn cryptografische sleutel en worden uitgegeven door een erkende vertrouwensdienstverlener. Het handtekeningcertificaat dat vandaag op de chip van de Belgische eID staat, is daar een concreet voorbeeld van.

In 2024 werd de eIDAS-verordening grondig aangepast met het oog op de verdere digitalisering van de publieke en private dienstverlening (verordening EU 2024/1183). Deze herziening wordt vaak aangeduid als “eIDAS 2.0”.

De kern van deze aanpassing bestaat uit:

- de invoering van een European Digital Identity Wallet (Europese digitale identiteitsportefeuille);

Deze portefeuille maakt het mogelijk voor burgers en ondernemingen om:

- zich elektronisch te identificeren bij publieke en private online-diensten;
- officiële elektronische gegevens en attesten (zoals identiteitsgegevens, diploma's, vergunningen of andere attributen) veilig op te slaan;
- gericht en gecontroleerd gegevens te delen, uitsluitend voor het beoogde doel.
- het kader voor elektronische identificatie en vertrouwensdiensten te versterken en te actualiseren.

Wat elektronische handtekeningen betreft, is het belangrijk te benadrukken dat eIDAS 2.0 geen breuk vormt met het bestaande juridische kader, maar dit wel verder moderniseert.

Nieuw is echter dat eIDAS 2.0 expliciet voorziet in:

- een ruimer en technologieneutraal kader voor het op afstand aanmaken van gekwalificeerde elektronische handtekeningen;
- een nauwere verwevenheid tussen elektronische handtekeningen en digitale identiteitsmiddelen, zoals de Europese digitale identiteitsportefeuille;
- bijkomende waarborgen om de controle door de ondertekenaar en de veiligheid van het handtekeningsproces te verzekeren.

2. Wat is een elektronische handtekening?

Een elektronische handtekening is, in de ruimste zin, een geheel van elektronische gegevens dat gehecht is aan of logisch verbonden is met andere elektronische gegevens, en dat door de ondertekenaar wordt gebruikt om te ondertekenen (artikel 3, tiende lid eIDAS). Deze brede definitie omvat uiteenlopende vormen, van een ingescande handtekening of een naam onder een e-mail tot een cryptografisch beveiligde handtekening via de eID.

De eIDAS-verordening onderscheidt drie niveaus, naargelang de vereisten waaraan de handtekening moet voldoen en de bijhorende juridische zekerheid.

a) De gewone elektronische handtekening

Dit is het basisniveau. Elke elektronische gegevensreeks die iemand gebruikt om te ondertekenen, valt hieronder. Er gelden geen specifieke technische vereisten. Denk aan een ingescande handtekening, een naam onder een e-mail of een vakje dat men aanvinkt op een website. Op grond van het non-discriminatiebeginsel mag het rechtsgevolg van een dergelijke handtekening niet worden ontkend louter omdat zij elektronisch is, maar de bewijswaarde ervan zal afhangen van de context en het toepasselijke recht.

b) De geavanceerde elektronische handtekening

De geavanceerde elektronische handtekening moet voldoen aan vier cumulatieve vereisten (artikel 26 eIDAS):

- zij is op unieke wijze verbonden aan de ondertekenaar;
- zij maakt het mogelijk de ondertekenaar te identificeren;
- zij komt tot stand met gegevens die de ondertekenaar, met een hoog vertrouwensniveau, onder zijn uitsluitende controle kan gebruiken;
- zij is op zodanige wijze verbonden aan de ondertekende gegevens dat elke latere wijziging opgespoord kan worden.

Dit niveau biedt een hogere graad van zekerheid over de identiteit van de ondertekenaar en de integriteit van het ondertekende document, maar vereist geen gekwalificeerd certificaat.

c) De gekwalificeerde elektronische handtekening

De gekwalificeerde elektronische handtekening is het hoogste niveau. Het gaat om een geavanceerde elektronische handtekening die bijkomend gebaseerd is op een gekwalificeerd certificaat en aangemaakt wordt met een gekwalificeerd middel voor het aanmaken van elektronische handtekeningen. Zoals toegelicht in hoofdstuk 1, heeft zij hetzelfde rechtsgevolg als een handgeschreven handtekening en wordt zij in alle lidstaten wederzijds erkend. Het handtekeningcertificaat op de Belgische eID — en in de toekomst het centraal beheerde handtekeningcertificaat via de remote signing-dienst — is een gekwalificeerd certificaat in de zin van eIDAS, waardoor de eID-handtekening steeds een gekwalificeerde elektronische handtekening is.

Juridische waarde en keuze van de handtekening

Het rechtsgevolg van een elektronische handtekening en de toelaatbaarheid ervan als bewijsmiddel in gerechtelijke procedures mogen niet worden ontkend louter op grond van het feit dat de handtekening elektronisch is of niet aan de eisen voor gekwalificeerde elektronische handtekeningen voldoet.

Samengevat geldt dat:

- elke elektronische handtekening in aanmerking kan komen als bewijs;
- de gekwalificeerde elektronische handtekening volledig gelijkgesteld is aan een handgeschreven handtekening;
- de keuze voor een bepaald type handtekening moet gebeuren in functie van het juridische en administratieve belang van het document.

3. Wat de nationale wetgeving betreft

De Europese eIDAS-verordening is rechtstreeks van toepassing in België. Zij wordt evenwel op nationaal niveau aangevuld door een aantal wettelijke bepalingen die het kader verder invullen en concretiseren, in het bijzonder met het oog op de toepassing ervan door overheden en andere actoren.

3.1. De wet van 21 juli 2016: Belgische uitvoering van eIDAS

De belangrijkste nationale uitvoeringswet is de wet van 21 juli 2016 tot uitvoering en aanvulling van de eIDAS-verordening.

Deze wet heeft de relevante bepalingen ingevoegd in Boek XII, titel 2 “Recht van de elektronische economie” van het Wetboek van economisch recht (WER) en vormt vandaag het centrale nationale kader voor elektronische handtekeningen en andere vertrouwensdiensten.

Met deze wet werd onder meer de wet van 9 juli 2001 houdende vaststelling van bepaalde regels in verband met het juridisch kader voor elektronische handtekeningen en certificatie-diensten opgeheven. De vroegere nationale regelgeving werd aldus vervangen door een kader dat volledig aansluit bij de eIDAS-verordening en het daarin vervatte systeem van elektronische identificatie en vertrouwensdiensten.

Artikel XII.24 WER preciseert het toepassingsgebied van deze titel. Het bepaalt dat zij aanvullende regels vastlegt met betrekking tot vertrouwensdiensten — waaronder elektronische handtekeningen — die worden verleend door in België gevestigde vertrouwensdienstverleners, onverminderd de rechtstreekse toepassing van de eIDAS-verordening.

3.2. Juridische waarde van elektronisch ondertekende documenten

Het Belgische recht hanteert, in overeenstemming met eIDAS, het principe van de functionele gelijkwaardigheid. Dit betekent dat een wettelijke of reglementaire vormvereiste niet wordt beoordeeld op basis van de gebruikte drager (papier of elektronisch), maar op basis van de functie die zij vervult.

Voor contracten en andere rechtshandelingen langs elektronische weg bepaalt het Wetboek van economisch recht dat aan de vereiste van een handtekening is voldaan wanneer deze:

- beantwoordt aan de voorwaarden van de eIDAS-verordening, of
- voldoet aan de voorwaarden van het Belgische bewijsrecht.

Hieruit volgt dat een elektronisch ondertekend document niet louter omwille van zijn elektronische vorm zijn rechtsgevolgen of bewijswaarde verliest.

3.3. Het nieuw Burgerlijk Wetboek – Boek 8 “Bewijs”

Met de invoering van het nieuw Burgerlijk Wetboek, en meer bepaald Boek 8 “Bewijs”, in werking getreden op 1 november 2020, werd het Belgische bewijsrecht grondig gemoderniseerd.

De vroegere bepaling van artikel 1322 van het oud Burgerlijk Wetboek, die een functionele definitie van de elektronische handtekening bevatte, werd vervangen door artikel 8.1 van het nieuw Burgerlijk Wetboek.

Dit artikel verwijst rechtstreeks naar de definities van de elektronische handtekening in de eIDAS-verordening (artikel 3, punten 10° tot 12°).

Daardoor zijn de drie niveaus van elektronische handtekeningen — de gewone, de geavanceerde en de gekwalificeerde elektronische handtekening — uitdrukkelijk verankerd in het Belgische bewijsrecht. De samenhang tussen het Europese en het nationale recht wordt hiermee versterkt en elektronische handtekeningen worden volwaardig erkend als bewijsmiddel.

3.4. Materialisering van elektronisch ondertekende documenten

Artikel XII.25, §11 WER bepaalt dat de elektronische handtekening van de certificaathouder kan worden gematerialiseerd in een equivalent dat voldoet aan de vereisten van een geavanceerde elektronische handtekening in de zin van artikel 26 van de eIDAS-verordening.

Dit houdt in dat:

- het juridisch relevante origineel het elektronisch ondertekende document blijft;
- een papieren afdruk daarvan zijn juridische waarde kan behouden, op voorwaarde dat de authenticiteit van de handtekening en de integriteit van het elektronische document gewaarborgd zijn.

In de praktijk betekent dit dat afschriften en uittreksels die elektronisch worden gegenereerd en vervolgens worden afgedrukt — bijvoorbeeld via toepassingen zoals “Mijn dossier” — kunnen worden geacht dezelfde juridische waarde te hebben als de overeenkomstige papieren documenten die door de gemeente worden afgeleverd, voor zover aan de wettelijke voorwaarden is voldaan.

3.5. Toezicht

Het toezicht op de toepassing van de eIDAS-verordening en op de activiteit van gekwalificeerde vertrouwensdienstverleners is in België toevertrouwd aan een toezichthoudend orgaan binnen de FOD Economie.

Dit toezichthoudend orgaan is onder meer belast met:

- de controle op in België gevestigde vertrouwensdienstverleners;
- het toezicht op de naleving van de Europese en nationale vereisten;
- het bevorderen van het vertrouwen in elektronische identificatie en vertrouwensdiensten.

3.6. De remote signing-dienst: wetsontwerp betreffende de handtekening op afstand

Zoals toegelicht in de vorige hoofdstukken, evolueert de technische basis van de eID-handtekening. Waar het handtekeningcertificaat vandaag fysiek op de chip van de elektronische identiteitskaart is opgeslagen, wordt gewerkt aan een systeem waarbij het certificaat centraal en op afstand wordt beheerd in een beveiligde omgeving.

Het wetsontwerp betreffende de dienst voor handtekening op afstand beoogt de juridische basis te leggen voor deze nieuwe infrastructuur. Het regelt de oprichting van een centrale remote signing-dienst en bepaalt op welke wijze via deze dienst een gekwalificeerd certificaat kan worden aangemaakt en beheerd.

Concreet voorziet het wetsontwerp dat de burger een gebruikersaccount aanmaakt door zich te identificeren met zijn elektronische identiteitskaart of via de MyGov.be-app. Bij deze registratie worden de identiteitsgegevens en de handtekeningbekwaamheid gecontroleerd aan de hand van het Rijksregister. Na aanvaarding van de gebruiksvoorwaarden wordt op basis van deze geverifieerde

gegevens een gekwalificeerd certificaat aangemaakt en centraal bewaard. De burger behoudt daarbij de uitsluitende controle over zijn account en kan het gebruik van de dienst op elk moment stopzetten.

De handtekeningen die via deze dienst worden geplaatst, beogen gekwalificeerde elektronische handtekeningen te zijn in de zin van de eIDAS-verordening en aldus dezelfde juridische waarde te hebben als de handtekeningen die vandaag via de chip van de elektronische identiteitskaart worden geplaatst.

4. Praktische werking

4.1. De elektronische identiteitskaart en de elektronische handtekening

De Belgische elektronische identiteitskaart bevat een contactchip die toelaat om elektronische handtekeningen te plaatsen. Deze chip bevat, naast andere functionaliteiten, een handtekeningcertificaat dat is gekoppeld aan de identiteit van de kaarthouder.

Dit handtekeningcertificaat:

- is een gekwalificeerd certificaat in de zin van de eIDAS-verordening;
- wordt uitgegeven binnen een Public Key Infrastructure (PKI);
- verbindt de identiteit van de houder op ondubbelzinnige wijze met een cryptografische sleutel.

De private sleutel die nodig is om de elektronische handtekening te plaatsen, is uitsluitend beschikbaar op de chip van de eID en kan de kaart nooit verlaten. Hierdoor blijft de controle over het handtekeningsproces bij de kaarthouder.

4.2. Voorwaarden voor het plaatsen van een elektronische handtekening

Een elektronische handtekening kan enkel worden geplaatst wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- de elektronische identiteitskaart is geldig;
- de handtekeningcertificaten op de kaart zijn aangevraagd en geactiveerd;
- de houder beschikt over zijn persoonlijke PIN-code.

Bij het plaatsen van een elektronische handtekening moet de houder steeds actief zijn PIN-code ingeven. Deze handeling bevestigt dat:

- de handtekening bewust wordt geplaatst;
- de handtekening gebeurt onder de uitsluitende controle van de ondertekenaar.

Dit sluit aan bij de vereisten van eIDAS-verordening inzake gekwalificeerde elektronische handtekeningen.

4.3. Evolutie naar handtekening op afstand (remote signing)

Zoals toegelicht in hoofdstuk 3, evolueert het gebruik van elektronische handtekeningen geleidelijk naar systemen van handtekening op afstand (remote signing).

In deze context:

- wordt het handtekeningcertificaat niet langer fysiek op de eID bewaard;
- maar centraal beheerd in een beveiligde omgeving door of onder toezicht van de overheid;
- behoudt de burger de uitsluitende controle over het gebruik van zijn handtekening, onder meer via sterke authenticatie.

4.4. Aandachtspunten voor gemeenten: timing van de overgang

In de loop van 2026 zal de remote signing-dienst beschikbaar zijn voor alle Belgische burgers.

Burgers met een kaart uitgereikt vóór 1 juli 2016 kunnen vanaf 22 mei 2026 geen gekwalificeerde handtekeningen meer plaatsen via de huidige methode, omwille van gewijzigde Europese technische vereisten. Voor deze doelgroep wordt aangeraden de identiteitskaart tijdig te vernieuwen, bij voorkeur vóór 1 mei 2026.

Vanaf 22 mei 2027 zullen er bovendien elektronische identiteitskaarten zijn waarvan de chip niet meer voldoet aan de nieuwe Europese erkenningsvereisten voor het plaatsen van een gekwalificeerde handtekening via de huidige methode. Het wordt daarom algemeen aanbevolen om vóór die datum over te schakelen naar de remote signing-dienst.

Wat is het juridisch kader van de registratie van de vingerafdrukken op de contactloze chip van de elektronische identiteitskaart?

Op 16 december 2016 heeft de Ministerraad haar goedkeuring verleend tot het uitschrijven van een overheidsopdracht met betrekking tot de elektronische identiteitskaart. Ten gevolge deze beslissing werd in 2017 een opdracht gelanceerd met het oog op een vernieuwing van de verschillende Belgische kaarttypes.

Op 14 mei 2017 heeft de Ministerraad beslist om de vingerafdrukken op de nieuwe kaart te registreren.

De registratie van de vingerafdrukken op de kaart kadert eveneens in de voorgestelde maatregelen van de Europese Commissie van 17 april 2018 om biometrische gegevens voor landen die identiteitskaarten uitreiken, te verplichten. De verordening (EU) 2019/1157 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende de versterking van de beveiliging van identiteitskaarten van burgers van de Unie en van verblijfsdocumenten afgegeven aan burgers van de Unie en hun familieleden die hun recht van vrij verkeer uitoefenen, is in werking getreden op de twintigste dag na de publicatie ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie. De verordening is van toepassing vanaf 2 augustus 2021. Alle onderdelen van deze verordening zijn verplicht en moeten rechtstreeks toegepast worden in elke lidstaat.

De integratie van de vingerafdrukken in de elektronische identiteitskaart strekt er tevens toe de strijd tegen identiteitsfraude te versterken, meer bepaald de bestrijding van de "look-a-like" (de fraudeur gebruikt het originele document van een andere persoon bij een persoonlijke identificatie, omdat de fraudeur fysiek lijkt op de legitieme houder). Aangezien de identiteitskaart ook een reisdocument is, zal de identiteitscontrole aan de grenzen van de landen van de Europese Unie versterkt en geautomatiseerd worden teneinde identiteitsfraude op te sporen.

De wet van 25 november 2018 houdende diverse bepalingen met betrekking tot het Rijksregister en de bevolkingsregisters (Belgische Staatsblad van 13 december 2018) bekrachtigt de registratie van de vingerafdrukken op de contactloze chip van de elektronische identiteitskaart. Het nemen van vingerafdrukken, dat momenteel al gebeurt voor de verblijfstitels van de niet-Europese burgers, zal hierdoor veralgemeend worden voor alle Belgische kaarttypes.

De identiteitskaart bevat het digitale beeld van de vingerafdrukken van de wijsvinger van de linker- en rechterhand van de houder of, in geval van invaliditeit of ongeschiktheid, van een andere vinger van elke hand.

Na advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit bepaalt het koninklijk besluit van 10 december 2019 de voorwaarden en modaliteiten voor het nemen van het digitale beeld van de vingerafdrukken.

De vingerafdrukken zullen slechts bewaard worden voor de duur die nodig is om de identiteitskaart aan te maken en uit te reiken en, in ieder geval, gedurende een maximale periode van 3 maanden, met dien verstande dat de gegevens na deze termijn van 3 maanden verplicht vernietigd en gewist moeten worden.

Zijn gemachtigd om de vingerafdrukken te lezen:

- het gemeentepersoneel dat belast is met de afgifte van de identiteitskaarten;
- de politiediensten, voor zover dat noodzakelijk is voor de uitoefening van hun wettelijke opdrachten inzake bestuurlijke en gerechtelijke politie in het kader van de fraudebestrijding (mensenhandel en -smokkel, oplichting en misbruik van vertrouwen, terrorisme, vervalsing en gebruik van vervalsingen, diefstal van een naam en gebruik van een valse naam, schendingen van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en de belemmeringen van de opdrachten van bestuurlijke politie);
- het personeel dat belast is met de grenscontrole, zowel in België als in het buitenland;
- bepaalde personeelsleden van de Dienst Vreemdelingenzaken;
- bepaalde personeelsleden van de FOD Buitenlandse Zaken en het diplomatiek en consulaire personeel;
- bepaalde personeelsleden van de onderneming die belast is met de productie van de identiteitskaarten, en dit enkel met het oog op de productie en de uitreiking van de identiteitskaarten.

Dit moet het voor de gemeente-, politie- en douanediensdiensten in de toekomst mogelijk maken om de identiteit van de burger te verifiëren door de vingerafdrukken die op de kaart staan in 'real-time' te vergelijken met de vingerafdrukken die tijdens de controle worden afgenomen.

HOOFDSTUK II: De partners van de gemeenten in het uitreikingsproces

1. Rijksregister van de natuurlijke personen (RR) – Helpdesk ADIB, Call center RR en andere diensten

Het Rijksregister van de natuurlijke personen is de draaischijf van het systeem. Deze dienst verzekert de coördinatie tussen de aanvrager van de elektronische identiteitskaart in de gemeente en het contact met de producent, de personalisator en de initialisator van de kaart. Alle fasen van het productieproces worden aan het Rijksregister gemeld.

Het RR vraagt ook de certificaten van de authenticatie en de elektronische handtekening aan de certificatie dienst. De initialisator bereidt de veiligheidssleutels voor. Het RR controleert of het toegekende sleutelbaar uniek is: de openbare sleutel wordt gecontroleerd, de privésleutel is niet gekend. Het RR bereidt de gegevens voor om een certificaat voor het gecontroleerde sleutelbaar aan te vragen: het RR geeft het certificaatnummer en vraagt een erkende certificatie dienst om een certificaat af te leveren. De erkenning van de certificatie dienst voldoet aan de voorwaarden van de wet van 9 juli 2001 houdende vaststelling van bepaalde regels in verband met het juridisch kader voor elektronische handtekeningen en certificatie diensten en aan de Europese eisen op dit domein.

Het Rijksregister van de natuurlijke personen houdt een centraal bestand van de identiteitskaarten bij dat "Register van de identiteitskaarten" wordt genoemd.

Het bevat:

- Voor elke houder: het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen, de foto van de houder die overeenkomt met deze van de laatste kaart evenals de foto's van de houder die op de identiteitskaarten staan die hem uitgereikt werden gedurende de laatste vijftien jaar, het elektronisch beeld van de handtekening van de houder, evenals de historiek van de elektronische beelden van de handtekeningen, de gevraagde taal voor de uitgifte van de kaart en zijn volgnummer. De Koning bepaalt de datum vanaf wanneer de historiek van de foto's en de historiek van de elektronische beelden van de handtekeningen opgenomen en bewaard worden in het centraal bestand van de identiteitskaarten en in het centraal bestand van de vreemdelingenkaarten.

Technisch wordt deze foto opgeslagen in een andere databank dan het Rijksregister voor identiteitskaarten. De transactie (via RRNWeb) heeft als doel om de identiteitsfoto te bezorgen die werd opgeslagen in de fotodatabank. Deze foto komt overeen met de foto ontvangen bij de productie van het identiteitsdocument. Deze foto wordt doorgestuurd door ZETES CARDS. Deze foto wordt verstuurd in het antwoord van de webdienst naar aanleiding van een aanvraag over het Rijksregisternummer van de betrokkene.

- Voor elke uitgereikte identiteitskaart (of voor elk uitgereikt basisdocument):
 - de datum van de aanvraag met de datum van de uitgifte van het basisdocument, de datum van uitgifte en de vervaldatum van de identiteitskaart en, desgevallend, de datum van de annulering;
 - de datum van aflevering en de gemeente die de kaart afgeleverd heeft;
 - het nummer van de kaart;
 - de gegevens waaruit blijkt dat de kaart geldig, vervallen of geannuleerd is en, in dat geval, de reden en de datum van annulatie;
 - het type van kaart;

- de aanduiding van het bestaan of van de afwezigheid van de functie "elektronische handtekening";
- de datum van de laatste bijwerking met betrekking tot de hoofdverblijfplaats.
- de andere bij wet opgelegde vermeldingen.

Alvorens zijn machtiging inzake toegang tot de gegevens, mededeling van de gegevens en/of gebruik van het Rijksregisternummer te geven, verifieert de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken, krachtens artikel 15 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, of de doeleinden, waarvoor de machtiging werd gevraagd, welbepaald, duidelijk omschreven en wettig zijn en, in voorkomend geval, of de gevraagde informatiegegevens en het gebruik van het Rijksregisternummer in overeenstemming zijn met de Algemene Verordening Gegevensbescherming en toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn ten opzichte van die doeleinden.

De minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken kan het advies vragen van de Gegevensbeschermingsautoriteit, overeenkomstig artikel 23, § 1, van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

De gemeenten door bemiddeling van het Rijksregister enerzijds en de onderneming belast met de productie van de kaarten en de geaccrediteerde certificatie-dienstverlener anderzijds zenden aan de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken - Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken, de gegevens die nodig zijn om het Register van de identiteitskaarten bij te werken.

Helpdesk ADIB is een dienst van het Rijksregister waarbij hulp verkregen kan worden bij alles wat te maken heeft met de Belpic-toepassing, de opvolging van de aanmaak van de kaarten, de eventuele problemen samenhangend met de activatie van de kaarten en de te ondernemen acties.

Telefoonnummer: 02/ 488.21.16

Fax.: 02/ 488.26.16

E-mail: Helpdesk.belpic@rrn.fgov.be

2. Producent, personalisator en initialisator van de kaart (ZETES CARDS)

De productie zelf van de elektronische identiteitskaart, voorzien van een contactchip en een contactloze chip, is een noodzakelijke voorafgaande eerste fase.

Het tweede stadium bestaat uit de personalisatie van de kaart. De personalisator van de kaart zorgt ervoor dat de niet-gepersonaliseerde kaart met contactchip in een gepersonaliseerde elektronische identiteitskaart wordt omgezet door de afdruk van de identiteitsgegevens.

Het derde stadium is de initialisatie van de kaart, dat wil zeggen het genereren van de basissleutels voor de authenticatie van de kaart en de creatie van sleutelparen voor de identiteits- (authenticatie) en handtekeningscertificaten, alsook de inschrijving van het identiteits- (authenticatie) en het handtekeningscertificaat.

Een enkele onderneming, de vennootschap naar privé-recht ZETES CARDS die een contract heeft afgesloten met de Belgische Staat, staat in voor de levering van de gepersonaliseerde identiteitskaarten (productie van de kaarten en personalisatie), alsook voor de levering van de diensten voor de initialisatie van de kaarten.

3. Infrastructuurbouwer (SopraSteria)

De onderneming Sopra Steria staat in voor de ontwikkeling van de exploitatiestructuur met betrekking tot de elektronische identiteitskaarten bij het Rijksregister en verzekert eveneens de opvolging en de begeleiding van de installatie van de Belpic-infrastructuur in de gemeenten.

4. Erkende certificatedienst

De erkende certificatedienst creëert certificaten op basis van de informatie die het Rijksregister in de certificatieaanvraag vermeldt.

In 2021 werd een nieuwe generatie identiteitskaarten uitgebracht, met vernieuwde contactchip en software.

Voor de nieuwe generatie kaarten vervult ZETES CONFIDENS de functie van certificatedienstverlener; voor de oude generatie kaarten neemt de vennootschap NV CERTIPOST deze rol op zich.

Een certificaat is een elektronisch bestand dat de identiteit van de houder verbindt aan een publieke encryptiesleutel. Deze sleutel dient om de identiteit te authenticeren en de elektronische uitwisselingen te beveiligen.

Het bevat informatie over de identiteit van de houder van het certificaat. Voor de uitgebreide inhoud kan u de volgende sites raadplegen: <https://repository.eid.belgium.be> (CERTIPOST) en <https://repository.eidpki.belgium.be> (ZETES CONFIDENS).

HOOFDSTUK III: Algemene gegevens betreffende de elektronische identiteitskaart voor Belgen

1. Gegevens die op de kaart worden vermeld

In het bovenste deel aan de voorzijde van de kaart worden de woorden "België" en "identiteitskaart" vermeld.

De identiteitskaart bevat, naast de handtekening van de houder informatiegegevens die zowel met het blote oog zichtbaar zijn, als elektronisch leesbaar zijn:

1.1. De zowel met het blote oog zichtbare als de elektronisch leesbare persoonsgegevens op de contactchip zijn de volgende²:

- 1) de naam;
- 2) de eerste twee voornamen;
- 3) de eerste letter van de derde voornaam;
- 4) de nationaliteit;
- 5) de geboortedatum;
- 6) het geslacht;
- 7) de plaats van afgifte van de kaart (gemeente van uitgifte);
- 8) de begin- en einddatum van geldigheid van de kaart;
- 9) de benaming en het nummer van de kaart;
- 10) de foto van de houder;
- 11) het identificatienummer van het Rijksregister.

NB: De geboorteplaats is opgenomen als wettelijk informatiegegeven (oude wetgeving) op de identiteitskaarten die uitgebracht werden vóór de uitreiking van de nieuwe elektronische identiteitskaarten met vingerafdrukken, tot de geldigheidsduur ervan.

1.2. De enkel met het blote oog zichtbare persoonsgegevens zijn:

- 1) de handtekening van de houder;

NB: De handtekening van de gemeenteambtenaar is opgenomen als wettelijk informatiegegeven (oude wetgeving) op de identiteitskaarten die uitgebracht werden vóór de uitreiking van de nieuwe elektronische identiteitskaarten met vingerafdrukken, tot de geldigheidsduur ervan.

1.3. De elektronisch leesbare persoonsgegevens op de contactchip zijn:

- 1) de identiteits(authenticatie)- en handtekeningcertificaten;
- 2) de certificatedienstverlener;

² In geval van informatiegegevens waarvan het aantal karakters de technische mogelijkheden overschrijdt, kunnen deze informatiegegevens eventueel afgekort worden. De gemeente kan hiervoor contact opnemen met de helpdesk van het Rijksregister en er zal, indien mogelijk, na overleg een oplossing worden gebracht voor het probleem.

- 3) de informatie nodig voor de authenticatie van de kaart en voor de beveiliging van de elektronisch leesbare gegevens voorkomend op de kaart;
- 4) de andere vermeldingen, voorzien of gemachtigd bij de wet, evenals de vermeldingen opgelegd door de Europese wetgeving;
- 5) de hoofdverblijfplaats van de houder;
- 6) de geboorteplaats.

1.4. De elektronisch leesbare persoonsgegevens op de RFID-chip (Radio Frequency Identification) zijn:

- 1) de foto van de houder;
- 2) de MRZ-zone (met verschillende informatiegegevens die gecodeerd zijn voor automatische lezing);
- 3) de vingerafdrukken van de houder.

1.5. De persoonsgegevens die elektronisch leesbaar zijn op basis van de tweedimensionale barcode, zijn:

- 1) het versienummer;
- 2) het Rijksregisternummer van de houder;
- 3) het kaartnummer
- 4) de vervaldatum van de kaart;
- 5) de geboortedatum van de houder.

De tweedimensionale barcode (Data matrix) is een element dat de barcode van de oude identiteitskaart vervangt, waardoor de kaart enerzijds beter beveiligd is (gegevensredundantie) en waardoor het anderzijds mogelijk is om een aantal nuttige gegevens te recupereren voor de verschillende praktijkgevallen waarin de elektronische identiteitskaart gebruikt wordt. De barcodedatamatrix voldoet aan een belangrijke functionele behoefte, met name in de processen waarin het gebruik van de chiplezers onmogelijk is en die een snelle en beperkte toegang tot de gegevens vereisen.

Een actueel proefexemplaar van de kaart en de veiligheidselementen ervan die gecontroleerd kunnen worden, kunnen geraadpleegd worden op de internetsite van de ADIB: www.ibz.rm.fgov.be (Onderdeel: “Burger” – “Identiteitsdocumenten” – “eID”). De houder van de kaart kan, indien hij/zij dat wenst, afzien van het plaatsen OF het gebruik van zijn/haar identiteits- en handtekeningcertificaten op de kaart.

2. Taalgebruik

De afgedrukte teksten en de teksten die opgenomen zijn op de elektronische identiteitskaart zijn in de volgende taal:

- 1) In het Nederlands als de gemeente van afgifte zich bevindt in het Nederlandse taalgebied, zoals dit bepaald is in artikel 3, §1, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966;
- 2) In het Frans als de gemeente van afgifte zich bevindt in het Franse taalgebied, zoals dit bepaald is in artikel 4 van dezelfde gecoördineerde wetten.

De afgedrukte teksten en de teksten die opgenomen zijn op de elektronische identiteitskaart worden, naargelang van de keuze van de houder, opgesteld:

A- In het Nederlands of in het Frans:

1°- in de gemeenten van het arrondissement van Brussel-Hoofdstad, bedoeld in artikel 6 van dezelfde gecoördineerde wetten;

2°- in de gemeenten bedoeld in artikel 7 van dezelfde gecoördineerde wetten (randgemeenten met een eigen taalstatuut: Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem);

3°- in de gemeenten met een speciaal taalstatuut met het oog op de bescherming van minderheden (artikel 8, 3° tot 10° van dezelfde gecoördineerde wetten): Mesen, Spiere-Helkijn, Komen-Waasten, Moeskroen, Ronse, Vloesberg, Bever, Edingen, Voeren en Herstappe;

B- In het Duits of in het Frans:

1°- in de gemeenten uit het Duitse taalgebied, bedoeld in artikel 8, 1° van dezelfde gecoördineerde wetten (Kelmis, Eupen, Lontzen, Raeren, Amel, Büllingen, Bütgenbach, Burg-Reuland en Sankt Vith);

2°- in de gemeenten van de streek van Malmédy, bedoeld in artikel 8, 2°, van dezelfde gecoördineerde wetten: Malmédy en Weismes.

De titels van de rubrieken op de voorzijde van de kaart worden gedrukt:

1°- Wat de naam van de Staat en het woord "identiteitskaart" betreft: in de taal van afgifte van de kaart, gevolgd door de twee andere nationale talen en het Engels;

2°- Wat de andere rubrieken betreft, in de taal van afgifte van de kaart en in het Engels.

Wanneer de keuze van de taal mogelijk is, verricht de betrokken persoon deze keuze schriftelijk.

Om te voldoen aan het voorschrift van artikel 4, §2, van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten wordt het formulier waarvan het model verder wordt weergegeven, aangeboden aan de burger die zich bij de gemeente aanbiedt, en dit zowel bij de initiële afgifte als bij de hernieuwing van de kaarten in de tweetalige gemeenten en de gemeenten met taalfaciliteiten:

Gemeentebestuur van	
Ondergetekende (naam en voornamen)	
wonende	straat, nr.
wenst een identiteitskaart in de	taal
	(datum)
	(Handtekening)

Hij geeft op dit formulier de taal aan waarin hij wil dat de vermeldingen bedoeld in voormeld artikel 4, § 2, opgesteld worden. Het gebruikte formulier is eentalig, maar het wordt door de betrokken gemeente aan iedere persoon, die in het bezit gesteld moet worden van een identiteitskaart, voorgelegd in de talen waarin de kaart opgemaakt kan worden.

Het spreekt voor zichzelf dat de gemeentelijke ambtenaren bij de uitreiking van de formulieren geen enkele rechtstreekse of onrechtstreekse druk mogen uitoefenen in verband met de taalkeuze, noch op geen enkele manier de uit te reiken formulieren vooraf invullen.

De betrokken gemeentebesturen bewaren de gebruikte formulieren zorgvuldig om elke latere betwisting te voorkomen.

Ten slotte moet erop gewezen worden dat indien een burger van een bepaalde taalgemeenschap naar een andere verhuist (bijvoorbeeld: van Luik naar Oostende), zijn kaart geldig blijft (tenzij deze vervallen is). Het volstaat dat de nieuwe gemeente het adres aanpast op de contactchip. Deze aanpassing gebeurt vanzelfsprekend in de administratieve taal van de nieuwe gemeente. De identiteitskaart kan vergeleken worden met een uittreksel uit de bevolkingsregisters aangezien de informatiegegevens die ze bevat, aan de oorsprong liggen van het bevolkingsregister. Een uittreksel uit het bevolkingsregister dat werd uitgereikt door een gemeente met een andere taalrol dan de taalrol van de gemeente waar de betrokken persoon nu woont, behoudt zijn waarde. Als hij dit wenst, kan de burger natuurlijk een nieuwe identiteitskaart vragen indien hij verhuist naar een andere taalgemeenschap. Deze wordt echter niet gratis afgegeven.

3. Geldigheidsduur

Het koninklijk besluit van 25 februari 2014 (BS 28 februari 2014) bepaalt de datum van inwerkingtreding van de wet van 9 januari 2012 tot wijziging van artikel 6, §6, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

Er werd ook een tweede koninklijk besluit goedgekeurd, namelijk dat van 24 februari 2014 (BS 28 februari 2014), dat ertoe strekt uitvoering te geven aan artikel 6, §6, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, zoals gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 9 januari 2012, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 februari 2012.

Ter herinnering, artikel 6, § 6, van de voormelde wet van 19 juli 1991 bepaalt dat de elektronische kaart maximaal tien jaar geldig blijft vanaf de datum van aanvraag van een identiteitskaart door een Belgische burger en dat de Koning voor bepaalde leeftijdscategorieën afwijkingen kan toestaan op de normale geldigheidstermijn van tien jaar voor een elektronische identiteitskaart van Belg.

Het voormelde koninklijk besluit legt bijgevolg vast welke elektronische identiteitskaarten tien jaar geldig blijven en voor welke leeftijdscategorieën een kortere geldigheidsduur wordt bepaald.

Op basis van de verordening (EU) 2019/1157 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende de versterking van de beveiliging van identiteitskaarten van burgers van de Unie en van verblijfsdocumenten afgegeven aan burgers van de Unie en hun familieleden die hun recht van vrij verkeer uitoefenen zal een identiteitskaart worden afgegeven met een geldigheidsduur van twaalf maanden indien er tijdelijk van geen enkele vinger een afdruk kan worden gemaakt om een fysieke reden.

Het koninklijk besluit van 26 februari 2026 [tot wijziging van de] koninklijke besluiten van 24 februari 2014 tot uitvoering van artikel 6, § 6, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten (Belgisch Staatsblad van 31 maart 2026) voorziet in de stopzetting van de uitreiking van de elektronische identiteitskaarten met een geldigheidsduur van 30 jaar vanaf 31 maart 2026

Normale geldigheidsduur van 10 jaar voor de elektronische identiteitskaarten van Belg

De elektronische identiteitskaart, die wordt uitgereikt aan de Belgische burgers, blijft **tien jaar** geldig vanaf de datum van aanvraag van deze kaart door de burger.

Geldigheidsduur van 6 jaar voor de elektronische identiteitskaarten van Belg uitgereikt aan Belgische minderjarigen van 12 tot 18 jaar

In afwijking van de normale geldigheidsduur van tien jaar is de elektronische identiteitskaart uitgereikt aan Belgische minderjarigen die de volle twaalf jaar bereikt hebben en jonger dan achttien jaar oud zijn, **zes jaar** geldig vanaf de datum van aanvraag van de kaart.

Deze geldigheidsduur van zes jaar werd in de eerste plaats gekozen omdat de minderjarigen tussen twaalf en achttien jaar qua fysionomie nog veel veranderen en dus ook hun gelaatstrekken. Een kaart met een geldigheidsduur van tien jaar met dezelfde foto, die is gemaakt op twaalfjarige leeftijd, is dan ook niet aangewezen, noch aanvaardbaar.

In de tweede plaats werd deze termijn van zes jaar gekozen omdat minderjarigen tot de leeftijd van achttien jaar onbekwaam zijn om geldige rechtshandelingen te stellen. In overeenstemming met artikel 488 van het Burgerlijk Wetboek wordt de meerderjarigheid immers vastgesteld op de volle leeftijd van achttien jaar en derhalve wordt men pas op deze leeftijd bekwaam tot het stellen van alle handelingen van het burgerlijk leven.

De elektronische identiteitskaart die wordt uitgereikt aan de Belgische kinderen van twaalf tot achttien jaar, bevat daarom enkel een actief certificaat dat het hen mogelijk maakt zich te identificeren, maar geen handtekeningcertificaat.

Stopzetting van de uitreiking van de elektronische identiteitskaarten met een geldigheidsduur van 30 jaar vanaf 31 maart 2026.

Technisch gezien was het niet mogelijk om de elektronische functionaliteiten van de 30 jaar geldige kaarten te verlengen nadat ze 10 jaar in omloop zijn geweest. Bijgevolg werd beslist om de uitreiking van dit type kaart stop te zetten. Burgers van 75 jaar en ouder die hun kaart moeten vernieuwen, zullen bijgevolg een identiteitskaart ontvangen met een geldigheidsduur van 10 jaar.

Om de te ondernemen stappen voor de aanvraag en de uitreiking voor personen die zich moeilijk kunnen verplaatsen te vergemakkelijken, worden verschillende oplossingen voorzien:

1. Het gebruik van een mobiel station: het gaat om een tool die het voor het gemeentepersoneel mogelijk maakt zich naar woonzorgcentra of bij de burger thuis te begeven om een aanvraag voor een kaart in te dienen. Het mobiele station maakt het eveneens mogelijk om over te gaan tot de activatie, en bijgevolg de uitreiking, van het document. Indien het aantal burgers dat deze dienst nodig heeft onvoldoende hoog is binnen het gemeentebestuur, kunnen gemeenten zich verenigen voor het verkrijgen van een mobiel station.
2. De gemeenten die nog geen mobiel station hebben besteld, mogen de procedures die in hoofdstuk V, punt 3 van deze Algemene Onderrichtingen staan vermeld, verder blijven volgen.

De kaarten met een geldigheidsduur van 30 jaar die momenteel in omloop zijn, blijven niettemin geldig tot het einde van hun geldigheidstermijn. De Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken heeft in Belpic de lijst van de betrokken burgers ter beschikking gesteld, zodat de gemeenten individueel contact met hen kunnen opnemen in de 3 maanden die voorafgaan aan de tiende verjaardag van hun kaart. Dit om hen in te lichten dat de elektronische functionaliteiten van hun identiteitskaart niet meer verzekerd zullen zijn en dat

ze, mochten ze deze nodig hebben, verzocht worden om hun kaart kosteloos te vernieuwen. De nieuwe kaart die uitgereikt wordt na een gratis vervanging van een kaart van 30 jaar, zal een geldigheidsduur hebben van 10 jaar.

Geldigheidsduur beperkt tot 1 jaar – Tijdelijke onmogelijkheid om vingerafdrukken te geven

Overeenkomstig artikel 4, 3, van de Verordening (EU) 2019/1157 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 (inmiddels aangepast door de Verordening (EU) 2025/1208) betreffende de versterking van de beveiliging van identiteitskaarten van burgers van de Unie en van verblijfsdocumenten afgegeven aan burgers van de Unie en hun familieleden die hun recht van vrij verkeer uitoefenen, bepaalt artikel 3, §5, zesde lid, van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten, dat er een identiteitskaart zonder vingerafdrukken met een geldigheidsduur die beperkt is tot twaalf maanden, uitgereikt mag worden, wanneer er, wegens een fysieke handicap of ziekte, tijdelijk van geen enkele vinger van de persoon een afdruk kan worden gemaakt.

De identiteitskaart moet vervangen worden ingeval van herinschrijving in België na een afvoering van ambtswege.

De identiteitskaart wordt beschouwd als vervallen bij de afvoering van ambtswege. In dit geval annuleert de gemeente de identiteitskaart op de datum van de beslissing van de gemeente tot afvoering van ambtswege (annulatiecode 4).

In geval van vertrek naar het buitenland, blijft de identiteitskaart echter geldig tot de geldigheidsdatum die vermeld staat op de identiteitskaart op voorwaarde dat de afschrijving naar het buitenland gebeurde na 1ste september 2008.

De Belg die zijn vertrek komt melden bij zijn Belgische gemeente van beheer geeft zijn elektronische identiteitskaart af aan de gemeentebeambte die de code 00992 (= vertrek naar het buitenland) ingeeft in het Rijksregister. De kaart wordt niet geannuleerd. Voor de gedetailleerde procedure zie punt 5 van Hoofdstuk V van onderhavige Onderrichtingen.

Bij een eventuele terugkeer van een Belg naar België, blijft de elektronische identiteitskaart op dezelfde wijze geldig tot de geldigheidsdatum die vermeld staat op zijn identiteitskaart. Bij zijn inschrijving of zijn herinschrijving in een Belgische gemeente, wordt het nieuwe adres bijgewerkt op de contactchip van de elektronische identiteitskaart.

De straffen bepaald in artikel 7 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten kunnen toegepast worden op de personen die door hun nalatigheid nog altijd in het bezit zijn van kaarten van het oude model. Bij identiteitscontroles moeten de politiediensten de geldigheid van de kaarten nagaan en een proces-verbaal opstellen voor de houders van vervallen kaarten.

De verantwoordelijkheid om de geldigheid van zijn identiteitskaart te controleren, ligt ook bij de burger. Hij moet niet wachten tot hij opgeroepen wordt door de gemeente om op het juiste moment over een nieuwe geldige identiteitskaart te beschikken, bijvoorbeeld voor een reis naar het buitenland.

4. Prijs van de identiteitskaart

Zoals bepaald in artikel 6, §8, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, worden de kosten voor de aanmaak van de kaarten door de Minister van Binnenlandse Zaken ingevorderd, bij wege van ambtshalve voorafnemingen op de rekening die op naam van de gemeenten geopend is bij een kredietinstelling die, naar gelang van het geval, voldoet aan de artikelen 7, 65 of 66 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en toezicht op de kredietinstellingen.

In toepassing van het ministerieel besluit van 20 december 2023 tot wijziging van het ministerieel besluit van 15 maart 2013 tot vaststelling van het tarief van de vergoedingen ten laste van de gemeenten voor de uitreiking van de elektronische identiteitskaarten voor Belgen, de elektronische identiteitsdocumenten voor Belgische kinderen onder de twaalf jaar en de elektronische verblijfsdocumenten, afgeleverd aan de vreemdelingen die legaal op het grondgebied van het Rijk verblijven, teneinde het tarief te bepalen van de elektronische identiteitsdocumenten die aan de buitenlandse kinderen onder de twaalf jaar uitgereikt worden (Belgisch Staatsblad van 12 januari 2024), wordt het bedrag van de vergoedingen, opgenomen als bijlage bij het besluit, op 1 januari van elk jaar, automatisch herzien, vanaf 1 januari 2014.

Het bedrag van de vergoedingen ten laste van de gemeenten voor de uitreiking van een elektronische identiteitskaart voor Belgen, een verblijfskaart of -document voor vreemdelingen of een elektronisch identiteitsdocument voor Belgische kinderen jonger dan twaalf jaar, wordt jaarlijks geïndexeerd en per omzendbrief aan de gemeenten meegedeeld (die u kan raadplegen op de internetsite: www.ibz.rnm.fgov.be (“Professioneel” – “Identiteitsdocumenten” – “eID” – “Omsendbrieven”).

Indien ze het wenst, kan de gemeente een gemeentebelasting toevoegen aan hoger vermeld basisbedrag. Deze belasting is facultatief en wordt overgelaten aan een beslissing van de Gemeenteraad.

Het bedrag van de kaart dat van de burger wordt gevraagd, moet worden vermeld in zijn oproeping en moet worden geïnd bij de aanvraag van de kaart.

De kostprijs van de kaart zonder elektronische handtekening is dezelfde als voor deze met een elektronische handtekening.

5. Dragen van de identiteitskaart

Met een omzendbrief van 5 juni 2008 werden de gemeenten herinnerd aan de principes van het verplicht dragen van de elektronische identiteitskaart vanaf de volle leeftijd van 15 jaar.

De Belgische identiteitskaart geldt als inschrijvingsbewijs in het bevolkingsregister van de gemeente waar de betrokkene zijn hoofdverblijfplaats heeft. Ze staat eveneens aan Belgen toe om hun nationaliteit en hun identiteit in het buitenland te bewijzen. De identiteitskaart wordt automatisch door de gemeente van de hoofdverblijfplaats afgegeven aan alle Belgen van minstens 12 jaar die ingeschreven zijn in het bevolkingsregister.

Krachtens het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten, moet iedere Belg die de volle vijftien jaar oud is, houder zijn van een identiteitskaart.

De inbreuken voor niet-houderschap van een identiteitskaart worden strafrechtelijk bestraft door de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten. In artikel 7 van deze wet wordt bepaald dat het niet tonen van de identiteitskaart kan bestraft worden met een geldboete van 26 tot 500 euro. De bepalingen van het eerste boek van het Strafwetboek zijn eveneens van toepassing.

Het koninklijk besluit van 25 maart 2003 bepaalt eveneens aan wie de kaart overgelegd moet worden, inzonderheid bij elke vordering van de politie in het kader van haar wettelijke en reglementaire opdrachten, alsmede bij elke aanvraag van getuigschriften of uittreksels bij gemeentelijke of andere diensten, wanneer de betrokkene bewijs van zijn identiteit dient te leveren of wanneer hij hiertoe verzocht wordt door een gerechtsdeurwaarder.

Als een identiteitskaart geannuleerd werd bij het Centrale Register van de Identiteitskaarten, verliest deze automatisch haar geldigheid. De burger wordt hiervan naar behoren verwittigd en wordt uitgenodigd om zich aan te bieden bij de bevolkingsdienst van de gemeente van zijn verblijfplaats om zijn identiteitskaart te laten vernieuwen.

De herinneringen die naar de burger worden verstuurd, vermelden de risico's die hij loopt indien hij hieraan geen gevolg geeft. Indien hij geen geldige identiteitskaart heeft, loopt de burger het risico op om moeilijkheden, in het bijzonder, bij de administratieve en financiële instellingen of bij zijn verplaatsingen in België of in het buitenland.

Elke burger, die de leeftijd heeft van 12 jaar, dient de eerste keer zijn identiteitskaart te vernieuwen na 6 jaar (zodra hij de leeftijd van 18 jaar bereikt). Vervolgens dient de identiteitskaart te worden vernieuwd om de 10 jaar. Aangezien de identiteitskaart van Belg geldt als inschrijvingsbewijs in het bevolkingsregister, is zij eveneens een wezenlijk bestanddeel in verschillende reglementeringen en dient in fiscale, sociale en administratieve aangelegenheden.

Krachtens het koninklijk besluit van 25 maart 2003 is de uitreiking van een identiteitskaart eveneens vereist aan personen die nooit een kaart ontvangen hebben (Belg die terugkomt uit het buitenland - afgevoerd is uit het bevolkingsregister of nooit ingeschreven werd in België – na de verwerving van de Belgische nationaliteit door een vreemdeling- de herinschrijving in het bevolkingsregister na afvoering van ambtswege, enz...).

6. Identiteitscontrole

De identificatie en de controle van de identiteit van een persoon worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 1 van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten en artikel 34 van de wet op het politieambt.

De identiteitscontrole is een handeling waarmee een persoon aangehouden wordt en verzocht om zijn identiteit aan te tonen door voorlegging van zijn identiteitskaart of van elk ander document die deze vervangt.

Artikel 34 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt voorziet 4 gevallen waarin een persoon het voorwerp kan worden van een identiteitscontrole:

- Indien de vrijheid van de personen wordt benomen ten gevolge van een bestuurlijke of gerechtelijke aanhouding of indien de persoon een misdrijf heeft gepleegd.
- Indien er, op grond van de gedragingen, materiële aanwijzingen of omstandigheden van tijd of plaats, redelijke gronden zijn om te denken dat een persoon wordt opgespoord (BCS, Schengen), dat hij heeft getracht of voorbereid om een misdrijf te plegen (verdenking, inductie of deductie) of dat hij de openbare orde zou kunnen verstoren of heeft verstoord.
- Indien de persoon een plaats wenst te betreden (openbare plaats of bijeenkomst) die het voorwerp is van een bedreiging voor de openbare orde.
- In bepaalde gevallen, vastgelegd door de besturende overheden (bijvoorbeeld: in een bepaald risicogebied, in een luchthaven) om de openbare veiligheid te kunnen behouden of het respect te verzekeren voor de bepalingen met betrekking tot de toegang tot het grondgebied.

Het doel van de controle moet de verificatie van de identiteit van een persoon zijn, in principe via de identiteitskaart of het paspoort. De wet sluit andere identificatiemogelijkheden echter niet uit (bijvoorbeeld: bankkaart, rijbewijs, getuigenis...). Dat wordt overgelaten aan het oordeel van de politieagent.

De identiteitsdocumenten die overhandigd worden aan de politieagent, mogen slechts ingehouden worden gedurende de tijd die noodzakelijk is voor de identiteitscontrole, en moeten vervolgens onmiddellijk teruggegeven worden aan de betrokkene.

Indien de persoon zijn identiteit weigert te bewijzen of niet kan bewijzen, of indien zijn identiteit twijfelachtig is, kan hij vastgehouden worden gedurende de tijd die noodzakelijk is voor de identiteitscontrole.

Hij moet hoe dan ook de mogelijkheid krijgen om zijn identiteit te bewijzen.

De betrokkene mag hiervoor geenszins langer dan twaalf uur vastgehouden worden. De politie kan eveneens een vreemdeling die geen identiteitsbewijs of door de wet voorziene documenten bij zich heeft, aanhouden en onderwerpen aan een maatregel van administratieve

aanhouding, in afwachting van een beslissing van de Minister of zijn afgevaardigde. De vrijheidsberoving mag niet langer duren dan vierentwintig uur (artikel 74/7 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen).

Indien de vrijheidsberoving uitgevoerd wordt met het oog op de identiteitscontrole, vermeldt de politieagent die deze actie uitvoert, dit in het register van vrijheidsberovingen.

De identiteitscontrole heeft verscheidene doeleinden:

- De handhaving en de controle verzekeren van het naleven van de wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
- De overtredingen vaststellen op de reglementering betreffende de identiteitskaarten. In dit opzicht kan de persoon, zelfs als deze zijn identiteit heeft kunnen bewijzen met andere middelen, nog steeds vervolgd worden voor het niet dragen van de identiteitskaart.
- Nagaan of er geen frauduleus gebruik is van de overlegde documenten (vervalsing, diefstal, openbaar aannemen van valse naam). De niet-authentieke documenten, die fouten of vervalsingen bevatten, maken op hun beurt het voorwerp uit van een aanhangig making voor het gerecht.
- Zich ervan verzekeren dat de gecontroleerde persoon niet gesignaleerd wordt als gezocht in het centrale inlichtingenbulletin, desgevallend met technische middelen.

Op grond van artikel 1 van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten moet iedere Belg ouder dan vijftien jaar houder zijn van een identiteitskaart en moet hij deze overleggen bij elke vordering van de politie. De overtredingen van deze bepaling worden bestraft overeenkomstig artikel 7, eerste lid van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten. De persoon die in gebreke blijft en zijn identiteitskaart niet vernieuwt en het vervallen document niet aan het gemeentebestuur terugbezorgt, overtreedt de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten en kan een boete krijgen van 26 tot 500 euro. De politieambtenaren maken een proces-verbaal van de inbreuk op en raden de betrokkene aan om de zaak in orde te maken.

Uitgezonderd de hypothese van een aanhangig making voor het gerecht, verbiedt artikel 34, §4, van de wet op het politieambt, de politiediensten om de identiteitsdocumenten van de houder af te nemen.

De bestaande bepalingen van artikel 1, tweede en derde lid, van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten leggen vast aan wie de identiteitskaart getoond moet worden. Dit is het geval bij elk verzoek van de politie, in het kader van haar wettelijke en reglementaire opdrachten, alsmede bij elke vraag naar certificaten en uittreksels door gemeentelijke of door andere openbare diensten, indien de betrokken persoon zijn identiteit moet bewijzen en in geval van tussenkomst door de gerechtsdeurwaarder.

Op basis van artikel 5, §1, 1°, van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten, mag de aangestelde van de gemeente de vervallen identiteitskaart van een persoon die zich aanmeldt om een uittreksel uit de bevolkingsregisters of een volgens die registers opgesteld certificaat te verkrijgen, intrekken. Op basis van artikel 5, §3, van het voormelde koninklijk besluit van 25 maart 2003 mag de aangestelde van de gemeente eveneens de identiteitskaart intrekken van een persoon die van ambtswege afgevoerd is uit de bevolkingsregisters.

Bovendien moet de kaart ingetrokken worden in geval van verlies van de Belgische nationaliteit of bij overlijden van de houder (de kaart wordt binnengebracht door een familielid of een derde).

De gemeente die de identiteitskaart van een burger intrekt, moet deze intrekking kunnen verantwoorden op basis van een gemotiveerd document. Via datzelfde document moet de burger geïnformeerd kunnen worden over de mogelijkheden om in beroep te gaan tegen de beslissing van de gemeente.

In geval van intrekking van de elektronische identiteitskaart door de gemeente (kaart vervallen, afvoering van ambtswege, verlies van de Belgische nationaliteit en overlijden) moet de aangestelde van de gemeente het formulier voor intrekking van een elektronische identiteitskaart van Belg afleveren (Bijlage 33 van deze Onderrichtingen).

Over het algemeen sluiten deze bepalingen de mogelijkheid niet uit om naar de identiteitskaart te vragen bij het onthaal van een gebouw dat tot de openbare of privésfeer behoort. Het spreekt voor zich dat voornoemde bepalingen niet toelaten dat het onthaalpersoneel, bijvoorbeeld, de identiteitskaart langer bijhouden dan nodig om kennis te nemen van de identiteit.

Wat de verplichting betreft om zijn identiteitskaart voor te leggen (zonder dat deze bijgehouden wordt), bepaalt het koninklijk besluit van 25 maart 2003 dat de identiteitskaart voorgelegd moet worden “als de houder het bewijs van zijn identiteit dient te leveren”, dit wil zeggen dat dit beoordeeld moet worden in functie van het algemene principe dat geldt voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, namelijk dat het doel waarvoor de voorlegging van de kaart wordt geëist, wettig, bepaald en expliciet moet zijn. Het feit om zich te moeten verzekeren van de identiteit van de bezoekers in het licht van het eigendomsrecht en van de noodzaak om de veiligheid van een gebouw te verzekeren, lijkt aan deze criteria te voldoen. Het is echter niet gerechtvaardigd om de identiteitskaart bij te houden tijdens de duur van het bezoek. Het feit om aan een derde te vragen om zijn identiteitskaart voor te leggen, moet bepaald worden door een wet, een besluit of een intern reglement.

HOOFDSTUK IV: Uitreikingswijze van de elektronische identiteitskaart

1. Beheer van de toegangsrechten van het personeel

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beheer van de toegangen van hun medewerkers tot de Belpic-toepassing. De gemeentelijke verantwoordelijke voor het beheer van de machtigingen kan zelf controleren wie toegang heeft tot de Belpic-toepassing en kan rechten toevoegen/wijzigen/schrappen via onze webtoepassing “Rrnadmin”. Deze toepassing, wordt ook gebruikt door de gemeentediensten voor de toegang tot het Rijksregister.

Ter herinnering, de procedures voorzien dat er een verantwoordelijke voor het beheer van de toegangen wordt aangewezen binnen het gemeentebestuur. De informatiegegevens betreffende die persoon worden vervolgens naar de diensten van het Rijksregister gestuurd via een formulier dat beschikbaar is op onze website (Luik Z).

Er kunnen zich twee situaties voordoen:

- de gemeente gebruikt reeds “Rrnadmin”: de verantwoordelijke ambtenaar voert de nodige aanpassingen zelf uit ;
- de gemeente gebruikt « Rrnadmin » nog niet: de Belpic-machtigingen worden aangepast via luik C; als de gemeente nog geen verantwoordelijke voor het beheer van de toegangen aangewezen heeft, moet luik Z ingevuld worden.

De documenten luik Z of luik C moeten via mail naar het adres helpdesk.belpic@rrn.fgov.be of via fax naar het nummer 02/488.26.16 gestuurd worden.

Het is belangrijk dat de aangewezen ambtenaren betrokken worden bij het dagelijks beheer van de diensten die deze toegangen nodig hebben. Deze toepassing maakt het immers voor de gemeenten mogelijk om zelf in real time de machtigingen van hun personeelsleden te beheren.

U vindt de formulieren (luik Z/luik C) die u nodig hebt om de stappen te ondernemen voor uw toegangen, via de volgende links van de website van de ADIB:

http://www.ibz.rrn.fgov.be/fileadmin/user_upload/nl/rr/formulieren/luik-c.pdf

http://www.ibz.rrn.fgov.be/fileadmin/user_upload/nl/rr/formulieren/luik-z.pdf

Alle informatiegegevens betreffende “Rrnadmin” zijn beschikbaar op de website via de volgende link:

<http://www.ibz.rrn.fgov.be/nl/rijksregister/beheer-van-de-toegangen-de-toepassing-rrnadmin/>

2. Algemeen

Binnen een termijn van twee weken te rekenen vanaf de verzendingsdatum van de oproepingsbrief, moet de burger worden uitgenodigd om zijn nieuwe kaart aan te vragen.

De elektronische identiteitskaart is meestal beschikbaar bij de gemeente binnen een termijn van drie weken na de verzending van het elektronisch basisdocument aan de onderneming ZETES CARDS. Vanaf die datum en op voorwaarde dat de burger zijn code van de onderneming ZETES CARDS gekregen heeft, kan hij zijn kaart gaan afhalen en met behulp van de aangestelde van de gemeente activeren.

3. Annulering van een identiteitskaart

Het is belangrijk te benadrukken dat de burger nooit in het bezit mag zijn van twee (actieve) kaarten. Daarom is het cruciaal dat de oude kaart teruggegeven en vernietigd wordt vooraleer de burger een nieuwe kaart ontvangt. De oude kaart moet geannuleerd worden met de toepassing Belpic bij de aanvraag van een nieuwe kaart.

De keuze van de annulatiecode heeft een impact op de certificaten van de geannuleerde kaart Code 21 (vernieuwen kaart) is momenteel de enige code waarbij de certificaten niet worden ingetrokken.

De lijst met de annulatiecodes voor de Belgen is opgenomen als bijlage 15.

Indien een fout werd begaan bij de keuze van de annulatiecode, kan contact worden opgenomen met de Helpdesk ADIB, die de foutieve code kan vervangen door de juiste annulatiecode. De Helpdesk ADIB kan een geannuleerde kaart echter niet opnieuw activeren.

Er dient opgemerkt te worden dat het Rijksregister, bij omzendbrief van 3 december 2008, heeft laten weten dat zijn programma's aangepast werden, waardoor de voor de invoering van bijwerkingen aan bepaalde informatietypes, het noodzakelijk is om eerst de identiteitskaart van de betrokkene te annuleren in het centrale register van de identiteitskaarten. De controle van de voorafgaande annulatie van de identiteitskaart werd uitgebreid tot de invoering van de informatie "afvoering van ambtswege" (code 99991) in het IT 001. In bepaalde gevallen is het mogelijk dat de informatie "afvoering van ambtswege" toch ingevoerd moet worden zonder dat de identiteitskaart geannuleerd moet worden. Deze bijwerking zal enkel uitgevoerd kunnen worden door de regionale diensten van het Rijksregister door de dienstcode 4 te gebruiken en enkel bij gegronde omstandigheden.

4. Gevallen van hernieuwing

Elke identiteitskaart wordt hernieuwd:

1°- bij het verstrijken van de geldigheidsduur van de identiteitskaart;

2°- wanneer de houder een kaart wenst in een andere taal dan deze waarin zijn kaart is opgesteld, op voorwaarde dat hij in een gemeente verblijft die bevoegd is om de kaarten uit te reiken in de taal die de betrokkene gekozen heeft;

3°- wanneer de foto van de houder niet meer gelijkend is;

4°- wanneer de kaart beschadigd is³;

5°- wanneer de houder van naam of voornaam verandert;

6°- wanneer de houder van geslacht verandert;

³ De kaart kan beschadigd zijn wanneer de burger ze niet gebruikt als "een goede huisvader" (verboden wijze van gebruik: kaart in langdurig contact met water, kaart en/of chip versleten ten gevolge van verkeerde handelingen, enz....). In dit geval zal de hernieuwing van de kaart ten laste vallen van de burger. De kaart kan eveneens als beschadigd beschouwd worden als de elektronische functionaliteiten onbruikbaar zijn. Als de gemeente denkt dat het gaat om een fabricatiefout, dient zij contact op te nemen met de helpdesk ADIB van het Rijksregister, die de nodige maatregelen zal nemen. In dat geval, indien de kaart geanalyseerd moet worden, wordt een attest afgeleverd aan de burger (bijlage 12). Als er vastgesteld wordt dat de kaart defect is ten gevolge van een klaarblijkelijke fabricatiefout, zal de kostprijs voor de vervanging van de kaart ten laste vallen van het productiecentrum en niet van de burger. Voor meer details, cf. procedure hoofdstuk IX van onderhavige Algemene Onderrichtingen.

7°- na verlies of diefstal van de identiteitskaart;

8°- wanneer de houder hiervoor de aanvraag doet (tijdens de hierboven in punt 2a) vermelde hernieuwingperiode);

9°- bij wijziging van het Rijksregisternummer.

De kosten voor de vernieuwing van de identiteitskaart moeten worden betaald door de houder ervan, tenzij na analyse blijkt dat de beschadiging van de kaart het gevolg is van een fabricagefout. In dat geval wordt de kaart gratis vervangen.

Opmerking

Indien wijzigingen van straatnamen en huisnummers en eventueel postnummers plaatsgevonden hebben, is het niet nodig om de kaart te vervangen. De betrokken burgers worden door de gemeente uitgenodigd om hun adreswijziging te komen doorvoeren op de contactchip van de kaart. De eventuele kosten hiervoor vallen ten laste van de gemeente.

In alle bovenvermelde gevallen van hernieuwing, alsook bij verlies van de Belgische nationaliteit of bij overlijden van de houder, wordt de elektronische identiteitskaart teruggegeven aan het gemeentebestuur.

Elke identiteitskaart of attest van verlies, diefstal of vernietiging wordt met de nodige voorzichtigheid afgegeven, om identiteitsfraude te voorkomen (zie hoofdstuk X).

Wanneer een identiteitskaart aan het gemeentebestuur afgegeven wordt bij de vernieuwing of vervanging ervan, moet het gemeentebestuur deze kaart onmiddellijk fysiek vernietigen.

5. Basisprocedure

5.1 Oproepingen van de oproepingslijsten door de gemeente en eventuele afdruk van de oproepingen door het Rijksregister

Het Rijksregister maakt maandelijks de lijsten op van de oproepingen voor hernieuwing wegens het verstrijken van de geldigheidsduur van het document of voor de eerste toekenning van een identiteitskaart aan elke Belg van twaalf jaar.

De gemeente kan de oproepingslijsten downloaden via BELPIC (zie lijst met downloadbare bestanden in bijlage 28 en de handleiding BELPIC voor de procedure in detail).

De aangestelde van de gemeente moet hiervoor een machtiging hebben

Een gemeente kan enkel haar eigen documenten downloaden.

Bij problemen dient er contact te worden opgenomen met de helpdesk ADIB op het nummer 02/488.21.16.

Op aanvraag van de gemeente kan het Rijksregister, de oproepingen op gecentraliseerde wijze afdrukken en verzenden voor de hernieuwing van het document wegens het verstrijken van de geldigheidsduur van het document of voor de eerste toekenning van een identiteitskaart aan elke Belg van twaalf jaar.

Het Rijksregister stelt voor elk gemeentebestuur een verzendingsborderel op (in 2 exemplaren) met aanduiding van de naam van de gemeente en de hoeveelheid documenten. De documenten worden in sealbags met een groen etiket gestoken en via een beveiligde verzending naar ZETES EXPRESS verstuurd.

De gemeentebesturen kunnen hun voorkeur meedelen: ofwel een systeem waarbij de oproepingsbrieven centraal afgedrukt worden door het Rijksregister zoals hierboven beschreven, ofwel het systeem waarbij de afdruk van de oproepingsbrieven plaatselijk geschiedt. In dit laatste geval zullen de gemeentebesturen nog enkel het bestand met de gegevens van de op te roepen personen ontvangen via Belpic. Deze keuze moet medegedeeld worden aan de helpdesk ADIB, die dan het nodige zal doen.

N.B.

De lijst met oproepingen waarin de personen voorkomen die opgeroepen moeten worden, moet gedownload worden via Belpic in de gemeente.

Zolang de gemeente niet overgaat tot het annuleren van de te vernieuwen identiteitskaart, zal de burger worden opgenomen in een lijst, met daarbij een aanduiding van hoeveel keer de burger al in de oproepingslijsten voorkwam.

Het vernieuwingsproces voert bepaalde controles uit om er zeker van te zijn dat de gegevens die nodig zijn voor de aanmaak van de nieuwe kaart wel degelijk aanwezig zijn in het dossier “natuurlijke personen” bij het Rijksregister.

Indien dit niet het geval is, zullen de personen opgenomen worden in een verwerpinglijst met een code die overeenkomt met het vastgestelde probleem. Op basis van deze lijst is de gemeente van beheer in staat om de nodige wijzigingen of verbeteringen aan te brengen op het niveau van het dossier “natuurlijke personen” bij het Rijksregister. Deze verwerpingen kunnen het gevolg zijn van procedures die niet tot het einde zijn uitgevoerd tijdens een activering, een adreswijziging enz.

Na de verbetering van het dossier moet de gemeente van beheer zelf de burger oproepen (het Rijksregister kan deze oproepingsbrieven niet aanmaken). Indien voor de burger geen basisdocument wordt aangemaakt vóór de volgende maandelijkse extractie of indien het dossier niet wordt verbeterd, zullen de gegevens van de burger blijven voorkomen in deze lijst, behalve voor de kinderen die hun eerste eID als 12-jarige moeten ontvangen.

Er wordt gevraagd om de grootste aandacht te wijden aan de opvolging van de bestanden die u maandelijks worden doorgestuurd, zodat bepaalde ongemakken voor de burgers vermeden worden.

De regionale afvaardigingen van het Rijksregister staan te uwer beschikking voor elke aanvraag tot informatie betreffende het optimale beheer van deze bestanden.

Een zeker aantal burgers moet hun adres nog laten aanpassen op de contactchip van hun elektronische identiteitskaart.

Daarom vindt u, als bijlage 31, een modelbrief om op te sturen naar de burgers die momenteel een elektronische identiteitskaart bezitten, maar waarvan het adres niet werd aangepast op hun identiteitskaart.

Opdat de burgers nog meer bewust gemaakt zouden worden van hun verplichting om hun adres aan te passen op de contactchip van hun elektronische identiteitskaart, vermelden de modellen 2 en 2bis (ontvangstbewijzen wijziging verblijfplaats) van de Algemene onderrichtingen betreffende het houden van de bevolkingsregisters, deze verplichting inzake aanpassing van het adres op de contactchip van de identiteitskaart

De lijsten ter opvolging van de burgers voor wie een tijdelijke afwezigheid (IT026) werd geregistreerd, staan eveneens ter beschikking via BELPIC.

5.2 Eventueel vervoer van de oproepingsbrieven van het Rijksregister naar de gemeenten

De oproepingen die gecentraliseerd bij het Rijksregister worden gedrukt, komen in de gemeente aan onder de vorm van een beveiligde verzending (sealbags – beveiligde transportzakken) met tussenkomst van de onderneming ZETES EXPRESS.

Contactpunt documententransport:

Zetes Express – Helpdesk Leveringen

Tel. : 02 333 49 69

Fax : 02 334 22 30

5.3 Eventuele ontvangst van de oproepingsbrieven door de gemeente

De chauffeur van ZETES EXPRESS biedt zich bij het gemeentebestuur aan voor de overhandiging van de oproepingen en eventueel de identiteitsdocumenten, opgeborgen in sealbag(s). De levering van de sealbag(s) aan de aangestelde van het gemeentebestuur wordt geregistreerd door de chauffeur van ZETES EXPRESS.

5.4 Verzending van de oproepingsbrieven door de gemeente naar de burgers

Het is niet nodig om de oproepingskaarten in een omslag te steken.

De oproepingen worden naar de burgers verstuurd zodra de gemeentebesturen ze ontvangen hebben of, in voorkomend geval, zodra de gemeentebesturen ze afgedrukt hebben.

De gemeente kan opteren om de burgers langs digitale weg (via email) uit te nodigen. Zij maken hiervoor gebruik van het mailadres dat in het IT 246 werd geregistreerd. Wanneer de burger niet reageert, is het aangeraden om de herinneringsbrieven per post te verzenden.

De aangestelde van de gemeente zal volgende gegevens in de oproeping vermelden: de openingsuren van het gemeentehuis, de datum waarop de burger naar de bevolkingsdienst moet komen om zijn nieuwe kaart *aan* te vragen , de prijs die de burger moet betalen voor zijn kaart.

De modellen van de oproeping worden bij deze onderrichtingen gevoegd (cf. bijlagen 1 bis: vervanging van een vervallen elektronische identiteitskaart door een nieuwe elektronische identiteitskaart en 1c: uitreiking van een eerste elektronische identiteitskaart aan de burgers die 12 jaar oud zijn). De gemeenten die dit wensen, mogen deze modellen van oproeping aanpassen mits het naleven van de GDPR-reglementering.

De gemeenten die live enrollment gebruiken, moeten hun burgers informeren dat de foto voor de identiteitskaart rechtstreeks in de gemeente zal worden genomen en zal voldoen aan de normen van de fotomatrix conform de ICAO-normen (aanvaardingscriteria voor de foto).

5.5 Wat te doen als de betrokkene niet reageert op zijn oproepingsbrief

Als de betrokkene burger niets van zich laat horen, stuurt de gemeente hem een eerste herinnering 8 dagen na de datum waarop hij zich had moeten aanmelden bij de bevolkingsdienst (zie model als bijlage 22 – vervanging van een vervallen eID door een andere eID). Deze herinnering zal de datum vermelden waarop de identiteitskaart, die momenteel in zijn bezit is, zal verlopen en geannuleerd worden.

Als de betrokkene 15 dagen na de eerste herinnering nog steeds niet komt opdagen, stuurt de gemeente hem een tweede herinneringsbrief (zie model als bijlage 23) waarin hem ter kennis gebracht wordt dat zijn huidige identiteitskaart zal geannuleerd worden en bijgevolg

haar geldigheid zal verliezen. De nalatige burger loopt het risico een boete te krijgen wegens het niet bezitten van een geldige identiteitskaart en kan veel moeilijkheden ondervinden bij zijn administratieve en financiële verrichtingen en bij reizen in binnen- en buitenland.

Als twee maanden na de datum waarop de betrokkene zich had moeten aanmelden bij de bevolkingsdienst hij nog niets van zich heeft laten horen, is het raadzaam dat de gemeente een onderzoek instelt om te vernemen waarom de herinneringsbrieven zonder gevolg zijn gebleven : woont de betrokkene nog altijd op hetzelfde adres, is betrokkene tijdelijk afwezig, ...? Als hij niet aanwezig is, wordt een ondertekend bericht in zijn brievenbus gestoken waarin de burger gevraagd wordt naar de bevolkingsdienst te gaan.

Drie maanden na de datum waarop de burger zich had moeten aanmelden bij de bevolkingsdienst (=datum die vermeld is op de oproepingsbrief + 3 maanden), wordt de elektronische identiteitskaart die in het bezit is van de betrokkene geannuleerd in het centrale *identiteitskaartenbestand (annulatiecode 21)*. **Als de te vernieuwen identiteitskaart reeds vervallen is op het moment van de annulatie, dient de annulatiecode 31 gebruikt te worden.**

De termijn van uitreiking van de elektronische identiteitskaart wordt op maximaal één jaar gebracht voor de personen die zich bevinden in één van de gevallen van tijdelijke afwezigheid, zoals bedoeld in artikel 18 van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister. Dit artikel bepaalt de categorieën van burgers die als tijdelijk afwezig worden beschouwd. Deze tijdelijke afwezigheid wordt verder toegelicht in de algemene onderrichtingen betreffende het houden van de bevolkingsregisters. Voor de personen van wie de verdwijning sinds zes maanden of langer gesignaleerd werd aan de lokale of federale politie, dient men de omzendbrief van 27 augustus 2008 te raadplegen (het komt toe aan de gemeente om, op basis van de code 02 van het IT 026, te oordelen of het al dan niet opportuun is nog briefwisseling te richten aan de verdwenen persoon, dit ten einde bepaalde pijnlijke situaties ten aanzien van de gezinsleden van deze verdwenen persoon te voorkomen.

Vóór zijn kaart geannuleerd wordt, moet de burger steeds een laatste herinnering van de gemeente krijgen waarin de datum vermeld wordt waarop de kaart die hij in zijn bezit heeft, geannuleerd zal worden.

5.6 Verwerking van het elektronisch basisdocument

Uiterlijk op de datum die vermeld staat op de oproepingsbrief moet de burger zich persoonlijk bij de bevolkingsdienst van de gemeente van zijn hoofdverblijfplaats aanmelden om de aanvraag voor een identiteitskaart in te dienen..

De burger moet een foto bij zich hebben (behalve wanneer de gemeente gebruikmaakt van live enrollment) die beantwoordt aan de vereiste eigenschappen, alsook de te hernieuwen identiteitskaart of bij het ontbreken daarvan (eerste uitreiking van een identiteitskaart of hernieuwing van een verloren, beschadigde of gestolen identiteitskaart), een ander document dat zijn identiteit bewijst. Voor kinderen die nog geen kaart hebben is het aan te raden dat zij vergezeld worden door hun wettelijke vertegenwoordiger en het trouwboekje van de ouders of een uittreksel uit de geboorteakte meebrengen.

Wanneer de burger zich bij de gemeente aanbiedt, moet de ambtenaar van de burgerlijke stand of zijn afgevaardigde alle wettelijke en reglementaire vermeldingen controleren. Hij vraagt ook aan de burger of hij binnen de termijn van één maand van plan is te verhuizen. Als dit het geval is, verzoekt hij de burger te wachten tot hij in zijn nieuwe gemeente ingeschreven is en daar zijn elektronische identiteitskaart te gaan aanvragen.

De burger overhandigt de oproeping aan de aangestelde van de gemeente en meldt, desgevallend, de fouten in de gegevens die al op de voorzijde van de oproeping gedrukt zijn.

De aangestelde van de gemeente die bevoegd is voor de uitreiking van elektronische identiteitskaarten start de Belpic-toepassing op. Door het invoeren van zijn elektronische identiteitskaart in de lezer « ambtenaar », authenticceert hij zich bij het Rijksregister via de invoering van zijn PIN-code. Deze wordt gevraagd telkens wanneer de Belpic-toepassing wordt opgestart om het recht op toegang van de aangestelde te verifiëren.

De Belpic-omgeving stelt hem in staat om basisdocumenten op te maken en te annuleren, maar ook om identiteitskaarten in alle veiligheid te activeren.

Met behulp van de Belpic-toepassing gaat de aangestelde van de gemeente de burger identificeren en, in het geval van een nieuwe aanvraag van identiteitskaart, de annulering van de bestaande identiteitskaart uitvoeren en een aanvraag invoeren voor een nieuw basisdocument (cf. handleiding Belpic).

In dit stadium wordt de keuze gegeven aan de burger om het opnemen van de authenticatie- en handtekeningcertificaten te weigeren. De keuze wordt geregistreerd in Belpic. In geval van klaarblijkelijk verzet van de burger tegen het gebruik van de elektronische handtekening en authenticatie, zal hij verzocht worden het formulier in te vullen waarbij hij afziet van het gebruik van zijn certificaten (zie bijlage 3). Indien de burger later toch certificaten wenst, kan hij zich hiervoor wenden tot zijn gemeentebestuur.

Onderstaande tabel geeft per leeftijdscategorie weer welke certificaten standaard op de kaart zullen opgenomen worden:

Leeftijd	Authenticatie	Handtekening
+18 jaar	<i>Aanwezig</i>	<i>Aanwezig</i>
-18 jaar*	<i>Aanwezig</i>	<i>Afwezig</i>
-12 jaar	<i>Aanwezig</i>	<i>Afwezig</i>
-6 jaar	<i>Afwezig</i>	<i>Afwezig</i>

*Een burger tussen 12 en 18 jaar oud krijgt een kaart met een geldigheidsduur van 6 jaar. Wanneer deze burger de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, kan hij ervoor kiezen om een handtekeningcertificaat aan te vragen via de procedure beschreven in punt 8 van dit hoofdstuk.

Voorbeeld: De burger ontvangt op 12-jarige leeftijd een kaart met een geldigheidsduur van 6 jaar met authenticatiecertificaat, maar hij verliest zijn kaart wanneer hij 16 jaar is; hij krijgt dan een kaart met een geldigheidsduur van 6 jaar (geldig tot zijn 22ste), opnieuw met enkel een authenticatiecertificaat. Wanneer hij de leeftijd van 18 jaar bereikt, kan hij naar de gemeente gaan opdat zijn kaart naast een authenticatiecertificaat ook een handtekeningcertificaat zou bevatten.

In geval van vermoeden van identiteitsfraude bij de opmaak van het basisdocument naar aanleiding van het verlies, de diefstal of de vernietiging van een identiteitskaart, zal deze identiteitskaart pas vernieuwd worden na een onderzoek te hebben uitgevoerd naar de omstandigheden van het verlies, de diefstal of de vernietiging, en tegen overhandiging van het attest (bijlage 12).

5.6.1. Speciale tekens

Het is belangrijk dat de gegevens van het basisdocument door de aangestelde van de gemeente vergeleken worden met de gegevens die opgeslagen zijn in het Rijksregister. Speciale tekens worden soms niet correct weergegeven.

Bij twijfel over de juistheid van de codering van de naam en/of voornaam of voor het creëren van een nieuwe code dient de gemeente contact op te nemen met de dienst Beheer en Controle van de gegevens in het Rijksregister via Audit-Encodage@rrn.fgov.be

Buitenlandse plaatsnamen met speciale tekens worden best ingevoerd in hoofdletters zonder vermelding van de speciale tekens; dit om problemen met de weergave van de geboorteplaats te vermijden.

5.6.2. Samengestelde namen en hun codering

Op de elektronische identiteitskaart worden opgenomen: de twee eerste voornamen en de eerste letter van de derde voornaam. Met samengestelde voornamen is het belangrijk om aan de hand van de geboorteakte na te gaan of de codering in het Rijksregister correct gebeurd is.

Voorbeeld: de voornaam 'Abd El Aziz' zou integraal als eerste voornaam op de elektronische identiteitskaart moeten verschijnen en moet daarom in zijn geheel onder één code worden geregistreerd. Wanneer hij als drie voornamen gecodeerd wordt, zal 'Abd El A.' verschijnen (enkel de eerste letter van de derde voornaam).

Concreet dient dan volgende procedure te worden toegepast:

- Via de naamlijsten van het Rijksregister dient men te verifiëren of de naamcode bestaat;
- Als 'Abd El Aziz' reeds als naamcode bestaat, kan de rechtzetting via de interne diensten van de gemeente gebeuren;
- Als 'Abd El Aziz' nog niet als naamcode bestaat, of indien men twijfelt aan de juistheid van de gegevens, dient er een nieuwe aanvraag te gebeuren via de diensten van het Rijksregister in Brussel via Audit-Encodage@rrn.fgov.be.

Voor meer informatie over de codering bij het invoeren van namen in het Rijksregister of over het invoeren van de geboorteplaats, zie de Onderrichtingen voor het bijhouden van de informatiegegevens in het Rijksregister: via www.ibz.rrn.fgov.be – rubriek: "Professioneel" – "Rijksregister" – "Onderrichtingen".

5.6.3. Foto

Een strikte houding van de gemeenten is noodzakelijk wat de specificaties van de foto's en hun behandeling betreft. De gemeente, en meer in het bijzonder de aangestelde van de gemeente die de aanvraag me ondertekent, is ervoor verantwoordelijk dat de foto beantwoordt aan de vereiste normen.

Deze foto zal immers gedigitaliseerd worden om in de elektronische chip te worden opgenomen en op de eID te worden gereproduceerd via een laser-procedure. De foto's moeten van goede kwaliteit zijn om deze digitalisering onder goede omstandigheden te laten verlopen. Verder is de foto een element van de identificatie van de houder van de kaart en dus van veiligheid voor deze laatste. Bij grenscontroles wordt de foto vergeleken met de houder, soms met behulp van speciale software. Deze geautomatiseerde vergelijking tussen foto en persoon is maar mogelijk als de foto aan zekere vereisten voldoet. De Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (ICAO) definieert deze vereisten.

De gemeentebtenaar moet **eerst** een visuele controle van de foto uitvoeren met behulp van de fotomatrix om na te gaan of de foto voldoet aan de vooropgestelde normen. Pas na deze controle wordt de foto gescand en beoordeeld via de fotoscanner.

- Kwaliteit

De foto's moeten overeenstemmen met de normen van de fotomatrix (aanvaardingscriteria voor de foto). Ze worden in vooraanzicht genomen en zonder hoofddeksel (behalve als het hoofddeksel gedragen wordt om godsdienstige of medische redenen). De beide ogen moeten zichtbaar zijn (geen donkere bril, behalve voor visueel gehandicapten op voorlegging van een medisch attest).

De kleuren- of zwartwitfoto's moeten een lichte en egale achtergrond hebben (geen uitgesproken blauwe of rode achtergrond).

De foto's moeten onbeschadigd en gelijkend zijn. Niet-gelijkende foto's moeten systematisch geweigerd worden. De foto mag maximaal 6 maanden oud zijn.

Bepaalde richtlijnen waaraan de foto moet voldoen zijn vermeld in de oproeping (zie bijlage 1bis en c).

➤ Afmetingen

De afmetingen van de rechthoekige foto's zijn 35 bij 45 mm, zonder witte rand.

De hoofdhoogte van de houder moet tussen minimum 31 mm en maximum 36 mm liggen.

Het hoofd van de houder moet volledig en in het midden op de foto staan en in vooraanzicht gefotografeerd worden.

➤ Foto's met hoofddeksel

Om onbetwistbare godsdienstige of medische redenen, kan een foto met hoofddeksel toegestaan worden, op voorwaarde dat het gezicht volledig vrij is, d.w.z. het voorhoofd, de wangen, de ogen, de neus en de kin moeten volledig onbedekt zijn. Het is wenselijk maar niet vereist dat het haar, evenals de oren vrij zijn. Deze oplossing kan slechts aanvaard worden als de betrokken burger een ernstige rechtvaardiging voorlegt.

Er doen zich af en toe problemen voor met foto's waarop de persoon een sluier draagt. Er moet duidelijk worden gesteld dat de foto het mogelijk moet maken een persoon te identificeren en dat het gezicht dus niet gedeeltelijk verborgen mag zijn. Enkel om gerechtvaardigde medische of religieuze redenen kan een foto met sluier worden toegestaan voor zover de essentiële elementen van het gezicht zichtbaar zijn, zoals vermeld in de vorige alinea.

Sinds de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2007 waarbij de bevoegdheid om toegang te verlenen tot de informatiegegevens van het wachtregister en van het register van de identiteitskaarten toevertrouwd wordt aan het sectoraal comité van het Rijksregister, wordt in artikel 6bis, §1 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, voorzien dat in het Register van de Vreemdelingenkaarten voortaan voor elke kaarthouder wordt opgenomen: het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen, de foto van de houder horend bij de laatste kaart, de gevraagde taal voor de uitgifte van de kaart en het volgnummer van de kaart.

Bij sommige acties via Belpic, zal de ambtenaar de foto van de burger op de laatst geactiveerde kaart te zien krijgen. Een goede fotografische vergelijking is een belangrijke stap in de strijd tegen fraude met de identiteitskaart. Een persoon die verklaart dat zijn identiteitskaart verloren of gestolen werd, kan zo geïdentificeerd worden en kan dus niet meer voor iemand anders doorgaan. Via de Belpic-toepassing kan de foto die aan deze persoon gelinkt is en die opgenomen is in het Register van de Identiteitskaarten, afgedrukt worden op het attest van verlies, diefstal of vernietiging (bijlage 12) op voorwaarde dat de foto nog voldoende gelijkend is. Dat is interessant voor de persoon die zijn papieren verliest of slachtoffer wordt van een diefstal tijdens het weekend. In dergelijke gevallen heeft de persoon immers geen identiteitsfoto bij zich en geen geld om er een te maken, terwijl een attest van verlies pas geldig is als er een foto op staat.

➤ Live enrollment

Voor de gemeenten die het live-enrollmentsysteem gebruiken en de foto dus live bij de gemeente nemen, wordt verwezen naar de procedure voorzien in de Belpic-handleiding (punt 4.1.2. "Live foto-opname").

De instellingen voor de live foto-opname met behulp van de camera kunnen via de Belpic-toepassing beheerd worden.

De werkelijke afstand tussen de lens van het fototoestel en de ogen van de burger dient ingesteld te worden bij het eerste gebruik via de instelling "Afstand tot persoon". De standaardwaarde van deze afstand is vastgesteld op 1 meter.

Van zodra het toestel aangesloten is, kan het livebeeld gestart en gestopt worden via de knoppen "Stoppen" en "Starten". Van zodra het livebeeld gestart is, kunnen volgende instellingen aangepast worden: De aanpassingen kunnen tijdelijk toegepast worden door middel van de knop "Instellingen toepassen".

Van zodra het livebeeld gestart is, kan een voorbeeldfoto genomen worden, ter controle van de instellingen. Hiervoor moet er worden geklikt op de knop "Voorbeeld foto".

Indien "ICAO controle uitvoeren" aangevinkt is, zal deze controle ook uitgevoerd worden na het nemen van de foto.

5.6.4. Registratie van de vingerafdrukken

Op het nieuwe model van de elektronische identiteitskaart dat afgeleverd wordt sedert 6 januari 2020, moeten in principe twee vingerafdrukken geregistreerd worden op de RFID- chip.

Belangrijk bij de registratie van de vingerafdrukken is dat de ambtenaar alles in het werk stelt om kwaliteitsvolle vingerafdrukken te registreren. Tijdens de activering van de elektronische identiteitskaart zal de burger immers opnieuw worden gevraagd om zijn vingerafdrukken te geven, die vervolgens zullen worden vergeleken met de vingerafdrukken op de RFID-chip (= matching procedure). Het is daarom aangewezen om in de BELPIC-toepassing te kiezen voor de methode waarbij de burger van elke hand de vier vingers moet laten registreren (zie scanmethode '4+1' in de handleiding BELPIC).

De BELPIC-toepassing registreert van zowel de linker- als van de rechterhand de vingerafdruk-met de beste kwaliteit.

In sommige gevallen is het niet mogelijk om vingerafdrukken met hoge kwaliteit af te nemen, bijvoorbeeld bij burgers die regelmatig handenarbeid verrichten, wiens handen ietsels vertonen of door ouderdom.

In deze gevallen kan de gemeenteambtenaar:

- de vingerafdrukken met lage kwaliteit toch registreren door gebruik te maken van de optie "Force Capture" van de toepassing Belpic;
- gebruik maken van de optie 'Advanced Exception' van de toepassing Belpic en de vingers als 'Bandaged' zetten als blijkt dat de vingerafdrukscanner helemaal geen vingerafdrukken kan onderscheiden.

Er kan een identiteitskaart zonder vingerafdrukken worden aangevraagd wanneer het voor de burger permanent onmogelijk is om vingerafdrukken te geven omwille van een fysieke handicap of ziekte.

Het gaat hier over burgers zonder vingers of handen of met een ernstige fysieke beperking of langdurige kwetsuur. Het bewijs van deze onmogelijkheid moet geleverd worden door middel van een recent medisch attest van minder dan één maand oud, behalve als het duidelijk is dat de betrokken burger niet in staat is zijn vingerafdrukken te geven omwille van een fysieke handicap.

De gemeenteambtenaar kiest voor de optie 'permanent vrijgesteld'.

Aan de ambtenaar zal worden gevraagd om op OK te klikken ter validatie.

De details betreffende de verschillende voormelde opties kunnen geraadpleegd worden in de handleiding van de toepassing Belpic.

De gemeenteambtenaar moet steeds de voorkeur geven aan een elektronische identiteitskaart met vingerafdrukken. Is de onmogelijkheid om vingerafdrukken af te geven om een fysieke reden tijdelijk, kiest de gemeenteambtenaar voor de optie ‘tijdelijk vrijgesteld’ en zal een identiteitskaart met een geldigheidsduur van twaalf maanden worden aangevraagd. Aan de ambtenaar zal worden gevraagd om op OK te klikken ter validatie.

Voor burgers die geen vingerafdrukken kunnen geven omdat ze zich niet kunnen verplaatsen, verwijzen we naar de procedures beschreven in Hoofdstuk V van deze onderrichtingen.

Opmerkingen:

- De vingerafdrukken van een minderjarige mogen uitsluitend worden geregistreerd met het oog op de uitreiking van een eID vanaf de volle leeftijd van 12 jaar.
- De vingerafdrukken worden gedurende drie maanden bewaard in een centrale database, hetzij de periode die noodzakelijk kan zijn voor de aanmaak van de elektronische identiteitskaart. Na deze termijn worden de vingerafdrukken verwijderd en vernietigd.

5.6.5. Ondertekening

- a. Het beeld van de handtekening van de ambtenaar wordt automatisch opgehaald vanuit de databank van de identiteitskaarten. De handtekening van de burger wordt geregistreerd aan de hand van de ‘signing pad’.

De controle van de juistheid, de integriteit en de volledigheid van de desbetreffende gegevens behoort tot de bevoegdheden van de gemeentebesturen, met name op basis van de informatie opgenomen in de bevolkingsregisters. Het feit dat de houder zijn handtekening aanbrengt, betekent dus niet dat de burger akkoord gaat met de inhoud van het basisdocument. De burger moet zijn handtekening gewoon aanbrengen, zodat ze gescand kan worden en vervolgens opgenomen kan worden op de identiteitskaart. Bovendien zal de afbeelding van deze handtekening ook bewaard worden in de centrale bestanden van de identiteitskaarten.

Opmerking: de wetgeving bepaalt niet expliciet aan welke vereisten een handtekening moet voldoen. Noch de wet van 19 juli 1991 betreffende de identiteitskaarten en de uitvoeringsbesluiten hiervan, noch het Burgerlijk Wetboek, geven een definitie van de handtekening.

Volgens het Franstalige woordenboek “Petit Robert” is de handtekening de ondertekening die een persoon aanbrengt in zijn naam, onder een bijzondere en constante vorm, om de juistheid en eerlijkheid van een geschrift te bevestigen of er de verantwoordelijkheid voor op te nemen. Een van de eigenschappen van de handtekening is dus het constante gebruik van dezelfde handtekening. Bovendien is een constante handtekening vereist om identiteitsfraude en misbruiken te bestrijden.

Overeenkomstig de rechtsleer en de rechtspraak – aangezien de wet geen enkele definitie van de handtekening geeft – is de enige handtekening die in aanmerking genomen mag worden dus de handgeschreven ondertekening die op constante en gewoontelijke manier wordt gebruikt. Het is deze op gewoontelijke wijze aangebrachte handtekening die het mogelijk maakt om niet de persoon die deze aanbrengt te identificeren (handtekeningen zijn vaak onleesbaar), maar wel om de persoonlijkheid van de ondertekenaar te erkennen in de ogen van derden.

De beambte van de gemeente moet de inhoud van de handtekening van de kaarthouder niet nagaan. Zijn controle macht is ertoe beperkt te controleren of de handtekening aangebracht wordt op het basisdocument. Hij moet zich ertoe beperken om na te gaan of het wel degelijk de titularis is die, met de hand, zijn persoonlijke en gewoontelijke ondertekening aanbrengt op de plaats die voor de handtekening voorzien is.

De handtekening op de identiteitskaart is een onderdeel van de identificatie van de houder van deze identiteitskaart. Daarom is het nodig dat de handtekening op de identiteitskaart overeenkomt met de handtekening die de betrokkene dagelijks gebruikt. Zo niet, is een correcte identificatie onmogelijk.

- b. Wanneer de houder door analfabetisme, lichamelijke of mentale handicap of ernstige en langdurige ziekte, niet tot ondertekening in staat is, duidt de ambtenaar de optie "vrijgesteld" aan. Aan de ambtenaar zal worden gevraagd om op OK te klikken ter validatie.

Behoudens in het geval duidelijk kan worden vastgesteld dat de betrokken burger niet tot ondertekening in staat is (vb. bij een duidelijk zichtbare lichamelijke of mentale handicap die de mogelijkheid tot het zetten van de handtekening verhindert), dient de onmogelijkheid tot ondertekening door de burger te worden aangetoond aan de hand van een recent medisch attest d.w.z. een medisch attest van minder dan één maand oud.

De vermelding 'vrijgesteld' kan echter niet zo maar worden aangebracht, dit omdat deze vermelding ook reeds voorkwam op de vorige identiteitskaart van betrokkene.

De vrijstelling van ondertekening geldt uitsluitend voor de hierboven vermelde situaties.

Indien de burger **tijdelijk** niet in staat is om zijn handtekening te zetten, bijvoorbeeld door een ongeval, en dit bevestigd kan worden door een recent medisch attest van minder dan één maand oud, dan kan de ambtenaar opteren om de laatste elektronische afbeelding van de handtekening te gebruiken, mits akkoord van de burger en op voorwaarde dat de elektronische afbeelding van de handtekening reeds opgenomen is in het centraal bestand van de identiteitskaarten.

Na het registreren van de biometrische gegevens zal Belpic de foto van de laatst geactiveerde identiteitskaart en de nieuw gescande foto op het scherm visualiseren; idem voor de handtekening. De ambtenaar moet beide foto's en handtekeningen nauwkeurig controleren en vergelijken om mogelijke fraude tegen te gaan.

Het is mogelijk dat de foto, de handtekening en de vingerafdrukken bestemd voor de nieuwe identiteitskaart via een andere pc worden gescand en geregistreerd. Dit betekent dat deze gegevens in een tijdelijke database worden opgeslagen en tijdens het aanvragen van de kaart uit deze database dienen te worden opgehaald. Details over de te volgen procedure kan u terugvinden in de handleiding van Belpic.

De gemeente doet een grondige controle van de gegevens op het scherm alvorens het elektronisch basisdocument elektronisch naar de kaartproducent te verzenden. Op verzoek van de burger kan een kopie van het elektronisch basisdocument worden geprint net vóór het elektronisch verzenden ervan. Indien zou blijken dat de gegevens op het basisdocument niet correct zijn, moet de aanvraag worden geannuleerd. Na correctie van de gegevens in het Rijksregister kan een nieuw elektronisch basisdocument worden aangevraagd.

Het elektronisch basisdocument vermeldt:

- een volgnummer dat is samengesteld volgens de onderrichtingen van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken. Dit volgnummer mag geen gegevens over de persoon van de houder of verwijzingen naar dergelijke gegevens bevatten;
- de wettelijke en reglementaire vermeldingen die op de identiteitskaart zullen staan.

Een model van elektronisch basisdocument wordt als bijlage toegevoegd aan deze onderrichtingen (zie BIJLAGE 2).

N.B. De aanvraag moet in het bijzijn van de burger gebeuren, behalve in enkele speciale gevallen (zie Hoofdstuk V van deze Algemene Onderrichtingen) of in geval van technische problemen.

Na inning van de prijs van de kaart, wordt een ontvangstbewijs overhandigd aan de betrokkene. De gemeente moet een samenvattende lijst bijhouden met alle bewoners die hun elektronische identiteitskaart al betaald hebben.

De aangestelde van de gemeente dient de burger ervan op de hoogte te brengen dat de codes opgestuurd worden naar het adres van zijn huidige hoofdverblijfplaats, en dat hij na ontvangst van deze codes moet terugkomen naar de bevolkingsdienst om zijn kaart te activeren.

5.7 *Verzending van de elektronische basisdocumenten van de gemeente naar de producent van de kaarten (ZETES CARDS)*

Na voornoemde verwerking worden de elektronische basisdocumenten elektronisch verzonden naar de onderneming die belast is met de aanmaak van de elektronische identiteitskaarten.

De elektronische basisdocumenten voor productie mogen onder geen enkel beding per sealbag naar de kaartproducent worden gestuurd.

Enkel de kaarten voor onderzoek en voor vernietiging worden nog via sealbag vervoerd via ZETES EXPRESS.

De gemeente maakt een onderscheid tussen:

5.7.1. **Sealbag «VARIA»**

De sealbag “varia” kan het volgende bevatten:

- De te onderzoeken kaarten (probleem met de werking of de kwaliteit);
- De kaarten of oproepingen die per vergissing naar de gemeente gestuurd werden en door ZETES CARDS naar de juiste gemeente doorgestuurd moeten worden.

De aangestelde van de gemeente kleeft een GEEL etiket op de sealbag.

5.7.2. **Sealbag «TE Vernietigen» (1x/maand of volle sealbag)**

Deze sealbag bevat de kaarten die vernietigd moeten worden.

De aangestelde van de gemeente kleeft een ROOD etiket op de sealbag.

De inhoud van deze sealbag wordt niet gecontroleerd door ZETES CARDS en gaat rechtstreeks naar de vernietigingszone.

5.7.3. **Samenvatting**

<i>ZELFKLEVER SEALBAG</i>	<i>GEBRUIK</i>
GEEL	Te onderzoeken kaarten en verkeerd verzonden documenten
ROOD	Vernietigen
WIT (aangebracht door ZETES CARDS)	PIN- en PUK-mailing niet ontvangen

Wanneer ZETES EXPRESS langskomt bij het gemeentebestuur (minimum 2 keer per week), deelt de gemeentelijke ambtenaar de sealbags in - of heeft hij dit reeds gedaan - volgens het type verwerking dat ZETES CARDS moet uitvoeren.

Het is mogelijk voor de gemeentebeambte om sealbags en/of etiketten per fax te bestellen bij ZETES EXPRESS door gebruik te maken van het formulier dat bijgevoegd werd als bijlage 29.

Alle sealbags die aan ZETES EXPRESS worden afgegeven, moeten gesloten en niet beschadigd zijn, zo niet heeft de chauffeur van ZETES EXPRESS het recht om ze te weigeren. Wanneer hij ze komt afhalen bij het gemeentebestuur, registreert de chauffeur van ZETES EXPRESS de sealbags.

5.8 *Aanmaak van de elektronische identiteitskaart door de onderneming ZETES CARDS*

Zodra ZETES CARDS de elektronische basisdocumenten via Belpic ontvangt, kan de productiecycclus van de elektronische identiteitskaarten beginnen. Naar aanleiding van een zeker aantal beveiligde uitwisselingen van gegevens tussen het Rijksregister en de producent van de kaarten (meer bepaald de toelating om de productie op te starten) en de uitwisseling van informatie tussen de producent van de kaarten, het Rijksregister en de certificatedienst (genereren van de certificaten), wordt de kaart uiteindelijk geproduceerd.

Het productiecentrum bewaart het elektronische basisdocument gedurende maximum drie maanden na de datum van verzending van de code van de kaart naar de burger.

5.8.1. Verwerping van elektronische basisdocumenten

Een operator van ZETES CARDS voert een visuele controle van de foto's en de handtekeningen uit.

De gemeente zal dagelijks, via de Belpic-toepassing, een lijst van de verworpen elektronische basisdocumenten ontvangen. De reden van de verwerping wordt telkens vermeld (zie bijlage 4c).

De gemeente kan beslissen om:

- de productie toch te starten;
- het elektronisch basisdocument te annuleren en een nieuw aan te maken.

De rol van ZETES CARDS beperkt zich tot het beoordelen van de kwaliteit van de foto en handtekening. Een foto die niet voldoet aan de ICAO-normen, maar toch door de gemeente wordt aanvaard, wordt niet per definitie door ZETES CARDS geweigerd.

5.9 *Verzending van de elektronische identiteitskaarten van ZETES CARDS naar de gemeente*

5.9.1. Verzending van de kaarten naar de gemeente

De onderneming ZETES CARDS zendt naar de betrokken gemeente de gepersonaliseerde en geïnitieerde maar niet geactiveerde elektronische identiteitskaarten per beveiligde verzending via ZETES EXPRESS.

Bij ontvangst van de elektronische identiteitskaarten, controleert de dienst identiteitskaarten van de gemeente de grafische kwaliteit van de kaarten (kwaliteit van de foto, leesbaarheid van de identificatiegegevens, volledige en juiste gegevens, plaatsing van de handtekeningen, controle op de aanwezigheid en de zichtbare materiële kwaliteit van de chip,...).

5.9.2. Wat doet de gemeente wanneer de kaarten van *onvoldoende* kwaliteit blijken te zijn

De gemeente moet:

- contact opnemen met de Helpdesk ADIB om een ticketnummer te krijgen
- de betwiste kaarten binnen een termijn van vijf dagen, te rekenen vanaf de ontvangstdatum van de kaarten of ten laatste bij het eerste voorbijkomen van ZETES EXPRESS, naar ZETES CARDS terugsturen.
Deze betwiste kaarten worden, *samen met bijlage 26*, in een envelop gestoken (één kaart per envelop) waarop het ticketnummer en de vermelding “ter attentie van Zetes” vermeld zullen worden.
Deze envelop zal in een sealbag met geel etiket gedaan worden.
ZETES CARDS zal de kaarten opnieuw aanmaken, tenzij de kaart werd aangemaakt overeenkomstig de op het basisdocument vermelde informatie of als blijkt dat het basisdocument meer dan drie maanden oud is.

5.9.3. Aanmaak van de code van de kaart en verzending naar de burger (door Zetes)

Nadat hij zich ervan vergewist heeft dat de geproduceerde elektronische identiteitskaarten bij de gemeente van bestemming zijn aangekomen, zorgt de producent van de kaarten voor het beveiligd genereren van de mailing met de code van de kaart die bestemd zijn voor de houders van de geproduceerde kaarten.

De burger ontvangt een brief met de code van de kaart (beveiligde brief, vergelijkbaar met deze die wordt gebruikt om de code van een bankkaart mee te delen) op het adres waar hij op het ogenblik van aanvraag van de kaart zijn hoofdverblijfplaats had, met de uitnodiging om met zijn codes naar zijn gemeentebestuur te gaan voor de activering en de afgifte van zijn elektronische identiteitskaart.

De onderneming ZETES CARDS stuurt de brief naar de burger op de dag volgend op de levering van de kaarten aan de gemeente.

De burger moet niet oneindig op zijn brief wachten ; als hij deze niet ontvangen heeft binnen een maand na de aanvraag van zijn nieuwe kaart, zou dit hem moeten verontrusten en zou hij de nodige inlichtingen moeten vragen bij zijn gemeente.

Een modelbrief wordt als bijlage aan deze onderrichtingen gevoegd (bijlage 8 + 8bis + 8ter). De gemeente wordt aangeraden dit model, ter informatie van de burgers, uit te plakken. De aangestelde van de gemeente vestigt de aandacht van de betrokkene erop dat hij deze brief zal ontvangen en dat hij zich zal moeten aanbieden bij de gemeente wanneer hij deze brief heeft ontvangen.

6. Afgifte van de kaart aan de burger

6.1 *Wat te doen als de betrokkene zijn elektronische identiteitskaart niet komt afhalen bij het gemeentebestuur*

Wanneer de elektronische identiteitskaart vervaardigd is en zij overgemaakt werd aan de gemeente voor afgifte, dient de burger, zodra hij zijn code ontvangen heeft, zich binnen de kortste termijn aan te melden bij het gemeentebestuur teneinde zijn elektronische identiteitskaart te laten activeren en af te halen. De burger heeft zijn elektronische identiteitskaart immers reeds betaald bij de aanvraag van de nieuwe kaart.

Wegens veiligheidsredenen is het eveneens zeer belangrijk dat de elektronische identiteitskaarten zo vlug mogelijk afgegeven worden aan de burgers.

Derhalve moet er een herinnering (zie model als bijlage 24 – vervanging van een vervallen eID door een andere eID) gestuurd worden naar de betrokken burger vanaf de 15de dag na de levering van de identiteitskaart aan het gemeentebestuur. In het grootste aantal gevallen zal deze herinnering volstaan. Vooraleer deze herinnering verstuurd wordt, is het aangewezen dat de gemeente de toestand van de betrokkene in de bevolkingsregisters controleert (Overlijden? Adreswijziging? Vertrek naar het buitenland?).

Als de betrokkene niet naar de bevolkingsdienst komt binnen de termijn die opgegeven staat in de herinnering, moet de gemeente één maand na de ontvangst van het document alles in het werk stellen om in contact te treden met de betrokkene (tweede herinneringsbrief via de post, telefonisch contact, bezoek aan huis,...) opdat zijn identiteitskaart zou kunnen worden overhandigd.

Drie maanden nadat de eerste herinneringsbrief opgestuurd werd door het gemeentebestuur, mogen de niet opgeëiste kaarten geannuleerd (annuleringscode: "Titularis niet verschenen") en vernietigd.

In ieder geval zullen in dergelijke gevallen, en met het oog op de verplichte naleving van de internationale normen, de op de kaart aanwezige certificaten automatisch worden ingetrokken 3 maanden na de aanvraag van de kaart. Indien de kaart alsnog na deze termijn wordt geactiveerd, zullen nieuwe certificaten moeten worden aangevraagd.

De termijn voor uitreiking van een elektronische identiteitskaart wordt op maximaal één jaar gebracht voor de personen die zich bevinden in één van de gevallen van tijdelijke afwezigheid zoals bedoeld in artikel 18 van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister.

Voor de personen van wie de verdwijning sinds zes maanden of langer gesignaleerd werd aan de lokale of federale politie, dient men de omzendbrief van 27 augustus 2008 te raadplegen (het komt toe aan de gemeente om, op basis van de code 02 van het IT 026, te oordelen of het al dan niet opportuun is nog briefwisseling te richten aan de verdwenen persoon, dit ten einde bepaalde pijnlijke situaties ten aanzien van de gezinsleden van deze verdwenen persoon te voorkomen).

Vóór de kaart geannuleerd wordt, moet de burger steeds een laatste herinnering van de gemeente krijgen waarin de datum vermeld wordt waarop de kaart die hij nalaat om af te halen, geannuleerd zal worden.

6.2 *Bezoek van de burger aan de gemeente*

De burger moet persoonlijk naar de bevolkingsdienst van zijn gemeente gaan om zijn elektronische identiteitskaart af te halen. Hij moet zijn PIN-code en zijn identiteitskaart die hij op dit moment in zijn bezit heeft, zeker meenemen.

Enkel wanneer de burger vrijgesteld werd van het geven van zijn vingerafdrukken omwille van een fysieke beperking of een ziekte (zie punt 5.6.4) mag hij een andere persoon machtigen (via een volmacht die aan de gemachtigde gegeven wordt - zie bijlage 27) om zijn elektronische identiteitskaart te activeren en af te halen. Indien het om een minderjarige gaat die vrijgesteld werd van het geven van zijn vingerafdrukken omwille van een fysieke beperking of een ziekte, dan moet het formulier "bijlage 27" niet voorgelegd worden als een ouder de identiteitskaart van zijn minderjarig kind komt activeren en afhalen.

In de uitzonderlijke situatie waarbij een burger een identiteitskaart met vingerafdrukken heeft aangevraagd maar zich door een fysieke beperking of door een ziekte op het moment van afhalen niet langer kan verplaatsen of geen vingerafdrukken meer kan geven en deze situatie bovendien onomkeerbaar is of langer dan drie maanden duurt, kan een derde worden gemachtigd om de eID met vingerafdrukken te activeren en af te halen. Naast een volmacht moet ook een medisch attest van minder dan één maand oud worden voorgelegd. In dit geval zal de kaart zonder matching worden afgeleverd, zie ook punt 6.3.

Tot zolang de eID van het oude model zonder vingerafdrukken nog wordt uitgereikt mag een volmacht aanvaard worden voor de activering en de afhaling van dat type kaart.

De aangestelde van de gemeente legt het toekomstige nut van deze code in de brief uit en herinnert aan de verplichtingen van de burger:

- ▶ veilige en gecontroleerde bewaring van de kaart
- ▶ de kaart niet delen met een andere persoon
- ▶ de code geheim houden voor andere personen
- ▶ geen voor de hand liggende code kiezen
- ▶ bij verlies of diefstal van de kaart, dit onmiddellijk melden bij een intrekkinginstantie (DOCSTOP, de gemeente of de politie)
- ▶ geen gebruik maken van een kaart waarvan de certificaten verlopen of ingetrokken zijn

Hij verzoekt de burger om de vervangen identiteitskaart in te leveren.

6.3 *Activeren van de kaart*

Het activeren van de kaart moet verricht worden in de gemeente waar de houder ingeschreven is, behalve in enkele bijzondere gevallen (cf. Hoofdstuk V: Bijzondere gevallen). Bij uitzondering mag de elektronische identiteitskaart van een Belg die in het buitenland verblijft en die ontvangen werd via een ambassade of consulaat, geactiveerd worden in een gemeente van het Rijk.

In de meeste gevallen worden op elektronische identiteitskaarten van een Belg in het buitenland geen certificaten geplaatst. Wanneer blijkt dat de burger gebruik wenst te maken van zijn certificaten, dient na de activering van de kaart een paar certificaten te worden aangemaakt. Vervolgens kan de burger opteren om de PIN-code te wijzigen via de optie WIJZIGEN PIN. Details over deze acties vindt u in punt 8.

Vooraleer de activeringsfase van de kaart aan te vatten, vraagt de aangestelde van de gemeente aan de burger of hij zijn code wel degelijk bij zich heeft. Indien dit niet het geval is, kan de activering niet gebeuren. De aangestelde van de gemeente verzoekt de burger om zijn code zelf in te voeren via de beschikbare kaartlezer.

Als de burger zegt dat hij zijn code niet ontvangen heeft, zie punt 7.1. hierna.

Na controle van de identiteit van de burger en van de situatie van de identiteitskaart die hem gaat worden afgeleverd moet er voor het nieuwe model van identiteitskaart, dat sinds januari 2020 uitgereikt wordt, eerst een controle gebeuren van de gegevens op de RFID-chip (= matching-procedure).

De gemeenteambtenaar legt de identiteitskaart onder de RFID-lezer. Na de controle van de gegevens op de RFID-chip zal de burger worden uitgenodigd om zijn vingerafdrukken te geven via de vingerafdrukscanner.

De toepassing Belpic zal deze vingerafdrukken vergelijken met die welke op de RFID-chip geregistreerd zijn. Indien de vergelijking voor minstens één van de twee vingerafdrukken een overeenkomst oplevert, kan de activering van de kaart worden verdergezet.

Is het resultaat van de vergelijking na minstens drie pogingen een 'NO MATCH' mag de identiteitskaart niet zonder extra controle worden afgeleverd.

De gemeenteambtenaar voert een grondige identiteitscontrole uit met name door de aanvrager visueel te vergelijken met de foto op de nieuwe identiteitskaart en de foto opgeslagen in het Centraal register van de identiteitskaarten (foto in Belpic).

- Is er geen twijfel over de identiteit van de burger kan de identiteitskaart toch worden afgeleverd.

- Bij twijfel over de identiteit van de burger mag de identiteitskaart onder geen enkel beding worden afgeleverd. De gemeenteambtenaar kiest dan voor de optie “Aanvraag onderzoek”: de activering wordt afgebroken. De toepassing Belpic zal in dit geval een automatisch bericht via e-mail sturen naar de Helpdesk ADIB.

BELANGRIJK: de gemeenteambtenaar die een onderzoek aanvraagt, brengt de gemeentelijke SPOC voor identiteitsfraude hiervan onmiddellijk op de hoogte. Het resultaat van dit onderzoek en de te nemen acties zullen immers door de Helpdesk ADIB aan de gemeentelijke SPOC worden meegedeeld.

Werden er bij de aanvraag van de identiteitskaart geen vingerafdrukken geregistreerd, dan zal Belpic geen matchingprocedure voorstellen.

Na de matching-procedure, start de aangestelde van de gemeente de activeringsfase van de kaart (cf. handleiding Belpic).

De handeling “activering” zal geblokkeerd worden na 15 foutieve tests en is onomkeerbaar. In dat geval heeft het geen zin een nieuwe code aan te vragen of de certificaten te vervangen. Na 15 foutieve tests kan de kaart niet meer geactiveerd worden en moet een nieuwe kaart aangevraagd worden.

De activering genereert automatisch de informatie over de afgifte van de kaart in het Centraal Register van de identiteitskaarten, alsook in het Rijksregister van de natuurlijke personen onder het informatietype 195 (I.T. 195) en het informatietype 180 (I.T. 180). In bepaalde bijzondere gevallen kunnen fouten voorkomen waardoor de automatische bijwerking van het I.T. 195 en het I.T. 180 niet gebeurt. De aangestelde van de gemeente zal de bijwerking dan manueel moeten verrichten.

De aangestelde van de gemeente zal de inhoud van de contactchip en de RFID-chip kunnen afdrukken en het gedrukte document kunnen overhandigen aan de burger (cf. handleiding Belpic). De burger kan dit document altijd aanvragen.

Als er zich problemen voordoen tijdens de activering van de kaart en deze niet opgelost kunnen worden door de gemeente, moet de aangestelde van de gemeente een beroep doen op de helpdesk ADIB van de FOD Binnenlandse Zaken, die 20 uur op 24 beschikbaar is (niet tussen 02.00 u. en 06.00 u. - Tel. 02/488.21.16).

Als het probleem niet opgelost kan worden door de Helpdesk ADIB, wordt een ticketnummer geopend. Indien een analyse van de kaart nodig geacht wordt door de Helpdesk ADIB, steekt de aangestelde van de gemeente de kaart samen met het formulier “analyse van een identiteitskaart” (bijlage 26) in een gesloten omslag ter attentie van de helpdesk ADIB, met vermelding van het ticketnummer.

Deze omslag moet in een sealbag met geel etiket gestopt worden. ZETES CARDS zal het nodige doen om deze over te maken aan de ADIB-helpdesk. De resultaten van het onderzoek en de acties die ondernomen dienen te worden, zullen binnen de 3 weken worden meegedeeld aan de gemeente.

6.4 *Certificaten: bijzondere gevallen*

Overeenkomstig de wet van 19 juli 1991 wordt het handtekeningcertificaat op de identiteitskaart niet geactiveerd voor personen die overeenkomstig de vigerende wetgeving niet handelingsbekwaam zijn (niet-ontvoogde minderjarigen; de meerderjarigen of minderjarigen vanaf de volle leeftijd van zeventien jaar aan wie een beschermingsmaatregel met betrekking tot de persoon of met betrekking tot de goederen werd opgelegd in de gevallen dat dit door de vrederechter uitdrukkelijk werd opgelegd in zijn beschikking) Deze personen kunnen immers niet geldig ondertekenen.

Artikel 492/1 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de vrederechter die een rechterlijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de persoon beveelt, de handelingen in verband met de persoon bepaalt waarvoor de beschermde persoon onbekwaam is, met inachtneming van de persoonlijke omstandigheden en zijn gezondheidstoestand. Hij somt deze

handelingen uitdrukkelijk op in zijn beschikking. Bij gebreke van aanwijzingen in de in het eerste lid bedoelde beschikking blijft de beschermde persoon bekwaam voor alle handelingen in verband met zijn persoon.

Met betrekking tot de handelingen in verband met de persoon waarvoor de beschermde persoon onbekwaam is, kan de rechter, sinds 31 maart 2019, in zijn beschikking uitdrukkelijk melding maken van de onbekwaamheid om door middel van de elektronische identiteitskaart een handtekening te zetten of om zich door middel van de elektronische identiteitskaart te authenticeren, overeenkomstig artikel 6, §7, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten.

In het kader van de beschermingsmaatregelen van de persoon gebeurt het steeds vaker dat de vrederechter, overeenkomstig de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, aan de gemeenten een beslissing meedeelt waarbij een persoon:

- onbekwaam verklaard wordt om een identiteitskaart aan te vragen en/of;
- onbekwaam verklaard wordt om door middel van de elektronische kaart een handtekening te zetten of om zich door middel van de elektronische kaart te authenticeren.

Wanneer een beslissing vermeldt dat de betrokkene onbekwaam is om door middel van de elektronische kaart een handtekening te zetten of om zich door middel van de elektronische kaart te authenticeren:

- moet er, bij de ontvangst van de beslissing, overgegaan worden tot de intrekking van de certificaten van de identiteitskaart van de beschermde persoon;
- moet er in geval van verlies, diefstal of vernietiging van deze identiteitskaart, aangezien elke Belg vanaf vijftien jaar deze kaart verplicht op zak moet hebben (artikel 1 van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten), een vervangingsattest "bijlage 12" uitgereikt worden aan de beschermde persoon (indien deze onbekwaam is om zich te verplaatsen, zal bijlage 12 uitgereikt worden aan de bewindvoerder tegen inlevering van het vonnis en een recente en gelijkende foto van de beschermde persoon), dat gebruikt kan worden in de periode waarin een nieuwe identiteitskaart aangemaakt wordt.

Wanneer een beslissing vermeldt dat de betrokkene onbekwaam is om een elektronische identiteitskaart aan te vragen:

- moet daaronder begrepen worden dat de beschermde persoon onbekwaam is om zijn/haar wil uit te drukken of handelingen te verrichten om zelf een identiteitskaart aan te vragen;
- moet de identiteitskaart van de beschermde persoon derhalve aangevraagd worden door zijn/haar bewindvoerder of door zijn/haar bewindvoerder voor de goederen, tegen voorlegging van het vonnis van de vrederechter en een recente en gelijkende foto van de beschermde persoon; indien de persoon vrijgesteld wil worden van de verplichting inzake de handtekening en/of de registratie van de vingerafdrukken, moet deze onbekwaamheid bewezen worden door middel van een recent medisch attest;
- moet de gemeentelijke ambtenaar, indien de beschermde persoon zich niet kan verplaatsen, vervolgens, op verzoek van de bewindvoerder, naar het adres van de hoofdverblijfplaats van de beschermde persoon of naar het adres van de instelling waar hij/zij verblijft, gaan, volgens de procedures beschreven in punt 3, hoofdstuk V, van de Algemene Onderrichtingen betreffende de elektronische identiteitskaarten van Belgen;
- wordt de bewindvoerder van de persoon of de bewindvoerder voor de goederen op de hoogte gebracht van de handeling van de gemeente, zodat hij/zij de identiteitskaart kan gaan intrekken in de gemeente waarin de beschermde persoon ingeschreven is;
- moet, in geval van verlies, diefstal of vernietiging van deze identiteitskaart, een bijlage 12 uitgereikt worden aan de bewindvoerder van de persoon of aan de bewindvoerder voor de goederen, tegen voorlegging van het gerechtelijk vonnis en een recente en gelijkende foto van de beschermde persoon. De bewindvoerder zal de bijlage 12 aan de beschermde persoon doorgeven.

In geval van specifieke problemen of twijfels in de gemeente bij de aanvraag van een identiteitskaart of een bijlage 12 van een beschermde persoon, kan de gemeentelijke ambtenaar steeds contact opnemen met de bewindvoerder van de beschermde persoon of indien deze onbereikbaar is, met de griffie van het vrederegerecht dat het vonnis uitgebracht heeft.

Sinds 14 april 2023 krijgt de gemeentelijke ambtenaar via de toepassing Belpic een melding wanneer het dossier van de betrokkene in het Rijksregister een actief IT 111 (beschermde persoon) en/of een actief IT 113 (bewindvoerder) bevat, teneinde het beheer van de door een rechterlijke beslissing beschermde personen te vergemakkelijken.

De rechter spreekt zich in alle gevallen eveneens uit over de bevoegdheid van de bewindvoerder om de rechten van de patiënt uit te oefenen, op basis van artikel 14, §2, van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt, indien de patiënt niet in staat is om zijn rechten volgens de voormelde wet zelf uit te oefenen.

Artikel 487sexies, vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek, dat het volgende bepaalde: "De vermelding dat hij in staat van verlengde minderjarigheid is verklaard, wordt aangebracht op de identiteitskaart van de persoon voor wie de maatregel genomen is." wordt dus opgeheven

Artikel 227 van de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, bepaalt het volgende "... brengt deze wet geen wijzigingen aan in de onbekwaamheid van de persoon die op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet een beschermde persoon is in de zin van de artikelen 488bis, A), tot 488bis, K), van het Burgerlijk Wetboek, verlengd minderjarig is, onbekwaam is verklaard of bijstand behoeft van een gerechtelijk raadsman." Met andere woorden, zolang een rechter *geen nieuwe beslissing genomen heeft* om een einde te maken aan de onbekwaamheid van de persoon, na de inwerkingtreding van de voormelde wet van 17 maart 2013, moet het handtekeningcertificaat ingetrokken worden zoals vóór de inwerkingtreding van deze wet.

Voor de personen die als onbekwaam erkend worden en die hierboven vermeld worden, wordt na activering van de kaart het handtekeningcertificaat ingetrokken (cf. handleiding Belpic).

Na afloop van de activeringsprocedure van de kaart van een meerderjarige of van een ontvoogde minderjarige vraagt de aangestelde van de gemeente aan de betrokkene of hij al dan niet gebruik wil maken van de elektronische functies (handtekeningcertificaat en authenticatiecertificaat) van zijn kaart. Indien de burger beslist om af te zien van het gebruik van één of van beide certificaten van zijn kaart, trekt de aangestelde van de gemeente één of beide certificaten onmiddellijk in (cf. handleiding Belpic). Daarna kan de elektronische identiteitskaart aan de burger worden uitgereikt.

6.5 Vernietiging van de oude kaart

Bij de aflevering van de elektronische identiteitskaart aan de burger, moet deze zijn oude kaart overhandigen aan de gemeenteambtenaar (behalve indien hij er niet of niet langer in het bezit van is).

Wat de elektronische identiteitskaarten betreft, verwijzen we naar de procedure onder punt 2 van hoofdstuk VII van deze onderrichtingen.

Deze vernietigde kaarten worden door de gemeente overhandigd aan ZETES EXPRESS in een sealbag met rood etiket, met het oog op de definitieve vernietiging bij ZETES CARDS.

Drie maanden nadat het gemeentebestuur de eerste herinnering heeft verstuurd, mogen de niet afgehaalde elektronische identiteitskaarten geannuleerd (annulatiecode "Titularis niet verschenen") en vernietigd worden.

7. Welke oplossingen bij niet-ontvangst, verlies, vergeten of blokkering van de code?

De code is noodzakelijk voor de activering van de kaart, een adreswijziging (behalve voor kaarten met applet 1.8) en het gebruik van de kaart. Na 3 mislukte pogingen om een code in te voeren, wordt het gebruik geblokkeerd.

De burger kan zich natuurlijk aanbieden bij de **Dienst Bevolking van de gemeente** voor een herdruk van zijn code (*voor de eID-kaarten met een applet 8.1 die reeds geactiveerd werden, is een herdruk van de codes niet meer nodig*), maar de gemeente mag deze aanvraag eveneens **telefonisch of per e-mail** aanvaarden.

Voor deze aanvragen heeft de gemeentebeambte volgende gegevens nodig van de burger: zijn naam en rijksregisternummer. Hij gaat eveneens na of er geen adreswijziging bezig is voor de betrokken burger.

Het is eveneens mogelijk voor de burger om een herdruk van zijn code te vragen **via onze website www.ibz.rnm.fgov.be** (“Burger” – “Identiteitsdocumenten” – “eID” – “Aanvraag PINcode”) op volgend adres: <https://www.ibz.rnm.fgov.be/nl/burger/identiteitsdocumenten/eid/aanvraag-pincode>. In dat geval is het de Helpdesk ADIB die de aanvraag behandelt en doorgeeft aan ZETES.

De aanvraag via internet, die zowel voor niet-geactiveerde als voor geactiveerde kaarten kan gebeuren, houdt een dubbel voordeel in:

- de burger moet zich niet meer verplaatsen naar de dienst Bevolking van de gemeente. De burger moet enkel nog naar de gemeente gaan als zijn nieuwe code geleverd worden bij de gemeente;
- de gemeenten kunnen de wachtrijen aan hun loketten verminderen.

Er wordt aangeraden om uw medeburgers via uw gemeentelijke website te informeren over deze mogelijkheid.

Welke oplossingen in geval van problemen

De kaart werd nog niet geactiveerd en de burger heeft zijn code niet ontvangen

Het is mogelijk om, via de gemeente (*of via internet*), een herdruk van de code aan te vragen.

- De burger gaat naar de gemeente, vult een verklaring op erewoord van niet-ontvangst van de codes (zie bijlage 9) in en tekent deze. Als de burger zijn aanvraag van herdruk bij de gemeente doet per telefoon of e-mail, kan de bijlage 9 vooraf ingevuld worden door de dienst Bevolking en zal deze ondertekend worden door de betrokkene bij ontvangst van zijn codes;
- De gemeente *voert de aanvraag tot herdruk in via de toepassing Belpic*;
- De Helpdesk ADIB geeft de aanvraag door aan Zetes. Als de aanvraag tot herdruk wordt geweigerd, zal de gemeente hiervan op de hoogte worden gebracht via e-mail ;
- Zetes stuurt de mailing opnieuw **naar de gemeente waar de kaart werd aangevraagd** in een sealbag met wit etiket.

De opnieuw afgedrukte code mag 3 maanden na de ontvangst ervan op de gemeente vernietigd worden, als blijkt dat de burger deze niet is komen afhalen.

7.1 De kaart werd al geactiveerd

Voor **reeds geactiveerde eID's met applet 1.8** is een herdruk niet langer nodig. De code is enkel nog nodig voor het activeren van de kaart. Als blijkt dat de burger met een eID met applet 1.8 zijn code vergeten is of ze geblokkeerd heeft, moet de gemeente niet langer gebruik maken van de code van de burger. Belpic zal zelf het onderscheid maken tussen een eID met applet 1.7 of applet 1.8 (zie handleiding Belpic voor de procedure in detail).

7.1.1 De burger is zijn PIN-code vergeten en heeft zijn oorspronkelijke brief niet meer

Het is mogelijk om via de gemeente (*of via internet*) een herdruk van de code aan te vragen.

Voor **reeds geactiveerde eID's met applet 1.8** is een herdruk van de codes niet nodig. Als blijkt dat de burger zijn code vergeten is, zal Belpic een standaard PIN-code genereren die de burger nadien dient te wijzigen (zie handleiding Belpic voor de procedure in detail).

Opgelet: om dit te doen, **mag er geen adreswijziging bezig zijn**.

- De burger gaat naar de gemeente, waar hij een verklaring op erewoord van verlies van de code (zie bijlage 9) invult en tekent. Als de burger zijn aanvraag van herdruk van de codes bij de gemeente doet per telefoon of e-mail, kan de bijlage 9 vooraf ingevuld worden door de dienst Bevolking en zal deze ondertekend worden door de betrokkene bij ontvangst van zijn code;
- De gemeente *voert de aanvraag tot herdruk in via de toepassing Belpic*;
- De Helpdesk ADIB stuurt de aanvraag door naar Zetes nadat de Helpdesk de situatie van de kaart heeft gecontroleerd. Als de aanvraag tot herdruk wordt geweigerd, zal de gemeente hiervan op de hoogte worden gebracht via e-mail;
- Zetes stuurt de code **naar de gemeente van beheer van de burger** in een sealbag met wit etiket;
- Met deze code (behalve voor eID's met applet 1.8) kan een nieuwe code aangevraagd worden via Belpic om zich te authenticeren en om digitale handtekeningen te genereren (zie Handleiding Belpic voor de procedure in detail).

De opnieuw afgedrukte code mag 3 maanden na de ontvangst ervan op de gemeente vernietigd worden, als blijkt dat de burger deze niet is komen afhalen.

7.1.2 De burger heeft zijn PIN-code geblokkeerd

7.1.2.1 Het is mogelijk om de PIN-code te ontgrendelen

Hoe?

- De burger gaat naar de gemeente;
- De beambte deblokkeert de PIN-code via Belpic. Als het gaat om een eID met applet 1.7, moet de burger zijn PUK-code ingeven (zie handleiding Belpic voor de procedure in detail);
- Na deze verrichting wordt de oorspronkelijke code gedeblokkeerd en is deze opnieuw bruikbaar.

Voor reeds geactiveerde eID's met applet 1.7 heeft men maximaal 12 pogingen om de PIN-code te deblokkeren.

7.1.2.2. Wanneer de PIN-code niet alleen geblokkeerd blijkt te zijn maar bovendien niet meer gekend is door de burger, moet na het deblokkeren ook een nieuwe PIN-code worden aangemaakt

Hoe?

De beambte vraagt na het deblokkeren van de PIN-code een nieuwe PIN-code aan via Belpic. Als het gaat om een eID met applet 1.7, moet de burger zijn PUK-code ingeven. Een standaard PIN-code zal worden gegenereerd die de burger nadien dient te wijzigen (zie

handleiding Belpic voor de procedure in detail). Voor een eID met applet 1.7 wordt de nieuwe PIN-code weergegeven op de kaartlezer van de burger en is ze onmiddellijk bruikbaar.

Voor reeds geactiveerde eID's met applet 1.7 heeft men maximaal 10 pogingen om een nieuwe PIN-code aan te vragen.

8. Procedure voor de aanmaak van een nieuw paar certificaten

In sommige gevallen kan de burger vragen om nieuwe certificaten te genereren voor zijn reeds bestaande actieve identiteitskaart:

- Het betreft een minderjarige burger die bij het meerderjarig worden ook over een handtekencertificaat wil beschikken
- Het betreft een burger die er bij de aanvraag van de kaart voor gekozen had om niet over certificaten te beschikken, en die daarna van mening is veranderd
- Het betreft een burger die om een andere reden niet over twee actieve certificaten beschikt, maar er wel recht op heeft

Andere gevallen kwalificeren niet als een geldige reden om een nieuw paar certificaten aan te maken. Voorbeeld:

- De burger ondervindt thuis een probleem bij het aanmelden bij een overheidsdienst: in dergelijke gevallen moet de oorzaak steeds elders gezocht worden en zal een nieuw paar certificaten niets oplossen
- Als u na een probleem bij de activatie van de kaart de activatie vervolgens heeft kunnen afronden en de certificaten zijn actief, dan is het niet nodig om nieuwe certificaten te genereren.

De levering van nieuwe certificaten is gratis voor de gemeente en voor de burger, maar niet voor het RR. Het uitvoeren van dit proces moet dan ook beperkt worden tot de gevallen die hierboven beschreven werden.

NB: In het geval van 75+ 'ers die beschikken over een kaart met geldigheidsduur van 30 jaar, zullen de certificaten 10 jaar na productie van de kaart vervallen.

8.1 Gebruiksvoorwaarden

8.1.1 Aanvaarding van de algemene voorwaarden bij het ontvangen van een nieuwe kaart

Wanneer een burger een kaart heeft aangevraagd bij de gemeente zal hij een brief ontvangen met een PIN- en activatiecode. Deze brief informeert de burger daarnaast ook over het feit dat wanneer hij gebruik maakt van de certificaten op de identiteitskaart, hij ook akkoord gaat met de algemene voorwaarden voor deze dienstverlening. De brief vermeldt daarnaast ook het webadres waarop de burger de volledige algemene voorwaarden kan raadplegen.

8.1.2 Aanvaarding van de algemene voorwaarden wanneer de certificaten vernieuwd worden

Wanneer er nieuwe certificaten aangemaakt worden op een reeds bestaande kaart is het verplicht om de burger op de hoogte te stellen van de (eventueel gewijzigde) algemene voorwaarden.

In bijlage 37 vindt u een basistekst met alle elementen waarvan de burger kennis moet nemen vooraleer deze over nieuwe certificaten mag beschikken. De gemeente kan deze tekst verwerken in een eigen communicatiemiddel met eigen huisstijl. Gezien de volledige gebruiksvoorwaarden heel wat pagina's tellen, wordt er in de basistekst enkel verwezen naar het websiteadres waarop deze teruggevonden kunnen worden. In bijlage 38 vindt u ook een QR-code die de burger eventueel met zijn mobiele telefoon kan scannen om de algemene voorwaarden te openen.

De gemeente kan in functie van haar eigen behoeftes en die van haar burgers, ervoor opteren om:

- De informatie uit de bijlage af te printen en aan de burger te overhandigen en deze te vragen om daarvan kennis te nemen
- De informatie uit de bijlage op te hangen aan het loket en de burger te vragen om daarvan kennis te nemen.

- Daarnaast ook de gebruiksvoorwaarden digitaal of op papier ter beschikking te stellen in de gemeente zelf. De gemeente kan daartoe ofwel de samenvatting van de gebruiksvoorwaarden ter beschikking stellen (“Openbaarmakingsverklaring”), of daarnaast ook de “Belgische eID – Citizen CA en Foreigner CA - Certificaatbeleid en Verklaring met betrekking tot de certificatiepraktijk”. De recentste versies van beide documenten kan men terugvinden op <https://repository.eidpki.belgium.be/#/terms>.

- ...

Op vraag van de burger moet het voor de burger ook mogelijk zijn om deze informatie op papier mee te krijgen.

8.2 Vernieuwen van de certificaten op een kaart van de nieuwe generatie met applet v1.8

Details over de procedure voor de aanmaak van een nieuw paar generatie kan u terugvinden in de Belpic handleiding. In grote lijnen verloopt de procedure als volgt:

Tijdens de transactie in Belpic wordt er een “beveiligd kanaal opgezet tussen de kaart en het Rijksregister. De Belpic-toepassing onderhoudt in dit proces enkel de communicatie tussen de kaart en het Rijksregister zonder aan het eigenlijke proces deel te nemen.

Eerst voert Belpic een aantal controles uit op de kaart om te verzekeren of deze laatste operationeel is, waaronder het uitlezen en controleren van de gegevens van de kaart: Indien deze controles een goed resultaat geven, wordt het proces uitgevoerd, indien niet, wordt de gemeenteambtenaar aan de hand van een foutboodschap op de hoogte gebracht van deze situatie. Via een “status”-scherm wordt de ambtenaar continu geïnformeerd over het verloop van het proces. Een positief testresultaat zal de goede afloop van het proces bevestigen aan het Rijksregister. Indien tijdens de uitvoering van het proces onderbrekingen vastgesteld worden, kan het proces van vooraf aan terug gestart worden.

8.3 Vernieuwen van de certificaten op een kaart van de oudere generatie met applet v1.7

Indien u het normale proces voor de generatie van een nieuw certificatenpaar probeert te starten voor een oudere kaart, dan zal Belpic dit weigeren en zal er een foutboodschap getoond worden. In dat geval zal de kaart eerst een bijkomende technische operatie moeten ondergaan alvorens er nieuwe certificaten gegenereerd kunnen worden. Men moet dan de procedure “Reïnisialisatie van het document” in Belpic doorlopen.

Deze procedure bestaat uit de 3 volgende stappen:

- Het vervangen van de basiscertificaten op de contactchip
- In bepaalde gevallen: Het updaten van de encryptie van het adresbestand op de chip
- Het vernieuwen van de eigenlijke certificaten (dit is dezelfde operatie als beschreven in punt 8).

Meer details over deze procedure zijn beschikbaar in de handleiding van Belpic.

HOOFDSTUK V: Speciale gevallen

1. Bijzondere gevallen van « tijdelijke afwezigheid », zoals bepaald in artikel 18 van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister met een I.T. 026 opgenomen in het Rijksregister van de natuurlijke personen

De bepalingen die vermeld zijn onder dit punt zijn enkel toepasselijk op de burgers voor wie het informatietype 026 (= tijdelijke afwezigheid) is opgenomen in het Rijksregister van de natuurlijke personen.

De betrokkene staat ingeschreven in een gezin of op een referentieadres:

- a) De oproepingsbrief wordt opgestuurd naar het gezin of het referentieadres. De omslag met de geheime codes wordt eveneens naar dit adres opgestuurd.
- b) Op de oproepingsbrief wordt de termijn die aan de burger toegestaan wordt om zich bij de gemeente aan te melden, gebracht op maximaal **één jaar**.
- c) Als de betrokkene zich niet heeft aangemeld om zijn identiteitskaart af te halen binnen een termijn van maximaal één jaar nadat het gemeentebestuur hem minstens één herinnering heeft gestuurd, wordt de identiteitskaart geannuleerd en vernietigd.

Een eerste herinnering om aan te kondigen dat de kaart zal vernietigd worden, wordt verstuurd 3 maanden na het zenden van de oproeping.

N.B.: Voor de personen van wie de verdwijning sinds zes maanden of langer gesignaleerd werd aan de lokale of federale politie, dient men de omzendbrief van 27 augustus 2008 te raadplegen (het komt toe aan de gemeente om, op basis van de code 02 van het IT 026, te oordelen of het al dan niet opportuun is nog briefwisseling te richten aan de verdwenen persoon, dit ten einde bepaalde pijnlijke situaties ten aanzien van de gezinsleden van deze verdwenen persoon te voorkomen.

De gemeente moet dus in het bijzonder aandacht besteden aan de bijwerking van het IT026 (tijdelijke afwezigheid) in het Rijksregister en aan haar beleid inzake kaartvernieuwing en herinneringen.

De diensten van het Rijksregister zullen naar de gemeenten opvolgingslijsten sturen voor de gevallen van tijdelijke afwezigheid (IT026).

2. Personen die verblijven in een mobiele woning en personen die wegens gebrek aan voldoende middelen geen verblijfplaats (meer) hebben en het voorwerp uitmaken van een inschrijving op een referentieadres

De oproepingen worden verstuurd naar het referentieadres van de betrokkene, d.w.z. naar het adres van de natuurlijke persoon die met deze inschrijving ingestemd heeft, of wat daklozen betreft, in voorkomend geval, naar het adres van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn waar zij ingeschreven zijn op basis van een referentieadres. Dit centrum verstuurt de oproeping naar de betrokkene. De omslag met de codes wordt eveneens verstuurd naar dit referentieadres.

3. Personen die zich niet kunnen verplaatsen

Het gaat om hetzij personen die op het adres van hun hoofdverblijfplaats verblijven, hetzij personen die wonen of verblijven in ziekenhuisinrichtingen of in andere openbare of private verzorgingsinstellingen voor zieken, in rust- en verzorgingstehuizen, ziekenhuizen of delen van ziekenhuizen gelijkgesteld aan rust- en verzorgingstehuizen, in psychiatrische instellingen, hetzij personen die bij particulieren geplaatst zijn, voor de duur van hun verblijf voor doeleinden van therapeutische en/of medische verzorging.

Er kunnen zich twee situaties voordoen met betrekking tot de persoon:

1) De burger is fysisch niet (meer) in staat om vingerafdrukken te geven:

Indien het voor de burger permanent onmogelijk is om zijn vingerafdrukken te geven omwille van een fysieke handicap of ziekte, selecteert de gemeenteambtenaar in Belpic de optie 'permanent vrijgesteld'. Is de fysieke onmogelijkheid om vingerafdrukken te geven tijdelijk, wordt in Belpic de optie 'tijdelijk vrijgesteld' gebruikt. **Opgelet:** bij een tijdelijke vrijstelling zal de eID een geldigheid hebben van twaalf maanden.

2) De burger is fysisch in staat om vingerafdrukken te geven:

Zolang het mobiel biometrisch station niet beschikbaar is in de gemeente, wordt een identiteitskaart zonder vingerafdrukken uitgereikt. De gemeenteambtenaar selecteert in Belpic de optie 'Bandaged'.

Voor deze twee situaties:

- 1) De persoon bevindt zich op het adres van zijn hoofdverblijfplaats of op het adres van een instelling, gelegen in de gemeente waar deze persoon ingeschreven is: de procedure opgenomen onder punt 3.1 moet toegepast worden.
- 2) De persoon bevindt zich op het adres van een instelling, gelegen in een andere gemeente dan die waar deze persoon ingeschreven is: de procedure opgenomen onder punt 3.2 moet toegepast worden.

Om de te ondernemen stappen voor de aanvraag en de uitreiking voor personen die zich moeilijk kunnen verplaatsen te vergemakkelijken, wordt sinds 2024 een mobiel biometrisch station aan de gemeenten voorgesteld.

Het mobiel biometrisch station bevat alle apparaten van een RAPC en verschaft zo alle functionaliteiten van de Belpic-toepassing. Het is overigens verbonden met een specifiek, beveiligd netwerk, waardoor Belpic kan worden gebruikt terwijl aan alle veiligheidsvereisten is voldaan.

Dit mobiel biometrisch station maakt het voor het gemeentepersoneel mogelijk zich naar woonzorgcentra of bij de burger thuis te begeven om een aanvraag voor een kaart in te dienen. Het mobiele station maakt het eveneens mogelijk om over te gaan tot de activatie, en bijgevolg de uitreiking, van het document. Indien het aantal burgers dat deze dienst nodig heeft onvoldoende hoog is binnen het gemeentebestuur, kunnen gemeenten zich verenigen voor het verkrijgen van een mobiel biometrisch station.

Indien de gemeente over een mobiel biometrisch station beschikt, zijn de hieronder opgenomen procedures inzake de registratie van biometrische gegevens dan ook niet langer van toepassing. De gemeenteambtenaar moet zich baseren op de Belpic-handleiding (punt 5.2.).

1) Het nemen van de foto

Een camera laat toe om in real time een foto van de burger te maken. De aanvaardingscriteria bij het nemen van een foto moeten de fotomatrix conform de ICAO-normen respecteren (aanvaardingscriteria voor de foto). De gemeenteambtenaar kiest het ICAO-profiel en klikt op "Starten".

De positie van de groene rechthoek kan veranderd worden door deze met behulp van de linkermuisknop te verslepen binnen het livebeeld. De grootte ervan kan aangepast worden met behulp van de schuifbalk onderaan. Vervolgens klikt de gemeenteambtenaar op "Foto nemen".

De optie "Autofocus" laat toe om de scherpte van de foto automatisch te verbeteren. Deze optie kan uitgevinkt worden om het nemen van de foto te versnellen zonder dat de focus automatisch wordt geregeld.

De geavanceerde instellingen zijn standaard niet zichtbaar maar kunnen geopend worden door op het pijltje te klikken. Hiermee kunnen de instellingen van de camera aangepast worden voor de te nemen foto. Initieel zijn de standaard instellingen zichtbaar. De gemeenteambtenaar kan de instelling(en) naar keuze aanpassen en klikt op 'Toepassen' alvorens de foto te nemen.

De knop "Capture" is beschikbaar van zodra het aangezicht van de burger zich binnen de rode kader bevindt. De gemeenteambtenaar past de instellingen (helderheid,...) aan om de kwaliteit van de foto te verbeteren. Hij klikt op "Capture" om de foto te nemen.

De gemeenteambtenaar moet ervoor zorgen dat het aangezicht van de burger centraal staat ten opzichte van de verticale rode lijn en dat de bovenkant ongeveer overeenkomt met de bovenste rode lijn. De positie van de lijn kan aangepast worden met behulp van de pijltjes. Vervolgens klikt hij op "OK".

De ICAO-verwerking zal de foto zo bijsnijden dat deze exact overeenkomt met de ICAO-norm. Het is aan de gemeenteambtenaar om te kiezen of hij de originele foto of de gecorrigeerde foto gebruikt. Deze foto wordt geregistreerd in het centrale systeem van het Rijksregister.

Om de foto te bewaren, klikt de gemeenteambtenaar op de gekozen foto. In geval van een succesvolle ICAO-verwerking (groen) is het aan te raden de gecorrigeerde foto te gebruiken. Dan klikt hij op de knop "Bewaar originele / gecorrigeerde foto" om deze naar het centrale systeem te versturen.

2) Het nemen van vingerafdrukken

In het venster van het mobiel biometrisch station neemt de gemeenteambtenaar de vingerafdrukken beginnend met de rechterhand, gevolgd door de linkerhand en de 2 duimen. De afname van de duimen is facultatief: dit is enkel nodig wanneer de afnames van de 4 vingers van elke hand van een onvoldoende kwaliteit waren.

Het is belangrijk dat, op het moment van de afname, de vingers van de burger zowel het oppervlak van de vingerafdrukkenscanner als de metalen rand van de scanner raken.

Deze handeling moet voor beide handen worden uitgevoerd. Indien één of meerdere vingers niet beschikbaar zijn, worden enkel de beschikbare vingers gescand en moet de gebruiker nadien aangeven welke vingers beschikbaar zijn.

De gemeenteambtenaar kiest de juiste vingers en klikt op "Accept mapping".

3) Het importeren van een handtekening

De gemeenteambtenaar plaatst met behulp van de stylus de handtekening in het witte vak op het scherm van de Signature Pad en klikt op "OK".

3.1. De persoon bevindt zich op het adres van zijn hoofdverblijfplaats of op het adres van een instelling, gelegen in de gemeente waar deze persoon ingeschreven is

- a) De oproepingskaart wordt besteld op het adres van het gezin waartoe de betrokkene behoort; het gezin kan de instelling zelf zijn⁶;
- b) Een lid van het gezin meldt zich aan bij de bevolkingsdienst van de gemeente met de oproepingskaart en een recent medisch attest van minder dan één maand oud waaruit blijkt dat het gaat om een permanente situatie waarin de betrokkene zich niet persoonlijk kan melden, alsmede een foto (eventueel bekomen door tussenkomst van de directie van de instelling). Na betaling van het verschuldigde bedrag wordt een ontvangstbewijs aan de voormelde persoon gegeven;
- c) Een gemeentelijke ambtenaar drukt het formulier voor registratie van de handtekening (bijlage 35) af en maakt indien nodig, in samenwerking met de directie van de instelling, een afspraak met de burger.

Na te zijn geïdentificeerd, plaatst de burger zijn handtekening in het hiertoe voorziene kader op bijlage 35. Indien blijkt dat de burger vrijgesteld is van ondertekening, overhandigt hij een recent medisch attest van minder dan één maand oud als bewijsstuk, tenzij de gemeentelijke ambtenaar duidelijk kan vaststellen dat de betrokken burger niet tot ondertekening in staat is. Indien de burger **tijdelijk** niet in staat is tot ondertekening, zal men de laatste elektronische afbeelding van de handtekening gebruiken, mits akkoord van de burger en op voorwaarde dat de elektronische afbeelding van de handtekening reeds opgenomen is in het centraal bestand van de identiteitskaarten.

De handtekening moet op bijlage 35 aangebracht worden met een zwarte stift met fijne punt die voldoende inkt afgeeft en waarop voldoende kracht uitgeoefend wordt. Er mag geen stempel aangebracht worden op de plaats van de handtekening.

De handtekening mag niet verbeterd of overschreven worden.

Aangezien de handtekening van de burger een vertrouwelijk informatiegegeven is, moet bijlage 35 met de nodige voorzichtigheid verwerkt en gearchiveerd worden.

Indien het voor de burger permanent onmogelijk is om zijn vingerafdrukken te geven, zal dit eveneens moeten worden gestaafd door een recent medisch attest van minder dan één maand oud tenzij de gemeentelijke ambtenaar duidelijk kan vaststellen dat de betrokkene permanent geen vingerafdrukken kan geven.

- d) De aangestelde van de gemeente licht de betrokkene in over de modaliteiten voor de afgifte en de activering van de elektronische kaart en nodigt hem uit om:
 - zijn keuze betreffende de al dan niet activering van de elektronische certificaten mee te delen;
 - de mandataris aan te duiden die de kaart bij de gemeente zal activeren en afhalen (de betrokkene kiest vrij de mandataris: het kan gaan om een familielid, een vertegenwoordiger van de instelling, een maatschappelijk assistent van het OCMW, de ambtenaar van de burgerlijke stand of zijn afgevaardigde, ...). De machtiging moet

⁶ *Indien de persoon ingeschreven is op het adres van de instelling, wordt de gewone procedure toegepast. De directeur van de instelling vervult hier de rol van de referentiepersoon van het gezin voor de persoon die zich in de onmogelijkheid bevindt om zich te verplaatsen. Dezelfde procedure wordt gevolgd indien de betrokken persoon nog over een woning beschikt die niet door derden betrokken wordt.*

ondertekend worden door de houder van de kaart en duidelijk vermelden dat de gemachtigde de kaart moet activeren en afhalen. Indien de lastgever wenst dat de mandataris eveneens de PIN-code wijzigt na activatie, moet hij hiervoor een mandaat geven;

- De nodige schikkingen te treffen opdat de omslag met de codes en de ondertekende machtiging, met het oog op de activering, ter beschikking zouden gesteld worden van de mandataris. Deze omslag wordt verstuurd naar het adres van de hoofdverblijfplaats die op de bevolkingsfiche van de burger staat.

De keuzes van de betrokkene worden genoteerd door de aangestelde van de gemeente.

- e) De ambtenaar maakt het basisdocument op door de foto van de burger te scannen. Er wordt een eID zonder vingerafdrukken gevraagd. Indien het voor de burger permanent onmogelijk is om zijn vingerafdrukken te geven omwille van een fysieke handicap of ziekte, selecteert de ambtenaar in Belpic de optie “permanent vrijgesteld”; de optie “tijdelijk vrijgesteld” wordt gebruikt voor een tijdelijke fysieke onmogelijkheid om vingerafdrukken te geven. **Opgelet:** bij een tijdelijke vrijstelling zal de eID een geldigheid hebben van twaalf maanden. Op basis van de gekozen optie voor de handtekening (zie punt c), wordt de handtekening op bijlage 35 gescand, wordt de optie ‘vrijgesteld’ aangeduid of wordt de elektronische afbeelding van de handtekening uit het centraal register van de identiteitskaarten overgenomen.
- f) In het bezit van de codes, de machtiging en de oude identiteitskaart van de lastgever, begeeft de mandataris zich naar de gemeente van inschrijving teneinde de kaart van de eerstgenoemde te activeren en af te halen;
- g) De mandataris overhandigt, binnen de kortst mogelijke termijn, de elektronische identiteitskaart en de documenten die er betrekking op hebben aan de lastgever.

Als het om een alleenstaande gaat

Een gemeenteambtenaar voert de taken uit vermeld in de punten b, f en g, in voorkomend geval in samenwerking met een maatschappelijke organisatie.

Een persoon die zich niet kan verplaatsen, moet hoe dan ook een identiteitskaart kunnen krijgen. In voorkomend geval, als de andere gezinsleden of de directie van de instelling waar de persoon verblijft, niet reageren, moet het gemeentebestuur er alles aan doen opdat de burger zijn identiteitskaart toch zou krijgen.

Indien de gemeente over een mobiel biometrisch station beschikt, kan aan huis een elektronische identiteitskaart worden aangevraagd en uitgereikt. De gemeenteambtenaar moet zich baseren op de Belpic-handleiding (5.2.).

3.2 De persoon bevindt zich op het adres van een instelling, gelegen ligt in een andere gemeente dan die waar deze persoon ingeschreven is

- a) De oproepingsbrief wordt besteld op het adres van het gezin waartoe de betrokkene behoort;
- b) Een lid van het gezin meldt zich bij de bevolkingsdienst van de gemeente van inschrijving aan met de oproepingsbrief, een recent medisch attest van minder dan één maand oud waaruit blijkt dat het gaat om een permanente situatie waarin de betrokkene zich niet persoonlijk kan melden, alsmede een foto (eventueel bekomen door tussenkomst van de directie van de instelling). Na betaling van het verschuldigde bedrag wordt een ontvangstbewijs aan de voormelde persoon gegeven.
- c) Een aangestelde van de gemeente van inschrijving drukt het formulier voor registratie van de handtekening (bijlage 35) af en stuurt dit samen met de foto naar de bevolkingsdienst van de gemeente waar de instelling zich bevindt; dit versturen geschiedt per gewone of per aangetekende zending;

- d) Een aangestelde van de gemeente maakt, in samenwerking met de directie van de instelling, een afspraak met de burger.

Na te zijn geïdentificeerd, plaatst de burger zijn handtekening in het hiertoe voorziene kader op bijlage 35. Indien blijkt dat de burger vrijgesteld is van ondertekening, overhandigt hij een recent medisch attest van minder dan één maand oud als bewijsstuk, tenzij de gemeentelijke ambtenaar duidelijk kan vaststellen dat de betrokken burger niet tot ondertekening in staat is. Indien de burger **tijdelijk** niet tot ondertekening in staat is, zal men de laatste elektronische afbeelding van de handtekening gebruiken, mits akkoord van de burger en op voorwaarde dat de elektronische afbeelding van de handtekening reeds opgenomen is in het centraal bestand van de identiteitskaarten.

De handtekening moet op bijlage 35 aangebracht worden met een zwarte stift met fijne punt die voldoende inkt afgeeft en waarop voldoende kracht uitgeoefend wordt. Er mag geen stempel geplaatst worden op de plaats van de handtekening.

De handtekening mag niet verbeterd of overschreven worden.

Aangezien de handtekening van de burger een vertrouwelijk informatiegegeven is, moet bijlage 35 met de nodige voorzichtigheid verwerkt en gearchiveerd worden.

Indien het voor de burger permanent onmogelijk is om zijn vingerafdrukken te geven, zal dit eveneens moeten worden gestaafd door een recent medisch attest van minder dan één maand oud tenzij de gemeentelijke ambtenaar duidelijk kan vaststellen dat de betrokkene permanent geen vingerafdrukken kan geven.

- e) De aangestelde van de gemeente licht de betrokkene in over de modaliteiten voor de afgifte en de activering van de elektronische kaart en nodigt hem uit om:
- zijn keuze betreffende de al dan niet activering van de elektronische certificaten mee te delen;
 - de mandataris aan te duiden die de kaart bij de gemeente zal activeren en afhalen (de betrokkene kiest vrij de mandataris: het kan gaan om een familielid, een vertegenwoordiger van de instelling, een maatschappelijk assistent van het OCMW, de ambtenaar van de burgerlijke stand of zijn afgevaardigde, ...). De machtiging moet ondertekend worden door de houder van de kaart en duidelijk vermelden dat de gemachtigde de kaart moet activeren en afhalen (zie bijlage 27). Indien de lastgever wenst dat de mandataris eveneens de PIN-code wijzigt na activering, moet hij hiervoor een mandaat geven;
 - de nodige schikkingen te treffen opdat de omslag met de codes en de ondertekende machtiging, met het oog op de activering, ter beschikking zouden gesteld worden van de mandataris. Deze omslag wordt verstuurd naar het adres van de hoofdverblijfplaats die op de bevolkingsfiche van de burger staat.

De keuzes van de betrokkene worden genoteerd door de aangestelde van de gemeente.

- f) Deze documenten worden door de gemeente waar de instelling zich bevindt, verstuurd naar de gemeente waar de betrokkene is ingeschreven.
- g) De ambtenaar van de gemeente van inschrijving maakt het basisdocument op door de foto van de burger te scannen. Er wordt een eID zonder vingerafdrukken gevraagd. Indien het voor de burger permanent onmogelijk is om zijn vingerafdrukken te geven omwille van een fysieke handicap of ziekte, selecteert de ambtenaar in Belpic de optie “permanent vrijgesteld”; de optie “tijdelijk vrijgesteld” wordt voor een tijdelijke fysieke onmogelijkheid om vingerafdrukken te geven. **Opgelet:** bij een tijdelijke vrijstelling zal de eID een geldigheid hebben van twaalf maanden. Op basis van de gekozen optie voor de handtekening (zie punt d), wordt de handtekening op bijlage 35 gescand, wordt de optie ‘vrijgesteld’ aangeduid of wordt de elektronische afbeelding van de handtekening uit het centraal register van de identiteitskaarten overgenomen.
- h) In het bezit van de codes, de machtiging en de oude identiteitskaart van de lastgever, begeeft de mandataris zich naar de gemeente van inschrijving teneinde de kaart van de eerstgenoemde te activeren en af te halen. Wanneer de mandataris echter uitdrukkelijk verlangt dat de kaart geactiveerd wordt in de gemeente waar de instelling zich bevindt, moet de niet-

geactiveerde kaart verstuurd worden van de gemeente van inschrijving naar de gemeente van de instelling. De activeringshandeling genereert automatisch de informatie met betrekking tot de aflevering van de kaart in het Centraal Register van de Identiteitskaarten, evenals in het Rijksregister van de natuurlijke personen onder het informatietype 195 (I.T. 195) en het informatietype 180 (I.T. 180). In bepaalde uitzonderlijke gevallen kunnen fouten voorkomen waardoor de automatische bijwerking van het I.T. 195 en 180 niet uitgevoerd is. De aangestelde van de gemeente zal deze dan manueel moeten bijwerken.

- i) De mandataris overhandigt, binnen de kortst mogelijke termijn, de elektronische identiteitskaart en de codes aan de lastgever.

Indien de gemeente over een mobiel biometrisch station beschikt, kan aan huis een elektronische identiteitskaart worden aangevraagd en uitgereikt. De gemeenteambtenaar moet zich baseren op de Belpic-handleiding (5.2.). Als het om een alleenstaande gaat

Een gemeenteambtenaar voert de taken uit vermeld in de punten b, h en i, in voorkomend geval in samenwerking met een maatschappelijke organisatie.

Een persoon die zich niet kan verplaatsen, moet hoe dan ook een identiteitskaart kunnen krijgen. In voorkomend geval, als de andere gezinsleden of de directie van de instelling waar de persoon verblijft, niet reageren, moet het gemeentebestuur er alles aan doen opdat de burger zijn identiteitskaart toch zou krijgen.

4. Personen die van hun vrijheid beroofd zijn

Het gaat om gedetineerden en geïnterneerden in strafinrichtingen en instellingen voor sociale bescherming of om minderjarigen geplaatst in instellingen met toepassing van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en van de communautaire wetgevingen.

Onder deze laatste groep dienen begrepen te worden de personen geplaatst in opvoedingsgestichten van de Gemeenschappen, in private instellingen en toevallig geplaatste personen (psychiatrische afdeling in klinieken)

Er mag geen kaart afgeleverd worden zolang de persoon volledig van zijn vrijheid beroofd is, in afwachting van de beschikbaarheid in de gemeente van het mobiele apparaat om vingerafdrukken te nemen, tenzij de gedetineerde omwille van een fysieke handicap of ziekte niet in staat is om vingerafdrukken te geven. In die uitzonderlijke gevallen kan u de gedetineerde permanent of tijdelijk vrijstellen – zie punt 3.

Is de persoon fysiek in staat om vingerafdrukken te laten registreren en om zich te verplaatsen, bv. tijdens een penitentiair verlof, kan uiteraard wel een eID met vingerafdrukken worden aangevraagd en uitgereikt.

Indien de gemeente over een mobiel biometrisch station beschikt, kan een elektronische identiteitskaart worden aangevraagd voor en uitgereikt aan een gedetineerde. De gemeenteambtenaar moet zich baseren op de Belpic-handleiding (5.2.).

Bij wijziging van de verblijfplaats van een gezin, waarvan één van de leden van zijn vrijheid beroofd is

- a) De verandering van verblijfplaats geschiedt in de gemeente van inschrijving. Het volstaat om het adres op de elektronische chip te wijzigen. Hiervoor moet de identiteitskaart door het betrokken gemeentebestuur opgevraagd worden bij de directeur van de instelling. De persoon die van zijn vrijheid beroofd is zal een gemachtigde moeten aanwijzen om de adresverandering in de gemeente van inschrijving te laten verrichten. Met het oog hierop zal de persoon die van zijn vrijheid beroofd is zijn codes mededelen aan de persoon die hij aangewezen heeft als gemachtigde.

Na wijziging van het adres op de contactchip, geeft de mandataris de kaart terug aan de betrokkene, samen met de codes van de kaart.

- b) De verandering van verblijfplaats geschiedt naar een andere gemeente: men handelt op dezelfde manier.

5. Ambtshalve afgevoerde of naar het buitenland afgevoerde personen

De uitreiking van de identiteitskaarten geschiedt alleen systematisch voor de personen die behoorlijk in het bevolkingsregister ingeschreven zijn. Ambtshalve afgevoerde of naar het buitenland afgevoerde personen worden nooit opgeroepen. Wanneer een ambtshalve afgevoerde zich opnieuw aanmeldt bij een Belgisch gemeentebestuur, moet zijn inschrijving in het bevolkingsregister geregulariseerd worden vooraleer via de toepassing Belpic een aanvraag voor een nieuwe identiteitskaart in het Centraal register van de identiteitskaarten kan worden ingediend

Bij vertrek naar het buitenland, blijft de identiteitskaart nog geldig vanaf datum van afvoering voor het buitenland in de bevolkingsregisters tot de geldigheidsdatum die is vermeld op de identiteitskaart. De informatie dat de identiteitskaart geldig blijft tot de geldigheidsdatum, die is vermeld op de kaart, blijft opgenomen in het Register van de identiteitskaarten.

De Belg, die zijn vertrek naar het buitenland komt melden bij zijn Belgische gemeente van beheer, overhandigt zijn elektronische identiteitskaart aan de gemeentelijke ambtenaar, die op de contactchip van de identiteitskaart het adres aanpast (= vertrek naar het buitenland). Meer in het bijzonder moet de procedure gevolgd worden die opgenomen is in de Onderrichtingen voor het bijhouden van de informatiegegevens in het Rijksregister (IT 018 en IT 001). Volgende verrichtingen moeten in volgende volgorde uitgevoerd worden:

- In het Rijksregister van de natuurlijke personen wordt eerst in het IT 018 ten eerste het land en/of het nieuwe adres in het buitenland ingebracht.
- Vervolgens moet men, nog steeds in het Rijksregister van de natuurlijke personen, op dezelfde datum, de code 00992 (afgevoerd naar het buitenland) invoeren in het IT 001. De twee data moeten identiek zijn. Ze moeten altijd recenter zijn dan de datum van het huidige IT 001 dat in het dossier vermeld staat.
- Na de aanpassing van de IT's moet het adres gewijzigd worden op de contactchip van de elektronische identiteitskaart van de burger. Om dit te doen, dient men, op het moment dat de kaart van de burger in de lezer zit, de procedure "adreswijziging" van de Belpic-toepassing te lanceren: Belpic zal automatisch de vermelding "Vertrek naar het buitenland" inschrijven in de adreszone van de contactchip van de kaart van de burger (deze vermelding moet niet ingevoerd worden door de gemeentebeampte).

In het Register van de Identiteitskaarten wordt geen enkele bijwerking gedaan.

De annulatiecode 03 (= vertrek naar het buitenland) wordt niet meer gebruikt en is niet meer toegankelijk voor de gemeentebesturen sinds 1 september 2008.

Bij een eventuele terugkeer van een Belg naar België blijft de elektronische identiteitskaart eveneens geldig tot de einddatum die is vermeld op zijn identiteitskaart. Bij zijn (weder)inschrijving in een Belgische gemeente wordt dan het nieuwe adres bijgewerkt op de "contactchip" van de identiteitskaart.

6. Speciale situaties tijdens de uitreikingsprocedure

6.1. Oproepingen

a) De persoon heeft een procedure van overbrenging van zijn hoofdverblijfplaats naar een andere gemeente ingezet

De gemeente ontvangt een oproepingsbrief voor een persoon die naar een andere gemeente verhuisd is. De gemeente kan opteren om de oproepingsbrief te versturen. De burger wordt best doorverwezen naar de nieuwe gemeente om zijn nieuwe identiteitskaart aan te vragen.

De nieuwe gemeente zal de burger oproepen aan de hand van de lijst 'VERV-N'.

b) De persoon is overleden

De gemeente is in het bezit van een oproepingsbrief voor een persoon die overleden is.

De oproeping wordt vernietigd.

c) De persoon is afgevoerd voor het buitenland

De gemeente is in het bezit van een oproepingsbrief voor een persoon die afgevoerd werd voor het buitenland.

De oproeping wordt vernietigd.

d) De persoon is ambtshalve afgevoerd

De gemeente is in het bezit van een oproepingsbrief voor een persoon die ambtshalve afgevoerd werd.

De oproeping wordt vernietigd.

e) Oproeping bestemd voor een andere gemeente

Wanneer een gemeente een oproeping voor een andere gemeente ontvangt, moet het document, via een sealbag met geel etiket, naar de firma gestuurd worden die belast is met de aanmaak van de identiteitskaarten en moet de vergissing in de verzending haar schriftelijk gemeld worden. De gemeente dient contact op te nemen met de helpdesk van het Rijksregister, die dan contact zal opnemen met ZETES CARDS opdat het verdwaalde document opnieuw op de goede weg zou gebracht worden.

6.2. Identiteitskaarten die niet uitgereikt kunnen worden aan de betrokkenen

Het is mogelijk dat een identiteitskaart die door het productiecentrum aan de gemeente wordt toegezonden niet aan de betrokkene overhandigd kan worden.

a) De betrokkene is overleden

De gemeente kijkt na of de identiteitskaart automatisch wordt geannuleerd in het Centraal register van de identiteitskaarten na het registreren van het overlijden in het IT 150 en vernietigt de kaart. Als blijkt dat de automatische annulering niet is gebeurd, annuleert de gemeente de kaart via Belpic.

b) De betrokkene heeft zijn hoofdverblijfplaats overgebracht naar een andere gemeente (inschrijving in een andere gemeente)

De betrokkene moet worden ingelicht over volgende mogelijkheden:

- a) Met betalingsakkoord recupereert de nieuwe gemeente van inschrijving de kaart via aangetekende zending. Daarna zorgt deze gemeente voor de activering van de kaart en voor de adreswijziging.
- b) Hij kan zijn kaart gaan halen bij de vorige gemeente van inschrijving en ze daar laten activeren. De activering genereert automatisch de informatie over de afgifte van de kaart in het Register van de identiteitskaarten, alsook in het Rijksregister van de natuurlijke personen onder het informatietype 195 (I.T. 195) en het informatietype 180 (I.T. 180). In bepaalde bijzondere gevallen kunnen fouten voorkomen waardoor de automatische bijwerking van het I.T. 195 en het I.T. 180 niet gebeurt. De aangestelde van de gemeente zal de bijwerking dan manueel moeten verrichten.
- c) De vorige identiteitskaart wordt geannuleerd en de betrokkene wordt, tegen betaling, uitgenodigd om het opstarten van de uitgifteprocedure van een nieuwe kaart aan te vragen.

c) De betrokkene heeft zijn hoofdverblijfplaats overgebracht binnen dezelfde gemeente

Indien er zich binnen de gemeente een adreswijziging (interne mutatie) voordoet voordat de kaart werd geactiveerd, zal het nieuwe adres op de contactchip aangebracht worden.

Hiervoor gaat de burger met zijn codes naar de gemeente. De gemeentelijke ambtenaar identificeert de burger met behulp van de toepassing BELPIC. Bij de activering van de kaart wordt het elektronisch weergegeven adres vergeleken met het adres van de houder van de kaart in het bestand van het Rijksregister (I.T. 020). Indien het systeem een verschil vaststelt, wordt de wijziging van het elektronisch weergegeven adres opgestart. Na afloop van deze procedure worden de gewijzigde gegevens weergegeven in een venster van de toepassing BELPIC.

d) De betrokkene werd afgevoerd naar het buitenland of ambtshalve afgevoerd

Ambtshalve afgevoerde persoon

De identiteitskaart wordt beschouwd als vervallen in geval van afvoering van ambtswege. In dit geval gaat de gemeente via Belpic over tot de annulering van de identiteitskaart in het Register van de identiteitskaarten (annulatiecode 04) op de beslissingsdatum van de afvoering van ambtswege van de gemeente en vernietigt de kaart.

De vernietiging gebeurt het best door de kaart met een schaar door te knippen; de stukken ervan worden in een sealbag met rood etiket geplaatst.

Naar het buitenland afgevoerde persoon

Als een persoon bij zijn gemeente een verklaring aflegt van vertrek naar het buitenland en de elektronische identiteitskaart van deze persoon net aangemaakt wordt, moet de gemeentebeambte de betrokken ervan op de hoogte brengen dat deze over een termijn van 3 maanden beschikt om zijn nieuwe identiteitskaart af te halen. Indien de betrokkene zich niet bij de gemeente heeft aangemeld binnen de 3 maanden na de datum van ontvangst van de kaart door de gemeente, moet deze geannuleerd worden.

HOOFDSTUK VI: Verlies, diefstal of vernietiging van de elektronische identiteitskaart

1. Inleiding

Bij verlies, diefstal of vernietiging van de kaart, moet de houder zo snel mogelijk aangifte doen bij de Helpdesk DOC STOP van de ADIB van de FOD Binnenlandse Zaken, bedoeld in artikel 6ter van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten, opdat het document zo snel mogelijk als dusdanig gesignaleerd zou worden in de administratieve en politionele databanken en op die manier elk misbruik van het verloren, gestolen of vernietigde document te vermijden.

De helpdesk ADIB of de helpdesk DOC STOP wordt georganiseerd door de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken (Dienst Rijksregister van de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken). Hij is 20 uur op 24 (niet tussen 02.00 u. en 06.00 u.) en 7 dagen op 7 operationeel en is bereikbaar op de volgende nummers: 02/488.21.16 – fax: 02/488.26.16 – e-mail: helpdesk.belpic@rrn.fgov.be.

De helpdesk ADIB (of de Helpdesk DOC STOP) mag in geen geval de bevoegdheden van het gemeentebestuur of van de politiediensten overnemen. Hij levert geen attesten af.

Bij telefonisch contact met de helpdesk ADIB (of de Helpdesk DOC STOP) moet de burger nog steeds aangifte doen bij het gemeentebestuur of op het politiekantoor van de gemeente.

Het gemeentebestuur of het politiekantoor levert een bewijs af van aangifte van verlies, diefstal of vernietiging van de identiteitskaart (zie het model van bewijs van aangifte van verlies, diefstal of vernietiging van een identiteits- of vreemdelingenkaart - Bijlage 12).

In de Belpic-toepassing wordt de bijlage 12 die aangemaakt wordt met de Belpic-toepassing afgedrukt met de foto van de burger. Deze foto wordt uit de databank van de foto's gehaald, die zich bij het Rijksregister bevindt.

Twee mogelijke situaties kunnen zich voordoen:

- de foto bestaat in de database. Deze wordt dan afgebeeld en vervolgens afgedrukt op de bijlage 12. De gemeentebeambte moet nagaan of de voorgelegde foto nog steeds gelijkend is en het nog steeds mogelijk maakt om de betrokkene te identificeren. Indien dit niet het geval is, moet de burger een recente en gelijkende foto leveren;
- de foto bestaat niet in de database. In dit geval wordt in de zone voor de afbeelding van de foto op de bijlage 12 volgende boodschap vermeld: "foto niet beschikbaar". De burger moet dus een recente en gelijkende foto leveren. Het zegel van de autoriteit dient eveneens (gedeeltelijk) aangebracht te worden op de foto van de declarant.

Voornoemd bewijs moet teruggegeven worden aan het gemeentebestuur wanneer een nieuwe kaart wordt afgegeven.

De helpdesk ADIB (of de Helpdesk DOC STOP) van de FOD Binnenlandse Zaken mag *de intrekking* van de elektronische functies van de kaart verrichten op verzoek van de burger, nadat deze door de helpdesk geïdentificeerd werd, of op verzoek van de politiepost waar de betrokkene het verlies van zijn kaart heeft aangegeven.

De onmiddellijke intrekking van de elektronische functies van de kaart kan tevens verricht worden door het gemeentebestuur van de hoofdverblijfplaats van de houder van de kaart.

Het is aangeraden voor de burger om ook contact op te nemen met zijn bankinstelling(en) in geval van verlies of diefstal van de identiteitskaart.

2. Algemene principes die toegepast dienen te worden door de gemeenten en de politiediensten met betrekking tot de aangifte van verlies/diefstal/vernietiging van de eID (of kids-ID, vreemdelingenkaart of elk ander verblijfsdocument) en de uitreiking van de bijlagen

De burger moet het verlies, de diefstal of de vernietiging van zijn document onmiddellijk melden aan de Helpdesk DOC STOP van de ADIB van de FOD Binnenlandse Zaken, zodat het document zo snel mogelijk gemeld zou worden in de administratieve databanken en politiedatabanken, en elk misbruik van het verloren, gestolen of vernietigde document zo veel mogelijk wordt vermeden.

2.1 De persoon meldt zich eerst aan bij zijn gemeentebestuur.

Dit is het algemeen principe.

Door de gemeenteambtenaar te volgen stappen:

a. Verlies / diefstal / vernietiging van een eID of Kids-ID

- Controleer aandachtig de identiteit van de aanvrager. Een visuele vergelijking tussen de aanvrager en de door die aanvrager afgeleverde foto met de gegevens in het Rijksregister en de laatste foto van de documenthouder die bijgehouden wordt in het Centraal Register van de identiteitskaarten is essentieel wat preventie en bestrijding van identiteitsfraude betreft;
- Annuleer de eID of Kids-ID via Belpic; de certificaten worden dan ingetrokken en de kaart geeft een “HIT” in CHECK DOC;
- Reik bijlage 12 uit voor een eID of bijlage 6 voor een Kids-ID; elke bijlage 12 (of 6) moet voorzien zijn van een recente en gelijkende foto van zijn houder;
- Indien de diefstal van het document bewezen is, wordt de persoon verzocht zich aan te melden bij de politie om klacht in te dienen (bv.: handtas afgerukt, ...).

Herinnering: de gemeenteambtenaar kan, op basis van artikel 5, §1, 1° van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten, de vervallen identiteitskaart intrekken van een persoon die zich bij zijn loket aanmeldt om een uittreksel uit de bevolkingsregisters of een volgens deze registers opgesteld certificaat te krijgen. De gemeenteambtenaar kan eveneens de identiteitskaart intrekken van een van ambtswege van de bevolkingsregisters afgevoerde persoon op basis van artikel 5, §3 van het voormelde koninklijk besluit van 25 maart 2003. De kaart moet ook teruggegeven worden in geval van verlies van de Belgische nationaliteit of in geval van overlijden van de houder (overhandiging door een naaste of een derde). Het formulier voor intrekking van een elektronische identiteitskaart van een Belg (bijlage 33) moet dan uitgereikt worden.

b. Verlies / diefstal / vernietiging van een vreemdelingenkaart of van elk ander verblijfsdocument

- De persoon wordt doorverwezen naar de politie.
Er moet verwezen worden naar de Algemene Onderrichtingen van de Dienst Vreemdelingenzaken met betrekking tot de procedures betreffende de vreemdelingenkaarten en elk ander verblijfsdocument.

2.2 De persoon meldt zich eerst aan bij de politie.

Bij wijze van uitzondering: de aangifte van de burger bij de politie indien de gemeente gesloten is of indien de burger zijn identiteitsdocument verliest buiten zijn verblijfplaatsgemeente (bijvoorbeeld: vakantieverblijf buiten de verblijfplaatsgemeente, de burger moet geïdentificeerd worden in afwachting van de aanmaak van zijn nieuwe identiteitskaart).

Door de politieagent te volgen stappen:

- Meld het verlies, de diefstal of de vernietiging van het document onmiddellijk bij de Helpdesk DOC STOP, indien de burger dit nog niet gedaan heeft; dit gebeurt door de verzending per fax of per mail van het dubbele exemplaar van de aan de burger overhandigde bijlage 12 (of bijlage 6);
- Controleer aandachtig de identiteit van de aanvrager. Een visuele vergelijking tussen de aanvrager en de door die aanvrager afgeleverde foto met de gegevens in het Rijksregister en de laatste foto van de documenthouder die bijgehouden wordt in het Centraal Register van de identiteitskaarten, is essentieel wat preventie en bestrijding van identiteitsfraude betreft;
- Reik bijlage 12 uit voor een eID (of voor een vreemdelingenkaart of elk ander verblijfsdocument) of bijlage 6 voor een kids-ID. Elke bijlage 12 (of 6) moet voorzien worden van een recente en gelijkende foto van de houder;
- Indien de diefstal van een eID (of kids-ID) bewezen is, zullen de politiediensten handelen volgens de geldende politionele en gerechtelijke instructies betreffende de vaststelling van inbreuken;
- Indien het verlies / de diefstal / de vernietiging van een vreemdelingenkaart of van elk ander verblijfsdocument bewezen is, zullen de politiediensten handelen volgens de geldende politionele en gerechtelijke instructies betreffende de vaststelling van inbreuken.

Er moet verwezen worden naar de Algemene Onderrichtingen van de Dienst Vreemdelingenzaken met betrekking tot de procedures betreffende de vreemdelingenkaarten en elk ander verblijfsdocument.

Opgelet: Het moet goed begrepen worden dat de bijlage 12 een verloren, gestolen of vernietigde identiteitskaart tijdelijk vervangt in afwachting van de aanmaak van een nieuwe kaart.

Bijlage 12 kan niet uitgereikt worden door de gemeente of de politie aan de persoon die houder is van een identiteitskaart die vervallen is of geannuleerd werd wegens afvoering van ambtswege of verlies van de nationaliteit. De in gebreke gebleven burger moet zich naar zijn verblijfplaatsgemeente begeven om een geldige identiteitskaart aan te vragen.

De verlenging van een bijlage 12 of 6 is slechts mogelijk bij de gemeente. De politieagent reikt geen bijlage 33 uit.

Wat veelvuldig verlies, veelvuldige diefstal of veelvuldige vernietiging van een eID / vreemdelingenkaart / verblijfsdocument betreft, bepaalt artikel 6, §1, 1° van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten duidelijk het volgende: **"In geval van verdenking van identiteitsfraude zal de identiteitskaart enkel worden vernieuwd na een onderzoek te hebben gevoerd naar de omstandigheden van het verlies, de diefstal of de vernietiging en tegen inlevering van het certificaat."**

De identiteitskaart zal niet uitgereikt worden zolang de identiteit van de houder niet vaststaat.

3. Aangifte van verlies (V), diefstal (D) of vernietiging (V)

3.1 Verklaring VDV bij de gemeente

- De burger stelt VDV van zijn elektronische identiteitskaart vast en geeft dit aan bij de gemeente ;
- De gemeentebeambte identificeert de declarant en het betrokken document en annuleert de kaart via de Belpic-toepassing door gebruik te maken van de correcte annulatiecode;
- Na bevestiging van deze actie, wordt de situatie van de kaart aangepast; de kaart wordt geannuleerd en is dus niet meer actief; zij is dan ongeldig, ook al wordt ze daarna nog teruggevonden.
- De actieve certificaten worden onmiddellijk ingetrokken;

- De gemeenteambtenaar reikt een bijlage 12 uit. Er moet gecontroleerd worden of alle gegevens ingevuld zijn;
- De kaart wordt automatisch aangegeven als zijnde gestolen, verloren of vernietigd in de databank “DOC STOP” en rechtstreeks als dusdanig vermeld in de politiedatabanken.

Als de burger zich niet spontaan aanbiedt bij de gemeente met een foto om samen met de gemeentebeambte de aanvraag te doen die nodig is voor de aanmaak van een nieuwe kaart, zal hij uitgenodigd worden met een oproepingsbrief van de gemeente, waaraan hij gevolg moet geven.

3.2 Verklaring VDV bij de politie

- De burger stelt VDV van zijn elektronische identiteitskaart vast en legt zijn verklaring af bij de politie als het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats gesloten is of als het verlies, de diefstal of de vernietiging van de kaart plaatsgevonden heeft buiten de verblijfplaats van de betrokkene;
- De politieagent identificeert de declarant en het betrokken document;
- De politieagent stelt de bijlage 12 op en stuurt deze (ondertekend door de burger en de politieagent) door naar de Helpdesk DOC STOP per fax op het nummer 02 488 26 16 of per mail (scan) op het volgende adres: helpdesk.belpic@rrn.fgov.be;
- De Helpdesk DOC STOP:
 - * verklaart de kaart als verloren, gestolen of vernietigd om misbruiken te voorkomen;
 - * trekt de certificaten onmiddellijk in (als er geactiveerde certificaten op het document staan) om misbruiken te voorkomen. De ondervraging 27 geeft van dan af aan de volgende toestand van de kaart weer: “Melding door de politie op ...”;
 - * stuurt een e-mail naar de gemeente van verblijf van de kaarthouder om deze op de hoogte te brengen van de aangifte van verlies/diefstal/vernietiging van een document;

Bij ontvangst van de mail annuleert de gemeentebeambte de verloren, gestolen of vernietigde kaart (cf. handleiding Belpic); deze wordt dan waardeloos, zelfs als ze nadien teruggevonden wordt. Als de burger zich niet spontaan aanbiedt bij de gemeente met een foto om samen met de gemeentebeambte de aanvraag te doen die nodig is voor de aanmaak van een nieuwe kaart, zal hij uitgenodigd worden met een oproepingsbrief van de gemeente, waaraan hij gevolg moet geven.

3.3 Verklaring VDV eerst bij Helpdesk DOC STOP

- De burger stelt VDV van zijn elektronische identiteitskaart vast en legt zijn verklaring af bij de Helpdesk DOC STOP;
- De ambtenaar van de helpdesk identificeert de declarant en het betrokken document;
- De Helpdesk DOC STOP:
 - * verklaart de kaart als verloren, gestolen of vernietigd om misbruiken te voorkomen;
 - * trekt de certificaten onmiddellijk in (als er geactiveerde certificaten op het document staan) om misbruiken te voorkomen. De ondervraging 27 geeft van dan af aan de volgende toestand van de kaart weer: “Melding door de helpdesk op ...”;
 - * informeert de burger erover dat hij zich naar zijn gemeente of politiebureau moet gaan voor afgifte van een bijlage 12;
 - * stuurt een e-mail naar de gemeente van verblijf van de kaarthouder om deze op de hoogte te brengen van de aangifte van verlies/diefstal/vernietiging van een document;
 - * stuurt een brief naar de kaarthouder om deze op de hoogte te brengen van zijn aangifte van verlies, diefstal of vernietiging van zijn document en om hem te verzoeken bij de gemeente een nieuwe kaart aan te vragen.

Bij ontvangst van de mail annuleert de gemeentebeambte de verloren, gestolen of vernietigde kaart (cf. handleiding Belpic); deze wordt dan waardeloos, zelfs als ze nadien teruggevonden wordt. Als de burger zich niet spontaan aanbiedt bij de gemeente met een foto om

samen met de gemeentebeambte de aanvraag te doen die nodig is voor de aanmaak van een nieuwe kaart, zal hij uitgenodigd worden met een oproepingsbrief van de gemeente, waaraan hij gevolg moet geven.

3.4 Verklaring verlies of diefstal in het buitenland

- De burger vindt de nodige richtlijnen op de website van de FOD Buitenlandse Zaken : http://diplomatie.belgium.be/nl/Diensten/Op_reis_in_het_buitenland/Belgen_in_nood ;
- De diplomatieke post bezorgt de door het burger ondertekend meldingsformulier inzake verlies of diefstal eID aan de helpdesk DocStop;
- DocStop informeert, op automatische wijze, de gemeente;
- De gemeente:
 - * annuleert onmiddellijk in Belpic het kaartnummer dat bij DocStop werd gemeld als verloren of gestolen vanuit een ambassade of consulaat;
 - * nodigt de burger uit om een nieuwe eID aan te vragen.

4. Kaart van een derde teruggevonden

Elke dienst van de lokale of federale politie die door een particulier of een gerechtelijke overheid in het bezit gesteld wordt van een identiteitskaart op naam van een derde, moet deze bezorgen aan het gemeentebestuur. Als de identiteitskaart ingeleverd moet worden bij de griffie of het parket, wordt het genoemde gemeentebestuur daarvan op de hoogte gebracht.

Elke identiteitskaart die teruggevonden wordt moet teruggegeven worden aan het dichtstbijzijnde gemeentebestuur. Die controleert de situatie van de kaart in het Register van de identiteitskaarten (zie handleiding Belpic) en neemt de gepaste maatregelen:

- Indien de kaart geannuleerd werd, dient de gemeente deze, door middel van een sealbag met rood etiket, voor vernietiging op te sturen naar ZETES CARDS. Deze kaart zal vooraf in stukken geknipt worden volgens de procedure voorzien in hoofdstuk VII, punt 2, van deze Algemene Onderrichtingen.
- Indien de kaart als actief geregistreerd staat en niet als verloren, gestolen of vernietigd werd aangegeven:
 - a) Neemt de gemeente, waar de kaart teruggebracht werd, dezelfde dag contact op met de gemeente van inschrijving van de betrokkene. Hiervoor kan de gemeente het modelformulier gebruiken dat vertaald werd in de drie nationale talen en dat hier bijgevoegd is als bijlage 13.
 - b) Onmiddellijk na ontvangst van de fax of e-mail richt de gemeente van inschrijving van de betrokkene een schrijven aan de betrokkene waarin zij hem het volgende voorstelt:
 - o Hetzij om zelf zo vlug mogelijk zijn kaart te gaan halen in de gemeente waar zijn kaart werd neergelegd;
 - o Hetzij om zijn kaart, via een aangetekende zending, op zijn kosten te laten opsturen door de gemeente, waar de kaart werd teruggebracht, naar zijn gemeente van inschrijving;
 - o Hetzij om zich te begeven naar de bevolkingsdienst van de gemeente van inschrijving teneinde er zijn kaart te laten annuleren en de procedure voor de aanmaak van een nieuwe identiteitskaart te doen starten.

In het schrijven dat gericht wordt aan de burger, moet er eveneens bepaald worden dat de burger verplicht is zijn identiteitskaart bij zich te hebben en dat hij zich blootstelt aan straffen als hij dat niet doet.

De betrokkene dient de meest gepaste optie te kiezen om al dan niet zijn kaart terug in zijn bezit te krijgen.

N.B. : Indien de gemeente van inschrijving intussen al in het bezit is van een attest van aangifte van verlies of diefstal van de kaart, verwittigt zij het betreffende politiebureau wanneer de kaart teruggevonden is. De politiediensten die aldus verwittigd zijn, gaan over tot de annulering van alle gerechtelijke verspreide berichten.

5. Beschrijving van de toepassing DOC STOP

Met een omzendbrief van 12 december 2008, die medeondertekend werd door de Ministers van Binnenlandse Zaken en van Buitenlandse Zaken, werden de gemeenten ervan op de hoogte gebracht dat op 8 december 2008 een online systeem werd gelanceerd voor de controle van de geldigheid van identiteitsdocumenten, elektronische vreemdelingenkaarten en paspoorten, om de identiteitsfraude tegen te gaan – Website ‘CHECKDOC’ en toepassing ‘DOC STOP’. Hieronder vindt u de onderrichtingen betreffende DOC STOP – CHECKDOC.

5.1 Toepassing «DOCSTOP»: dringende aangifte van verlies of diefstal van een identiteitsdocument, een vreemdelingenkaart of een paspoort

5.1.1 Beschrijving

De toepassing DOCSTOP biedt de burger de mogelijkheid om het verlies of de diefstal van zijn identiteitsdocument, een vreemdelingenkaart, een verblijfstitel of een paspoort dringend en telefonisch te melden aan de Helpdesk DOCSTOP van de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken.

In een eerste fase gaat het om de volgende documenten: de elektronische identiteitskaarten van Belg, de elektronische vreemdelingenkaarten (met uitsluiting van de kaarten in karton), de elektronische identiteitsdocumenten voor kinderen jonger dan 12 jaar («Kids-ID») en de paspoorten.

5.1.2 Doel

Het verlies of de diefstal van identiteitsdocumenten maakt het jaarlijks voor duizenden documenten mogelijk om in verkeerde handen te vallen... Elk jaar doen zich inderdaad vele gevallen voor van oplichting via identiteitsfraude en met behulp van echte documenten die verloren of gestolen werden. Het gaat daarbij soms om aanzienlijke bedragen.

Bij verlies of diefstal moet de burger de feiten aangeven bij de gemeente of de politie. Hij krijgt dan een attest van verlies, diefstal of vernietiging van een identiteitskaart. Dit attest is een voorlopig identiteitsdocument dat enkel geldig is in België en dat wordt uitgereikt in afwachting van het aanmaken van de nieuwe identiteitskaart. In de meeste gevallen dient de burger ook een klacht in bij de politie wegens de diefstal of het verlies van zijn identiteitsdocument.

Het is belangrijk om een hulpmiddel te creëren waarmee de burger het verlies, de diefstal of de vernietiging van zijn identiteitsdocument, zijn vreemdelingenkaart of zijn paspoort onmiddellijk kan melden. Dit hulpmiddel is de Helpdesk DOCSTOP van de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken.

De informatie die de burger via DOCSTOP meldt, wordt onmiddellijk ingevoerd in de website CHECKDOC (zie punt 2) teneinde een «HIT» uit te lokken bij een controle van het bewuste document. De Helpdesk DOCSTOP moet zo optreden als loket voor dringende registratie.

De Helpdesk stuurt de aangifte van verlies, diefstal of vernietiging onmiddellijk door naar de overheden die belast zijn met het beheer van de administratieve bestanden waarin de betrokken documenten zijn geïnventariseerd.

5.1.3 Gebruik

Het gebruik van DOCSTOP is eenvoudig voor de gebruiker. Hij moet alleen maar contact opnemen met de Helpdesk DOCSTOP van de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken via de volgende nummers:

00 800 2123 2123 (in België – gratis nummer). Indien dit nummer onbereikbaar zou zijn, kan men op het nummer +322 488 21 23 terecht.

+800 2123 2123 (in het buitenland – in principe gratis nummer). Het plusteken moet vervangen worden door het internationale kengetal dat wordt gebruikt in het land van waar er wordt gebeld voor een internationale oproep, gewoonlijk «00».

Opgelet: het 00800-nummer is niet in alle landen beschikbaar en is evenmin noodzakelijkerwijze beschikbaar voor alle diensten en operatoren (gsm). De beschikbaarheid van het 00800-nummer in de verschillende landen en voor de verschillende diensten en operatoren evolueert voortdurend en is met name afhankelijk van de akkoorden die afgesloten worden met de verschillende operatoren en landen. Deze situatie is ook afhankelijk van de diensten die elk land aanbiedt. Zo zijn er landen waar het principe van het gratis nummer eenvoudigweg niet bestaat.

+322 488 21 23 (betalend maar overal beschikbaar nummer)

We wijzen erop dat DOCSTOP en ook CHECKDOC alleen werken voor Belgische documenten.

Een aangifte van diefstal of verlies bij de politie volstaat niet, zoals ook de aangifte bij de politie de privépersoon niet ontslaat van de verplichting om zijn gestolen of verloren debet- of kredietkaarten te blokkeren bij CARDSTOP. We wijzen erop dat in geval van **verlies** van een identiteitskaart of een paspoort, de aangifte bij de politie zinloos is indien men zich bevindt in de gemeente waar men woont en het gemeentebestuur open is, en dat het niet past de aangifte bij de politie te eisen. Een aangifte bij uw gemeentebestuur of een oproep naar DOCSTOP volstaat. Anderzijds blijft de aangifte bij de politie verplicht in geval van verlies van een elektronische vreemdelingenkaart. In alle gevallen (behalve voor het paspoort en de elektronische identiteitskaart van een Belg die in het buitenland verblijft) moet de burger, nadat hij naar DOCSTOP heeft gebeld voor zijn aangifte van verlies, diefstal of vernietiging van zijn document, naar de gemeente of de politie gaan om er zijn Bijlage 12 te krijgen die, uitsluitend in België, als voorlopig identiteitsbewijs geldt.

Het publiek moet bijgevolg worden gesensibiliseerd om elk verlies of elke diefstal van een identiteitsdocument of een paspoort zo snel mogelijk aan te geven bij DOCSTOP teneinde misbruiken met zijn document te voorkomen.

NB: In geval van diefstal van identiteitsdocumenten of paspoorten in lokalen van de gemeente, zijn de gemeentebesturen eveneens ertoe gehouden DOCSTOP hiervan op de hoogte te brengen.

5.1.4 Voordelen

- 1) Het wordt mogelijk voor elke houder van een Belgisch identiteitsdocument, een elektronische vreemdelingenkaart of een paspoort, indien hij deze verliest of het slachtoffer is van een diefstal, om dit feit onmiddellijk te melden via de toepassing DOCSTOP, ten einde een «HIT» uit te lokken indien dit document door een derde zou worden gebruikt in het kader van een handels- of andere (financiële of administratieve) transactie;
- 2) De toepassing DOCSTOP is 20 uur per dag (niet tussen 02.00 u. en 06.00 u.) en 7 dagen per week toegankelijk van om het even waar ter wereld;
- 3) De gebruiker heeft in principe gratis toegang tot deze dienst;
- 4) De dringende melding maakt een snelle actie m.b.t. de verloren of gestolen documenten mogelijk (intrekking van de certificaten en definitieve intrekking van de geldigheid van het document).

5.2 Beschrijving van de databanken

5.2.1 Buffer database

Deze database wordt geüpdatet door de Helpdesk DOCSTOP.

Ze bevat het artikel «gemeld document»:

- Nummer van het ticket DOCSTOP (unieke referentie)
- De actie: Verlies/Diefstal/Vernietiging
- De datum en het tijdstip van de aangifte
- De naam van het document (identiteitskaart, paspoort)
- Het nummer van het document
- Bewerkte database (update CIK/FCIK/AE)

Het nummer van het dossier DOCSTOP werkt als primaire sleutel in de databank.

5.2.2 Database van de geraadpleegde nummers en de HIT LOG- database

De FOD Binnenlandse Zaken en de FOD Buitenlandse Zaken beheren elk en op hun eigen verantwoordelijkheid deze databases met de documenten die tot hun bevoegdheden behoren. Deze databases kunnen door de federale politie worden geraadpleegd via een verrichting op de website RRNWeb, na authenticatie met behulp van een elektronische identiteitskaart. Deze databanken zijn niet toegankelijk via Belpic.

De database van de geraadpleegde nummers houdt het spoor bij van alle verrichtingen op CHECKDOC en maakt het mogelijk om na te gaan welke documenten werden geraadpleegd evenals vanaf welke bron en op welk tijdstip dat is gebeurd.

De HIT LOG-database bevat de verschillende documenten die een HIT hebben gegenereerd.

6. Website «CHECKDOC»: online controle van de Belgische identiteitsdocumenten

6.1 Beschrijving

De website www.checkdoc.be heeft tot doel identiteitsfraude en de diefstal van identiteitsdocumenten te bestrijden. De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Binnenlandse Zaken, draagt de verantwoordelijkheid voor de website, die wordt gehost bij de diensten van de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken.

CHECKDOC zal het mogelijk maken het aantal diefstallen van identiteitsdocumenten te verminderen door ze waardeloos en zonder enig nut te maken voor de handelaars.

CHECKDOC zal de identiteitsfraude beperken, met name in het kader van financiële transacties, en zal dus de schade beperken voor handelaars, bankiers... die het slachtoffer zijn van oplichting.

CHECKDOC zal de houder van een verloren of gestolen identiteits- of reisdocument beschermen tegen bedrieglijke handelstransacties waarbij zijn naam onrechtmatig gebruikt wordt.

Meer algemeen zal CHECKDOC de geloofwaardigheid van Belgische identificatie- en reisdocumenten versterken.

Het idee is eenvoudig: CHECKDOC is een zoekmotor die een opzoeking uitvoert in administratieve referentiedatabanken op basis van het meegedeelde identificatienummer van het document. Een opzoeking kan 24 uur per dag en 7 dagen per week worden uitgevoerd, van om het even waar ter wereld. De zoekmotor is beschikbaar in vier talen: Nederlands, Frans, Duits en Engels.

In een eerste fase heeft deze controlemogelijkheid betrekking op de volgende documenten: elektronische identiteitskaarten van Belg, elektronische vreemdelingenkaarten (het zal niet mogelijk zijn een verzoek tot controle van een kaart of een document in karton te behandelen), elektronische identiteitsdocumenten voor kinderen jonger dan 12 jaar («Kids-ID»), de elektronische identiteitskaarten van Belgen die in het buitenland verblijven en de paspoorten.

Aangezien de toepassing DOCSTOP op 8 december 2008 van start is gegaan, geven de controles van identiteitsdocumenten die vóór deze datum verloren of gestolen werden slechts aanleiding tot een «hit» indien de houder zijn gemeentebestuur daarvan kennis heeft gegeven in het kader van de aanvraag van een nieuw document.

CHECKDOC maakt evenmin de controle mogelijk van vreemdelingenkaarten van het oude model (in karton) noch van verloren, gestolen of vernietigde identiteitsdocumenten die niet bij DOCSTOP zijn aangegeven, zolang ze niet het voorwerp zijn geweest van een aangifte bij het gemeentebestuur. Wegens juridische redenen volstaat het indienen van een klacht bij de politie niet om DOCSTOP te activeren: politionele gegevens mogen niet worden gebruikt in het kader van een internettoepassing.

Sinds eind 2011 is het eveneens mogelijk om de geldigheid van een inschrijvingsbewijs van een voertuig te controleren. In tegenstelling tot de andere voormelde documenten is het echter niet mogelijk om verlies, diefstal of vernietiging van dit document aan te geven via DOC STOP.

6.2 Doel

Elke natuurlijke of rechtspersoon die een financiële, handels- of administratieve transactie wil verrichten waarvoor een identiteitsdocument wordt voorgelegd, kennis geven of het voorgelegde identiteitsdocument bij de Belgische overheden bekend staat als gestolen, verloren, verstreken of ongeldig en aldus voor de gebruiker van CHECKDOC vermijden dat hij het slachtoffer wordt van een oplichting gebaseerd op identiteitsfraude.

6.3 Gebruik

Het gebruik van CHECKDOC is eenvoudig:

1. Bij het eerste gebruik registreert de gebruiker zich via een inschrijvingsformulier en aanvaardt hij de gebruiksvoorwaarden van de website.
2. Hij ontvangt een wachtwoord op het adres dat hij op het formulier heeft vermeld (en dat tegelijkertijd zijn gebruikersnaam is).
3. Om een controle te verrichten in www.checkdoc.be meldt de gebruiker zich aan (login) en kiest hij tussen twee werkwijzen: een werkwijze «basic», die didactischer is, en een «vlugge» werkwijze die bijzonder snel gaat. In de werkwijze «basic» krijgt de gebruiker hulp bij het kiezen van het document met behulp van foto's die de plaats aanduiden van het nummer dat hij moet invoeren. De «vlugge» werkwijze kan in de voorkeuren van de gebruiker als optie worden gekozen en is bestemd voor de ervaren gebruiker die het document dat hij in handen heeft kent en die CHECKDOC kan ondervragen met slechts twee muisklikken.
4. Het resultaat van de opzoeking wordt na enkele seconden verstuurd in de vorm «HIT/NO HIT».

«HIT»: bericht dat door de website CHECKDOC naar de gebruiker wordt verstuurd wanneer het document dat het voorwerp is van het verzoek tot controle bij de Belgische administratieve overheden bekend staat als gestolen, verloren, verstreken of ongeldig gemaakt of wanneer deze overheden geen document met het bewuste nummer hebben geactiveerd/uitgereikt.

- de gebruiker ontvangt geen informatie over de reden van deze «HIT»;

- de houder van het document ontvangt op het adres van zijn hoofdverblijfplaats een schrijven van de Helpdesk DOCSTOP waarmee hij kennis krijgt van het voorkomen van deze «HIT», zodat hij op de hoogte wordt gebracht wanneer een transactie toch werd uitgevoerd met zijn identiteitsdocument;
- de federale politie, Centrale dienst voor de bestrijding van valsheden, krijgt elektronisch kennis van het nummer van het document dat een «HIT» heeft gegenereerd en van de gegevens van de gebruiker die voorkomen op het inschrijvingsformulier, met het oog op het verrichten van een onderzoek.

«NO HIT»: bericht dat door de website CHECKDOC naar de gebruiker wordt verstuurd wanneer het document dat het voorwerp is van het verzoek tot controle wel degelijk door een Belgische administratieve overheid is geactiveerd/uitgereikt en niet bekend staat als gestolen, verloren, verstreken of ongeldig gemaakt.

Eens het antwoord is verstuurd, ongeacht om welk antwoord het gaat, beslist de gebruiker, in functie van zijn criteria wat betreft vertrouwen en risico, om al dan niet gevolg te geven aan het verzoek dat hij ontvangen heeft.

6.4 Strijd tegen vervalste documenten

Het vervalsen van documenten is ook een «modus operandi» van identiteitsfraude. CHECKDOC maakt het alleen in de onderstaande gevallen mogelijk om een vals document te ontdekken:

- het nummer dat op het valse stuk wordt gebruikt, is niet uitgereikt;
- het nummer dat op het valse stuk wordt gebruikt, is het nummer van een verloren, gestolen, verstreken of ongeldig document.

Om de waakzaamheid van de gebruikers van CHECKDOC te vergroten en hen te helpen bij het ontdekken van vervalste identiteitsdocumenten of valse documenten, bevat CHECKDOC, in de zonder identificatie toegankelijke pagina's, vergrote foto's van de verschillende versies van de identiteitsdocumenten en videoanimaties waarin de veiligheidselementen van de meest verspreide documenten worden voorgesteld.

6.5 Voordelen

- 1) Aan de economische actoren de mogelijkheid bieden correcte en bijgewerkte informatie te ontvangen om hen toe te laten hun beslissing te verbeteren en te weten of de transactie waarvoor een identiteitsdocument wordt vereist, een risico inhoudt op dit vlak;
- 2) De aantrekkelijkheid verminderen van de diefstal, heling en handel in Belgische identiteitsdocumenten en paspoorten, daar deze documenten, eens gemeld door CHECKDOC, niet langer bruikbaar zullen zijn voor de potentiële dieven/oplichters.
- 3) De houders van de verloren of gestolen documenten op de hoogte brengen van de pogingen tot fraude die met hun documenten worden gedaan.
- 4) De persoonlijke levenssfeer beschermen: persoonlijke, administratieve of politionele informatie wordt in geen enkel geval verwerkt of doorgestuurd.

HOOFDSTUK VII: Diverse bepalingen betreffende de identiteitskaarten

1. Facturatie van de elektronische identiteitskaarten

De fabricatiekosten van de identiteitskaarten worden, door tussenkomst van de Minister van Binnenlandse Zaken, gerecupereerd via automatische inhoudingen op de rekening open voor de gemeenten in een kredietinstelling die, afhankelijk van het geval, voldoet aan de artikelen 7, 65 of 66 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en op basis van artikel 6, § 8, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaart en de verblijfsdocumenten.

Enkel die elektronische identiteitskaarten die werden aangemaakt, worden gefactureerd. Het spreekt vanzelf dat de gefactureerde kaarten op een andere datum bij uw bestuur aankomen dan de datum waarop ze werden gefactureerd.

Elke maand wordt een algemene schuldvordering verzonden naar de gemeente. Deze verklaring vermeldt het aantal kaarten dat door de gemeente betaald moet worden en de kaarten die aan de gemeente terugbetaald zullen worden. Er is eveneens een onderscheid per transporttype: dringend, hoogdringend, afgeleverd door ZETES EXPRESS in de gemeente of op gecentraliseerde wijze.

De gratis kaarten of de terugbetaalde kaarten (bijvoorbeeld: productiefout, losgekomen chip) staan eveneens vermeld op deze schuldvordering.

De verzending gebeurt via de post en via e-mail.

Elke maand wordt een samenvattende lijst per e-mail naar de gemeente gestuurd. Deze lijst omvat de details van de kaarten die betaald moeten worden door de gemeente en van de kaarten die terugbetaald worden aan de gemeente. Dit maakt het mogelijk voor de gemeente om een gedetailleerd zicht te krijgen en de facturatie te controleren.

Voor alle vragen betreffende de facturatie moet contact opgenomen worden met de Helpdesk ADIB.

2. Vernietiging van de elektronische identiteitskaarten

Elke kaart die door een gemeentebestuur om welke reden dan ook (overlijden, wijziging van naam, transfer van de hoofdverblijfplaats naar een andere gemeente, hernieuwing naar aanleiding van het verval, enz.) wordt geannuleerd, moet bij teruggave aan dit bestuur, onmiddellijk worden vernietigd.

In geval van overlijden van de houder, wordt de identiteitskaart automatisch geannuleerd en worden de elektronische functies van de identiteitskaart ingetrokken zodra het overlijden wordt geregistreerd in het IT 150 door de gemeente die de overlijdensakte opgemaakt heeft, tegelijkertijd met het opstellen van de overlijdensakte.

Na de gebruikelijke controles (akte van overlijden en consultatie van het Rijksregister) moet de ambtenaar van de gemeente het overlijden registreren in het IT 150. Als gevolg van deze registratie zal de identiteitskaart van de houder in principe automatisch worden geannuleerd. Als blijkt dat de automatische annulering niet is gebeurd, annuleert de gemeente de kaart via Belpic.

Wanneer de ambtenaar van de gemeente per vergissing een overlijden registreert (een nog in leven zijnde persoon wordt ten onrechte als overleden geregistreerd), zal de gemeente de kosten dragen voor het vervangen van de identiteitskaart van de burger wiens kaart per vergissing werd geannuleerd.

Wanneer de aangifte van het overlijden gebeurt in een andere gemeente dan deze waarin de persoon in het bevolkingsregister werd ingeschreven, vraagt de gemeente waar de aangifte werd gedaan, de teruggave van de kaart met het oog op de vernietiging. Ze verwittigt

de gemeente van inschrijving bij de overdracht van het uittreksel uit de overlijdensakte met vermelding van het nummer van de vernietigde kaart .

Indien er geen kaart kan worden teruggegeven, wordt dit eveneens vermeld.

De gemeente annuleert de identiteitskaart van de overleden persoon in elk geval via Belpic in het Register van de identiteitskaarten.

Vernietigingswijze:

Voor de gemoedrust van de burger die een identiteitskaart inlevert, moet deze onmiddellijk in het zicht van die burger fysisch worden vernietigd.

De gemeente kan ervoor kiezen om dit te doen met een geschikte, op eigen kosten aangeschafte, versnipperaar.

In het andere geval wordt de identiteitskaart op de onderstaande wijze vernietigd.

- a) De aangestelde van de gemeente zorgt ervoor dat hij de chip, de foto's en het alfagram onmiddellijk vernietigt door de kaart met behulp van een schaar in stukken te knippen of door een automatische versnipperaar te gebruiken. Het resultaat van deze handeling moet minstens identiek zijn aan het in drie stukken snijden van de kaart zoals voorzien in bijlage 14.
- b) De elektronische identiteitskaarten die onbruikbaar werden gemaakt, worden in de brandkast bewaard tot de datum van het beveiligde vervoer. De kaarten worden op dat ogenblik in sealbag(s) met rood etiket geplaatst en, via ZETES EXPRESS verzonden naar de producent van de kaarten met het oog op de beveiligde vernietiging. De gemeente stelt een lijst op van de nummers van de kaarten die voor vernietiging worden verzonden. Het is aanbevolen dat de gemeentebesturen een register bijhouden van de elektronische identiteitskaarten die voor vernietiging werden verzonden.
- c) De producent van de kaarten gaat over tot de eindvernietiging van de kaarten. De gesloten sealbags worden door versnippering vernietigd zonder te worden geopend. Er wordt een proces-verbaal van vernietiging opgesteld met vermelding van de datum van vernietiging, het aantal vernietigde gesloten sealbags. De lijst met de identificatie van de sealbags wordt als bijlage aan het proces-verbaal van vernietiging toegevoegd

3. Diefstal van identiteitskaarten bij de gemeentebesturen

3.1. Inleiding

De volgende instructies betreffende de diefstal van identiteitskaarten bij de gemeentebesturen zijn gebaseerd op:

- de omzendbrief van 16 december 1996 betreffende de preventieve veiligheidsmaatregelen tegen diefstal van de identiteitsdocumenten, die bij de gemeentebesturen opgeslagen zijn;
- de omzendbrief van 5 januari 2006 betreffende de elektronische identiteitskaarten en de diefstallen in de gemeentebesturen.

3.2. Preventie

De afgewerkte identiteitskaarten, sealbags en etiketten dienen afzonderlijk te worden opgeslagen. Ze worden bewaard in brandkasten die verankerd zijn².

² cf. artikel 3, 4° van het koninklijk besluit van 28 oktober 1993 betreffende de beveiliging van de commissariaten van de gemeentepolitie tegen inbraak.

De politie stelt vaak vast dat de dieven tijdens het gebruik van slijpschijven of snijbranders, grote stukken papier of karton tegen het venster plaatsen. Het is dus aangeraden dergelijke stukken niet in de bureaus te laten liggen.

Het spreekt vanzelf dat elke vorm van verdacht gedrag tijdens een bezoek aan de gebouwen van het gemeentebestuur aan de politie moet gesignaleerd worden

3.3. Maatregelen te nemen bij vaststelling van de diefstal

Bij de vaststelling van de diefstal verwittigt de gemeente onmiddellijk:

- de politie;
- de helpdesk DOC STOP bij het Rijksregister. Deze is immers steeds bereikbaar (tel.: 02/488.21.23);
- de regionale delegatie van het Rijksregister.

De gemeente gaat onmiddellijk over tot het annuleren van de identiteitskaarten. Indien de gestolen documenten later teruggegeven worden aan de gemeente, dienen de kaarten te worden vernietigd en dient er een proces-verbaal van vernietiging te worden opgesteld.

De gemeente maakt dadelijk een schriftelijk en omstandig verslag op van de vastgestelde feiten, dat dadelijk aan de helpdesk ADIB gefaxt of gemaïld wordt (fax.: 02/488.26.16) (e-mail: helpdesk.belpic@rrn.fgov.be).

De gemeente maakt ook een gedetailleerde lijst op van de nummers van de gestolen identiteitskaarten en sealbags. Ook deze lijst wordt onmiddellijk naar de helpdesk DOC STOP gefaxt of gemaïld.

3.4. Kostprijs

De burger waarvan de identiteitskaart gestolen werd in het gemeentehuis, heeft recht op een nieuwe identiteitskaart, die hem gratis verstrekt moet worden. De gemeenteoverheid is immers zelf verantwoordelijk voor de veiligheid in het gemeentehuis.

4. Aanbevelingen betreffende de inning van de prijs van een identiteitskaart en preventieve maatregelen tegen fraude (cf. de omzendbrief van 19 oktober 2011)

Enkele grote steden en gemeenten werden geconfronteerd met incoherenties tussen het aantal afgeleverde identiteitskaarten en de ontvangen inkomsten.

In het kader van een structurele hervorming en de vaststelling van afwijkingen bij de afgifte van de elektronische identiteitskaarten, hebben deze grote steden en gemeenten een zeker aantal maatregelen genomen om elke mogelijkheid tot geldverduistering te vermijden in de toekomst.

Het lijkt mij nuttig om u hierover een zeker aantal aanbevelingen mee te delen, waaronder de maatregelen die genomen werden door deze grote steden en gemeenten, namelijk :

- De gemeentediensten uitrusten met een elektronisch betaalsysteem (bancontact – apparaten) die een grotere transparantie en efficiëntie mogelijk maken van de diensten die aan de burger geboden worden;

- Oprichting van een boekhoudkundige informaticamodule met individuele kassa's per loketbediende (verbinding via elektronische identiteitskaart of individueel paswoord) en een systematisering van het PV van de kas aan het begin en het einde van de dienst, alsook van de controle hierop;
- Om ervoor te zorgen dat er geen geld meer gehanteerd wordt aan het loket, kan ook een systeem van betaalzuilen voor cash geld geïnstalleerd worden;
- Voorzieningen treffen voor interne audit en beheerscontrole om dagelijkse deontologie, ethiek en transparantie te verzekeren.

Tot slot spreekt het voor zich dat elk strafbaar feit dat vastgesteld werd bij een gemeentebeampte, aangegeven moet worden bij de politie en dat disciplinaire maatregelen ten opzichte van deze ambtenaar genomen zullen worden door het College.

5. Kopie van de identiteitskaart

De FOD Binnenlandse Zaken heeft zich steeds terughoudend opgesteld ten opzichte van het maken, in het kader van een administratieve of andere procedure, van een fotokopie, zelfs als het gaat om een voor eensluidend verklaard afschrift, van identiteitsdocumenten, aangezien een fotokopiesysteem vervalsingsmogelijkheden inhoudt.

Het maken van een fotokopie van de identiteitskaart moet vermeden worden.

In het algemeen kan de identiteit van een natuurlijk persoon op twee manieren gecontroleerd worden aan de hand van de elektronische identiteitskaart:

- De controle, van aangezicht tot aangezicht, van de identiteit op basis van de elektronische identiteitskaart. Indien deze controle gebeurt door middel van een elektronische lezing van de op de kaartchip opgeslagen gegevens, kan, om eventuele vervalsingen op te sporen, nagegaan worden dat de gegevens op de chip elektronisch ondertekend zijn en dat de op de chip vermelde gegevens overeenstemmen met de gegevens die leesbaar op de kaart vermeld zijn.
- De controle op afstand moet gebeuren op basis van de authenticatie van de elektronische identiteitskaart of de controle van de identiteitsgegevens, opgeslagen in de authentieke bron van de identificatiegegevens, namelijk het Rijksregister van de natuurlijke personen.

Er kan bij de gemeente, in een consulaat of bij een notaris evenwel een document verkregen worden waarin vermeld wordt dat de betrokken persoon houder is van een paspoort of identiteitskaart.

Het attest, met het opschrift van de gemeente, de ambassade of de notaris, moet er als volgt uitzien:

Hierbij verklaar ik, ondergetekende (ambtenaar)...., dat

Naam, voornamen, ...

Geboortedatum: ...

Geboorteplaats: ...

Geslacht: M of V

Nationaliteit: Belg

houder is van het Belgische paspoort/de Belgische identiteitskaart

Met nummer ...

Uitgereikt op: ...

Geldig van ... tot ...

Opgemaakt op ... te ...

Bij dit attest kan eveneens een kopie van de identiteitskaart of van het paspoort bijgevoegd worden.

Indien de informatie gebruikt wordt voor het buitenland, moet het attest ondertekend worden door de burgemeester, de schepen of een notaris. In voorkomend geval moet het vertaald en daarna gelegaliseerd of geapostilleerd worden.

HOOFDSTUK VIII: Spoedprocedure voor de afgifte van de elektronische identiteitskaart

1. Nut

Om in hoogdringendheid kaarten te kunnen afleveren, werd een bijzondere spoedprocedure uitgewerkt tussen de onderneming ZETES CARDS en het Rijksregister.

Bij deze procedure voert ZETES CARDS geen kwaliteitscontrole uit op het basisdocument en de gegevens die dit bevat.

Het is de verantwoordelijkheid van de gemeenten om de kwaliteit van de basisdocumenten na te gaan en te controleren en deze verantwoordelijkheid is vooral belangrijk wat betreft de documenten voor hoogdringende kaarten.

Deze spoedprocedure kan bijvoorbeeld nuttig zijn in volgende gevallen:

a. De elektronische kaart als reisdocument: een burger vertrekt op reis naar een Europees land of een land dat de elektronische identiteitskaart aanvaardt als reisdocument. Hij kan echter geconfronteerd worden met volgende situaties:

- Hij beschikt niet meer over zijn identiteitskaart door verlies of diefstal;
- Hij heeft geen gevolg gegeven aan een oproepingsbrief van zijn gemeente om een aanvraag te komen vervolledigen met het oog op de afgifte van een nieuwe kaart;
- Hij heeft nagelaten zijn nieuwe elektronische kaart, die zich op het gemeentehuis bevindt, op te halen en het gemeentebestuur heeft vervolgens de kaart geannuleerd.

b. De kaart doet bovendien dienst als werkinstrument, in de eerste plaats voor de gemeenteambtenaren die gebruik maken van het Belpic-programma.

c. Ten slotte biedt de kaart ook verschillende toepassingsmogelijkheden, in het bijzonder dankzij de elektronische handtekening. De kaart wordt eveneens meer en meer gebruikt bij contractuele uitwisselingen tussen partijen.

In al deze gevallen dient de burger snel te worden geholpen, ofwel omdat hij hoogdringend nood heeft aan een nieuwe kaart die met het blote oog leesbare gegevens bevat, ofwel omdat hij de elektronische functie van de kaart wenst te gebruiken, ofwel omdat hij moet kunnen beschikken over zowel de gegevens die op de kaart zijn gedrukt als de elektronische functie.

Daarom werd er een spoedprocedure uitgewerkt, die toelaat aan de burger, om een nieuwe elektronische identiteitskaart te krijgen binnen een vooropgestelde termijn.

De kostprijs van de aanmaak van de kaart en het transport zullen vanzelfsprekend door de burger gedragen worden.

2. Procedures

De spoedprocedures voor de uitreiking van de elektronische identiteitskaarten zijn sinds 1 januari 2020 beperkt tot de twee volgende opties :

- a) zeer dringende aanvraag met levering in de gemeente (D + 1)
- b) zeer dringende aanvraag met gecentraliseerde levering in Brussel (U + 4u30)

De gemeente is zelf het beste geplaatst om te oordelen op welke wijze de burger het vlotst geholpen wordt.

a. Zeer dringende aanvraag met levering in de gemeente (D + 1)

1. De gemeente ontvangt een zeer dringend verzoek voor een elektronische identiteitskaart waarbij de burger opteert om de identiteitskaart te laten leveren in de gemeente.
2. De gemeente duidt de optie ‘ZEER DRINGEND - geleverd in de gemeente’ aan tijdens de opmaak van het basisdocument.
3. De identiteitskaart wordt, samen met de code van de kaart, **vóór 14u op de eerste werkdag** na de aanvraag door ZETES EXPRESS geleverd op voorwaarde dat de aanvraag vóór 15u gebeurt.

b. Zeer dringende aanvraag met gecentraliseerde levering in Brussel (U + 4u30)

1. De gemeente ontvangt een zeer dringend verzoek voor een elektronische identiteitskaart waarbij de burger opteert om de identiteitskaart te laten leveren in Brussel (FOD BIZA, Park Atrium, Koloniënstraat 1, 1000 Brussel).
2. De gemeente duidt de optie ‘ZEER DRINGEND – centraal geleverd Rijksregister’ aan tijdens de opmaak van het basisdocument.
3. De identiteitskaart wordt, samen met de code van de kaart, **4u30** na de aanvraag door ZETES EXPRESS geleverd op voorwaarde dat de aanvraag vóór 15u gebeurt. Het afhalen van de identiteitskaart dient te gebeuren tijdens de openingsuren van het centraal bureau te Brussel, inclusief zaterdagochtend.

Algemene bemerkingen

1. In geval van een spoedprocedure moet de gemeente zelf de kwaliteit van de handtekening en de foto nagaan. ZETES CARDS kijkt deze niet na. Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan deze controle. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt volledig bij de gemeenten.
2. De aanmaak van de kaart kan opgevolgd worden door de Helpdesk ADIB. Om de diensten van de Helpdesk ADIB niet teveel te belasten, wordt deze optie enkel bij strikte noodzakelijkheid gebruikt.
3. Zaterdag, zondag en feestdagen worden niet als werkdagen beschouwd. Enkel bij een zeer dringende spoedprocedure met gecentraliseerde levering in Brussel kan de identiteitskaart ook op zaterdagochtend worden opgehaald.

Voor zeer dringende aanvragen met centrale bezorging in Brussel: elektronische identiteitskaarten die na 15.00 uur worden aangevraagd, worden door ZETES EXPRESS de volgende werkdag of op zaterdag vanaf 8.30 uur afgeleverd (10.30 uur op maandag of de dag na een feestdag).

Voor zeer dringende aanvragen met levering in de gemeente: elektronische identiteitskaarten aangevraagd na 15.00 uur of op zaterdag, worden door ZETES EXPRESS op de tweede volgende werkdag afgeleverd.

Een kaart die op vrijdag na 15.00 uur of op zaterdag wordt aangevraagd, wordt de volgende dinsdag afgeleverd, behalve als een feestdag op maandag of dinsdag valt; de kaart wordt woensdag bezorgd.

3. Tarieven

De FOD Binnenlandse Zaken recupereert bij de gemeenten de kosten voor de productie van de identiteitskaarten volgens de dringende of zeer dringende procedure, door middel van een ambtshalve inhouding op hun rekening.

Overeenkomstig het ministerieel besluit van 20 december 2023 tot wijziging van het ministerieel besluit van 15 maart 2013 tot vaststelling van het tarief van de vergoedingen ten laste van de gemeenten voor de uitreiking van de elektronische identiteitskaarten voor Belgen, de elektronische identiteitsdocumenten voor Belgische kinderen onder de twaalf jaar en de elektronische verblijfsdocumenten, afgeleverd aan de vreemdelingen die legaal op het grondgebied van het Rijk verblijven, teneinde het tarief te bepalen van de elektronische identiteitsdocumenten die aan de buitenlandse kinderen onder de twaalf jaar uitgereikt worden (Belgisch Staatsblad van 12 januari 2024), wordt het bedrag van de vergoedingen volgens de spoedprocedure, op 1 januari van elk jaar, automatisch herzien, vanaf 1 januari 2014.

Deze bedragen worden jaarlijks aan de gemeenten meegedeeld per omzendbrief (die u kan raadplegen op de internetsite: www.ibz.rm.fgov.be ("Professioneel" – "Identiteitsdocumenten" – "Tarieven").

Na goedkeuring door de gemeenteraad kan de gemeente een gemeentebelasting heffen voor de geleverde dienst.

HOOFDSTUK IX: Procedure in geval van klachten betreffende het gebruik of de inhoud van de elektronische identiteitskaart

1. Inleiding

Indien een eID gebreken vertoont, indien u tijdens een actie in BELPIC, zoals bijvoorbeeld een adreswijziging, een probleem vaststelt, of indien er zich een fout in de gegevens op de kaart voordoet, moet u contact opnemen met de helpdesk ADIB om een ticketnummer aan te vragen. U kan deze aanvraag telefonisch doen op het nummer **02 488 21 16** of per mail naar **helpdesk.belpic@rrn.fgov.be**.

Belangrijk:

- In geval van een defecte of losgekomen chip, moeten de kosten voor de productie van een nieuwe kaart niet door de burger betaald worden, op voorwaarde dat de fout niet door de burger veroorzaakt werd. De fout kan pas vastgesteld worden na analyse door de kaartproducent en/of de Helpdesk ADIB.
- De kosten voor de productie van een nieuwe kaart via de spoedprocedure zullen evenmin door de burger betaald moeten worden, op voorwaarde dat de noodzaak van die spoedprocedure aangetoond kan worden aan de hand van de nodige bewijsstukken.
- De kaarten die op het ogenblik van de ticketaanvraag vervallen zijn, worden niet terugbetaald.
- Kaarten die geannuleerd zijn wegens defect, moeten onmiddellijk teruggestuurd worden, ten laatste 3 maanden na de ticketaanvraag.
- Dezelfde procedures zijn van toepassing voor de RFID-chips.
- De burger kan steeds een bijkomend onderzoek vragen, ook als de gemeenteambtenaar heeft geoordeeld dat de burger zijn kaart niet als een goede huisvader heeft gebruikt.
- De Helpdesk ADIB heeft het recht om de terugbetaling van de kosten te weigeren. De reden van de weigering zal per mail aan de gemeente meegedeeld worden.

2. Procedure voor de gemeente

De gemeenteambtenaar doet een eerste analyse van de kaart. Hij kijkt of de kaart sporen van nalatigheid vertoont.

1) In het geval dat de gemeenteambtenaar oordeelt dat de burger zijn kaart niet als een goede huisvader heeft gebruikt, moet de elektronische identiteitskaart onmiddellijk vernietigd worden. Daartoe vraagt de gemeenteambtenaar het akkoord van de burger door middel van bijlage 32.

Wanneer de burger het niet eens is met het oordeel van de gemeenteambtenaar, beschikt hij over de mogelijkheid om een bijkomend onderzoek te vragen door de Helpdesk ADIB.

2) Indien de kaart geen sporen van nalatigheid door de burger vertoont, vraagt de gemeenteambtenaar een analyse naar gelang van het type van het defect.

2.1. Acties die ondernomen moeten worden voor elk defect/probleem:

- Een ticketnummer aan de Helpdesk ADIB vragen;
- Bijlage 26 "Analyse identiteitskaart" invullen en in een omslag steken samen met de identiteitskaart; deze omslag in een sealbag met geel etiket versturen via Zetes Express;
- Bijlage 12 "Bewijs van vervanging of aangifte van verlies, diefstal of vernietiging van een identiteitskaart, een vreemdelingenkaart of elk ander verblijfsdocument" invullen en aan de burger overhandigen met vermelding van de reden "volledig vernietigd of met een niet-functionerende chip".

2.2. Acties die ondernomen moeten worden naar gelang van het type van defect/probleem:

2.2.1. Contactchip losgekomen (actieve kaart)

- De kaart annuleren en een nieuwe kaart aanvragen in Belpic;
- De defecte kaart via Zetes Express naar Zetes sturen;

Indien de contactchip losgekomen is door een nalatigheid van de burger, is geen enkele terugbetaling mogelijk.

2.2.2. Niet-leesbare contactchip of RFID-chip (actieve kaart)

- *De volgende testen doen in de gemeente:*
 - ✓ De contactchip of RFID-chip lezen via de toepassing Belpic (cf. handleiding Belpic);
 - ✓ De kaart gebruiken om toegang te krijgen tot de site www.eid.belgium.be
- Indien de chip tijdens de voormelde testen defect blijkt te zijn, mag u de kaart annuleren en een nieuwe kaart aanvragen in Belpic;
- De defecte kaart via Zetes Express naar Zetes sturen;

Indien tijdens de analyse het resultaat van de test positief is of indien de kaart niet gebruikt werd als een goede huisvader, is geen enkele terugbetaling mogelijk.

2.2.3. Probleem tijdens een actie op de chip (niet-actieve of actieve kaart)

Voorbeelden: mislukken van adreswijziging of van activering of mislukking van de vernieuwing van de certificaten.

- De kaart niet annuleren;
- De kaart via Zetes Express naar de Helpdesk ADIB sturen;
- Indien de burger akkoord is, de code van de defecte kaart naar de Helpdesk ADIB sturen;
- Het resultaat van de analyse zal door de Helpdesk ADIB aan de gemeente meegedeeld worden.

2.2.4. Probleem met de persoonsgegevens van de kaart (niet-actieve of actieve kaart)

Voorbeelden: fout in de naam, kwaliteit van de foto onvoldoende, enz.

- De kaart niet annuleren, behalve in geval van een dringende reis naar het buitenland of van gebruik in het kader van het werk, gestaafd door documenten ad hoc ;
- De defecte kaart via Zetes Express naar Zetes sturen;

De activering is nog niet gestart :

Indien het probleem te wijten is aan een productiefout en enkel als de kaart niet geannuleerd is, zal de kaartproducent de kaart opnieuw aanmaken. In dat geval zal de burger een nieuwe code krijgen. Indien de kaart aangemaakt werd overeenkomstig de op het basisdocument vermelde informatie, zal er geen nieuwe geproduceerd worden. Idem als blijkt dat het basisdocument meer dan drie maanden oud is.

De activering is gestart of afgerond:

Het resultaat van de analyse zal door de Helpdesk ADIB aan de gemeente meegedeeld worden. Indien tijdens de analyse blijkt dat het probleem niet te wijten is aan een productiefout, is geen enkele terugbetaling mogelijk.

Andere problemen

Indien de kaart een probleem of een defect vertoont dat niet onder één van de voormelde categorieën valt, moet de gemeenteambtenaar contact opnemen met de helpdesk ADIB. Deze zal beslissen welke acties er ondernomen moeten worden afhankelijk van de aard van het probleem of defect.

3. Procedure voor de burger

Indien de burger vaststelt dat zijn elektronische identiteitskaart defect is of een fout bevat, moet hij naar het gemeentebestuur van zijn woonplaats gaan.

Een gemeenteambtenaar zal dan eerst de kaart visueel controleren.

Indien er aanwijzingen zijn dat de burger de kaart niet als een goede huisvader behandeld heeft, zal er geen verdere analyse gebeuren en zal de kaart vernietigd worden. Indien de burger niet akkoord gaat met de beoordeling van de gemeenteambtenaar, kan hij vragen om de kaart toch te laten analyseren door de Helpdesk ADIB.

Als er niet onmiddellijk nalatigheden vastgesteld worden, zal de gemeenteambtenaar een onderzoek instellen.

Indien de burger zijn identiteitsdocument dringend nodig heeft, bijvoorbeeld voor een reis naar het buitenland of om professionele redenen, kan er een elektronische identiteitskaart aangevraagd worden via de spoedprocedure.

Indien na analyse blijkt dat het defect of de fout niet door de burger veroorzaakt werd, zullen de kosten voor de aanmaak van de nieuwe kaart terugbetaald worden. Dat geldt eveneens voor de kosten voor de spoedprocedure, op voorwaarde dat de burger de noodzaak van de spoedprocedure kan aantonen aan de hand van de nodige bewijsstukken (zie verder).

Na analyse en goedkeuring kunnen ook bijkomende kosten aan de burger terugbetaald worden. Een dergelijke aanvraag moet ingediend worden door middel van het document 'terugbetalingsformulier'.

De gemeenteambtenaar deelt aan de burger mee dat hij het terugbetalingsformulier op de site van de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken van de FOD Binnenlandse Zaken moet invullen : www.ibz.rnm.fgov.be ("Burger" – Identiteitsdocumenten" – "eID" – "Beschadigde eID?"). De burger voegt er de nodige originele bewijsstukken bij en stuurt alles naar het adres vermeld op het formulier.

De burger zal van de dienst een ontvangstbewijs toegestuurd krijgen.

De analyse van de defecte kaart wordt door de bevoegde diensten uitgevoerd op basis van een lijst die is opgesteld door een erkende expert.

Wanneer na de analyse blijkt dat de kaart defect is door onachtzaam gebruik van de burger zal deze een schrijven ontvangen met de mededeling dat de kosten niet zullen worden terugbetaald.

Wanneer de burger daarentegen niet verantwoordelijk wordt gesteld voor de defecte kaart zullen de bewijsstukken worden geanalyseerd door de bevoegde diensten van de Federale Overheid Binnenlandse Zaken.

De Helpdesk ADIB zal naar de burger een brief sturen met informatie over het resultaat van de analyse en een gedetailleerd overzicht van de kosten die terugbetaald zullen worden. Het bedrag zal gestort worden op de rekening die de burger op het formulier vermeld heeft.

3.1. Lijst van bewijsstukken en bewijzen

3.1.1 Situaties die als ‘dringend’ kunnen worden aanvaard, dit met het oog op de recuperatie van de betaalde kostprijs van de nieuwe eID bekomen via de spoedprocedure

- a. Wanneer de burger vaststelt dat zijn eID defect is en hij binnen een korte termijn noodzakelijk naar het buitenland dient te vertrekken omwille van één van de volgende redenen:
 1. Betrokkene heeft een reis geboekt;
 2. Betrokkene heeft een hotel of overnachting(en) in het buitenland vastgelegd;
 3. Betrokkene heeft een vliegtuigvlucht, een internationale treinreis of een internationale bootreis of cruisereis geboekt
 4. Betrokkene heeft een belangrijke zakenafspraken gepland in het buitenland;
 5. Betrokkene dient omwille van beroepsredenen dringend naar het buitenland te gaan;
 6. Betrokkene dient dringend in het buitenland aanwezig te zijn voor het volgen van onderwijs waarvoor hij is ingeschreven;
 7. Betrokkene dient dringend (een) examen(s) af te leggen aan een buitenlandse onderwijsinstelling of universiteit waar hij is ingeschreven;
 8. Betrokkene dient dringend aanwezig te zijn op een belangrijke familiegebeurtenis in het buitenland (huwelijk, begrafenis,...);
 9. Betrokkene dient dringend naar het buitenland te vertrekken om er een gezinslid of één van zijn naaste familieleden die in nood verkeert (vb. in geval van ernstige ziekte, ongeval,...) bij te staan;
 10. Betrokkene dient dringend in het buitenland een sollicitatiegesprek- of test af te leggen.
- b. Wanneer een burger, die in de uitoefening van zijn beroep regelmatig gebruik maakt van zijn eID en deze dringend nodig heeft, vaststelt dat zijn eID defect is (vb. ambtenaren, notarissen, gerechtsdeurwaarders,...).

3.1.2 Bewijsstukken die in de situaties bedoeld onder punt 3.1.1. in aanmerking worden genomen

- A. Indien de burger vaststelt dat zijn eID defect is en hij deze op korte termijn nodig heeft om naar het buitenland te gaan, kunnen volgende bewijsstukken voorgelegd worden:
1. Een kopie van de reisreservatie (met duidelijke vermelding van de datum van reservatie en van de aanvangsdatum van de reis);
 2. Een kopie van de hotelreservatie of van de boeking van de overnachting (met duidelijke vermelding van de datum van reservatie en van de aanvang van het hotelverblijf of het verblijf in het logementshuis);
 3. Een kopie van de reservatie van de vliegtuigvlucht, internationale trein- of bootreis of van de cruisereis (met duidelijke vermelding van de datum van de reservatie en van de datum van de geplande vliegtuigvlucht of de internationale trein- of bootreis of van de aanvangsdatum van de cruisereis);
 4. Een kopie van een brief of een e-mail waarbij de zakenafpraak wordt vastgelegd of een uitnodiging hiervoor;
 5. Een schriftelijke door de werkgever ondertekende verklaring dat de betrokken werknemer omwille van beroepsredenen dringend in het buitenland dient aanwezig te zijn (indien betrokkene zelfstandig is, volstaat een door betrokkene zelf ondertekende schriftelijke verklaring);
 6. Een bewijs van inschrijving voor de opleiding in het buitenland, dit met vermelding van de aanvangsdatum van de opleiding;
 7. Een attest van de buitenlandse onderwijsinstelling of universiteit waaruit blijkt dat betrokkene is ingeschreven en dat zijn aanwezigheid op de beweerde datum is vereist;
 8. Een attest van de buitenlandse onderwijsinstelling of universiteit waaruit blijkt dat betrokkene is ingeschreven + een kopie van het examenprogramma of een schriftelijke verklaring van de desbetreffende onderwijsinstelling of universiteit waarbij wordt bevestigd dat betrokkene op de beweerde datum in het buitenland aanwezig dient te zijn voor het afleggen van een examen;
 9. Een kopie van de uitnodiging voor de familiegebeurtenis in het buitenland (uitnodiging voor een huwelijksfeest, rouwbrief,...). Indien dit niet kan worden voorgelegd, volstaat een schriftelijke verklaring op eer.
 10. Een schriftelijke verklaring op eer van betrokkene waarin wordt gesteld dat hij dringend naar het buitenland dient te vertrekken om een gezinslid of een naast familielid in nood bij te staan (met uitdrukkelijke vermelding van de gezins- of familieband ten aanzien van de persoon in nood en de reden waarom de bijstand van betrokkene dringend is vereist).
 11. Een schriftelijke bevestiging van het buitenlands verblijf of van de persoon in het buitenland bij wie de betrokken burger solliciteert. De datum van het sollicitatiegesprek moet vermeld staan.
- B. Indien de burger voor de uitoefening van zijn beroep regelmatig gebruik maakt van zijn eID en deze dringend nodig heeft, mag volgend bewijs gegeven worden:

Een schriftelijke verklaring op eer van de betrokkene waarin wordt verduidelijkt waarom betrokkene, in het kader van de uitoefening van zijn beroep, dringend gebruik dient te maken zijn eID.

3.1.3. Extra kosten die in aanmerking komen om terugbetaald te worden die voortvloeien uit een productiefout

- de kosten voor het aanmaken van een nieuwe pasfoto;
- de vervoerskosten (openbaar vervoer of taxi) die de burger dient te maken voor de bijkomende verplaatsingen naar de bevolkingsdienst van zijn gemeente (dit zowel voor de ondertekening van de kaartaanvraag, als voor het ophalen van de eID);

- de kosten voor de aflevering van een paspoort via de spoedprocedure (indien dit sneller kan worden afgeleverd dan een eID via de spoedprocedure) en indien dit echt noodzakelijk blijkt te zijn (in dit geval dient de urgentie te worden verantwoord aan de hand van een bewijsstuk bepaald onder 1.);
- In het geval van annulatie van een reis naar het buitenland, van een verblijf in het buitenland of van een deelname aan een colloquium of een opleiding in het buitenland: het betalingsbewijs van de reis, het verblijf in het buitenland, de inschrijving voor het colloquium of de opleiding in het buitenland + een document waaruit blijkt dat de betaalde kosten niet kunnen worden terugbetaald (eventueel een schriftelijke verklaring op eer van betrokkene);
- In het geval de burger toch op reis vertrekt met enkele dagen vertraging: een kopie van het nieuwe vliegtuigticket dat de getroffen burger dient aan te kopen + kopie van de betalingsbewijzen voor het bijkomend luchthavenvervoer of andere extra transferten + een schriftelijke verklaring op eer van getroffen burger waarbij precies wordt vermeld hoeveel dagen vakantie (van de geboekte vakantieduur) betrokkene heeft gederfd + een kopie van de factuur van het reisagentschap;
- In het geval de burger wordt geweigerd tot een rijexamen omdat de chip van zijn eID defect is: een schriftelijke verklaring van het rijexamencentrum. Hieruit moet eveneens blijken dat het betaalde inschrijvingsgeld niet terugbetaald werd. Indien geen dergelijke verklaring van het rijexamencentrum kan worden bekomen, volstaat een schriftelijke verklaring op eer van de betrokken burger + een bewijs van betaling van het inschrijvingsgeld.

4. Opvolging van de aanvragen om terugbetaling door de Helpdesk ADIB : Uitleg bij de wekelijkse mail

Wekelijks wordt er een mail verstuurd naar de gemeente om deze op de hoogte te brengen van de status tot terugbetaling.

Voorbeeld van wekelijkse mail

Aan het gemeentebestuur van: **XXXXXXXXXXXXXXXXXX**

Hieronder vindt u de status van de openstaande tickets i.v.m. "aanvragen tot terugbetaling".

OLD EID:

CALL:

RRN:

↳ **Probleem:**

→

Acties:

Tickets: **##**

Met vriendelijke groeten,

Helpdesk
Helpdesk.Belpic@rrn.fgov.be
02/488.21.17

ADIB

Indien u bijkomende informatie wenst omtrent de genomen beslissingen, kunt u contact opnemen met de helpdesk. Gelieve steeds het ticketnummer te vermelden.

Uitleg bij het voorbeeld van de wekelijkse mail

Call number: is uniek en nodig voor iedere communicatie over het ticket met de helpdesk. Zonder ticket wordt een te onderzoeken kaart niet behandeld.

OLD EID: is het nummer van de defecte kaart.

Probleem: de beschrijving van het probleem die ons opgegeven werd bij de aanvraag van het ticketnummer

Acties: De acties die nog moeten genomen worden door de gemeenteambtenaar indien de helpdesk over gaat tot terugbetaling. Indien de kosten niet terugbetaald worden, wordt de reden van de niet-terugbetaling vermeld.

5. Opvolging van de problematiek

*Sedert de invoering van de elektronische identiteitskaart, volgt de helpdesk ADIB van de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken nauwkeurig het aantal kaarten op dat door de burger teruggestuurd werd *ten gevolge van een defect*.*

Hoewel het om een beperkt aantal gevallen gaat in vergelijking met het aantal geproduceerde kaarten, blijft dit een vervelende zaak voor de burger. Als vastgesteld wordt dat *een* productiefout aan de oorsprong ligt van het verlies *of defect* van de chip, moet de burger niet betalen voor de vervanging van zijn kaart. Bovendien bestaat er een procedure die het voor hem mogelijk maakt om, in geval van een productiefout, de terugbetaling te vragen van de veroorzaakte kosten op voorlegging van de originele documenten, zoals de bestaande wetgeving bepaalt (artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek).

Maar natuurlijk is voorkomen beter dan genezen. Onze diensten hebben alles in het werk gesteld om de productiefouten op te sporen en om deze zoveel mogelijk te beperken. Op basis van een statistische analyse van de eID's die ons werden teruggestuurd, kunnen de productiefouten gemonitord worden en werd een "kwaliteitsbarometer" opgesteld. Deze moet het mogelijk maken om de productieproblemen zo snel mogelijk te melden.

Als het gaat om productiefouten, zullen de burgers die hier het slachtoffer van zijn, dit gemakkelijker kunnen bewijzen dankzij de statistische basis van de monitoring. Het gaat dus eveneens om een dienst aan de burgers die nood hebben aan een geldig bewijs om terugbetaald te worden (bedoeld in artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek).

Via deze dienst aan de burger, willen wij eveneens de kaartproducent met zijn verantwoordelijkheid confronteren en op deze manier aanzetten tot een verbetering van de kwaliteit.

De kwaliteitsbarometer activeert immers ook het systeem om de kwaliteit van de kaartproducent te beheren. In samenwerking met de producent schatten wij de impact in en zorgen we voor een oplossing. Alles wordt bewaard in een databank. Zo wordt voorkomen dat een probleem zich opnieuw voordoet.

HOOFDSTUK X: Preventie en bestrijding van identiteitsfraude.

1. Inleiding

Sinds de veralgemening van de elektronische identiteitsdocumenten, de elektronische Belgische verblijfstitels voor vreemdelingen en de elektronische (of biometrische) paspoorten in België, en de geleidelijk aan versterkte fysieke beveiliging van deze documenten, vervalsen fraudeurs veel minder bestaande documenten, maar proberen ze daarentegen steeds meer een identiteits- of reisdocument te verkrijgen onder een andere naam door het document te gebruiken van een andere houder op wie zij gelijken.

Wat het verkrijgen van identiteits- of reisdocumenten betreft, wordt de laatste jaren vastgesteld dat fraudeurs steeds meer de volgende werkwijzen gebruiken:

- de ‘lookalike’ (de fraudeur gebruikt het originele document van een andere persoon tijdens een persoonlijke identificatie, omdat de dader fysiek lijkt op de wettige houder);
- het voorleggen van “brondocumenten” (basisdocumenten, zoals akten van de burgerlijke stand, bijvoorbeeld, de geboorteakte) die vals of vervalst zijn, met als doel echte exemplaren ervan te verkrijgen.

Aangezien de identiteitsgegevens in het Rijksregister voornamelijk verzameld en bijgewerkt worden door de gemeenten, moet de gemeentelijke ambtenaar in het bijzonder aandacht besteden aan de middelen voor het opsporen van identiteitsfraude en aan de te ondernemen acties wanneer zij geconfronteerd worden met een twijfelachtig, klaarblijkelijk vervalst of veranderd identiteits- of reisdocument of akte van de burgerlijke stand.

Elke identiteitskaart of attest van verlies, diefstal of vernietiging moet afgeleverd worden met de nodige voorzichtigheid om identiteitsfraude te voorkomen en te bestrijden.

2. Structuren tot stand gebracht om identiteitsfraude te voorkomen en te bestrijden.

2.1. Oprichting van een federale Task Force “Preventie en bestrijding van identiteitsfraude”.

Er komt regelmatig een federale Task Force “Preventie en bestrijding van identiteitsfraude” bijeen, onder coördinatie van de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken (Rijksregister) van de FOD Binnenlandse Zaken, om tussen de federaal bevoegde overheden en de gemeenten of consulaire posten (maar ook met andere actoren op het terrein, zoals de politie) een echt operationeel expertisenetwerk op te richten, gebaseerd op de uitwisseling van informatie en de ondervonden probleemgevallen.

Deze werkgroep is samengesteld uit identiteitsdeskundigen van verschillende federale departementen van de FOD Binnenlandse Zaken (Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken, de Dienst Vreemdelingenzaken en de Algemene Directie Veiligheid en Preventie), de FOD Buitenlandse Zaken, de FOD Justitie en de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Valsheden van de Federale Politie. Er worden eveneens relaties opgebouwd met de lokale politie, de Parketten en andere overheidsinstellingen.

2.2. Oprichting van een uniek contactpunt inzake identiteitsfraude: de nationale SPOC.

Nationale SPOC Helpdesk Fraude Tel.: 02 488 22 20 Fax: 02 488 27 20 <u>IPIB-Helpdesk-Fraude@rrn.fgov.be</u> Park Atrium - Koloniënstraat 11 – 1000 BRUSSEL

De Helpdesk Fraude van de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken is het unieke eerstelijnscontactpunt (nationale SPOC) voor gemeentelijke referentieambtenaren (gemeentelijke SPOC) en de kanalisator van de informatie voor de verschillende diensten die betrokken zijn bij de strijd tegen identiteitsfraude.

2.3. Aanwijzing door de gemeente van een referentieambtenaar voor de strijd tegen identiteitsfraude: de gemeentelijke SPOC.

De gemeenten zijn de eerste schakel in de identificatie van de bevolking en het beheer van de identiteit.

De gemeentelijke ambtenaar, die belast is met het bijwerken van de identificatiegegevens in het Rijksregister en het afleveren van de identiteits- en reisdocumenten en akten van de burgerlijke stand, bevindt zich in de eerste lijn voor het opsporen van identiteitsfraude.

De gemeentelijke SPOC is de dagelijkse referentiepersoon bij het gemeentebestuur en de centrale schakel tussen de lokale en federale overheid op het vlak van communicatie en de uitwisseling van informatie en expertise, teneinde identiteitsfraude efficiënt te bestrijden op lokaal niveau, en een integraal en geïntegreerd beleid inzake preventie en bestrijding van identiteitsfraude te concretiseren op federaal niveau.

2.4. Basiscontroles: controle van de identiteit van de aanvrager en visuele vergelijking van de foto's.

Bij elke aanvraag tot aflevering van een identiteits- (of reis-)document of een document ter vervanging van deze documenten, dient de identiteit van de aanvrager aandachtig te worden gecontroleerd om de risico's op identiteitsfraude te voorkomen en te minimaliseren.

Een visuele vergelijking tussen de aanvrager en de door hem overhandigde foto met de gegevens die opgenomen zijn in het Rijksregister, alsook de laatste foto van de houder van het document die opgenomen is in het centraal register van de identiteitskaarten of in het centraal register van de vreemdelingenkaarten, is van fundamenteel belang op het vlak van preventie en bestrijding van identiteitsfraude.

Op het ogenblik dat het basisdocument opgesteld wordt, moet de gemeenteambtenaar zich ervan vergewissen dat de persoon die zich aanmeldt, wel degelijk de houder van het document is. Bij twijfel wordt de aanmaak van de kaart opgeschort.

Vóór de uitreiking van de kaart worden de vingerafdrukken van de persoon die zich bij de gemeente aanmeldt, vergeleken met die op de identiteitskaart. Bij twijfel wordt de kaart ook niet afgeleverd.

Hoe dan ook, bij twijfel zal de kaart nooit uitgereikt worden zolang de identiteit van de houder niet vaststaat.

2.5. Wat moet de gemeentelijke SPOC doen in geval van een teken van identiteitsfraude?

Indien de gemeentelijke ambtenaar, na de eerste gebruikelijke controles te hebben uitgevoerd, nog steeds ernstige twijfels heeft over de identiteit van de aanvrager, **dient de procedure te worden nageleefd, die beschreven is in de ministeriële omzendbrief die u toegestuurd werd op 27 mei 2016.**

Er dient een meldingsfiche te worden verstuurd door de gemeentelijke SPOC naar de nationale SPOC bij de FOD Binnenlandse Zaken, die de bestemming is van alle informatie betreffende potentiële gevallen van identiteitsfraude.

2.6. Herhaaldelijke verliezen/diefstallen/ vernietiging.

De gemeentelijke ambtenaar kan vaststellen dat eenzelfde persoon herhaaldelijk het verlies en de diefstal van zijn identiteitsdocument of paspoort meldt en vervolgens een nieuw identiteitsdocument of een nieuw paspoort aanvraagt. Men dient dan waakzaam te zijn, aangezien dit een teken van fraude kan zijn (geval van frauduleus doorgeven/doorverkopen van zijn persoonlijke documenten aan andere personen).

Bijvoorbeeld:

- wanneer de persoon herhaaldelijk verklaart dat zijn identiteits- of reisdocument gestolen werd of dat hij een dergelijk document verloren heeft;
- wanneer de persoon herhaaldelijk een aangifte opstelt voor een vrijwillig vernietigd identiteits- of reisdocument.

Het is dus van fundamenteel belang om te controleren of een aanvraag van een nieuw document gerechtvaardigd is.

In geval van herhaaldelijk verlies of herhaaldelijke diefstal van identiteitskaarten (of Belgische verblijfstitels voor vreemdelingen, attesten op naam van de aanvrager, paspoorten of reisdocumenten), moet de gemeentelijke ambtenaar de identiteit van de aanvrager en de redenen waarom deze aanvrager zijn document verloren heeft of waarom zijn document gestolen werd, aandachtig controleren.

De aanvrager moet in dit geval een verklaring op erewoord opstellen en ondertekenen (*zie model in bijlage 36*), waarin hij de omstandigheden van het verlies of de diefstal van zijn kaart, paspoort of reisdocument uitlegt en waarin hij de rechtvaardigingen vermeldt wat het herhaaldelijke karakter van dit verlies/deze diefstal betreft. *De gemeente kan beslissen om de aanvraag van een nieuwe kaart of de uitreiking van de nieuwe kaart uit te stellen als zij twijfelt aan de identiteit van de burger en/of als zij identiteitsfraude vermoedt.*

De gemeentelijke ambtenaar moet opletten bij de aflevering van een attest van verlies, diefstal of vernietiging.

Om zich ervan te vergewissen dat de aanvrager van de identiteitskaart (of van de Belgische verblijfstitel voor vreemdelingen, het desbetreffende attest, het paspoort of het reisdocument) geen valse identiteit gebruikt, moet de gemeentelijke ambtenaar ook bij de aanvraag van het document, via de toepassing Belpic (of Belpas), de foto die door de aanvrager afgegeven wordt bij de indiening van zijn aanvraag, vergelijken met de foto van de aanvrager die aangebracht is op zijn laatste document, waarvan een digitale versie opgeslagen is in het register van de identiteitskaarten (of in de databank “paspoorten”).

De gemeentelijke ambtenaar beschikt nog over verschillende controlemogelijkheden:

- door aan de aanvrager van de identiteitskaart of van het attest enkele gerichte vragen te stellen, waarvan de antwoorden gecontroleerd kunnen worden op basis van de informatiegegevens van het Rijksregister van de natuurlijke personen;
- de aanvrager van het document kan zijn identiteit eveneens bewijzen met behulp van andere bewijsdocumenten (bijvoorbeeld: zijn rijbewijs, waarvan de aflevering gecontroleerd kan worden via de databank van de rijbewijzen);
- indien de twijfel blijft bestaan, zullen de gemeenten contact opnemen met de politiediensten voor grondiger onderzoek;

- **In geval van vermoeden van identiteitsfraude bij de opmaak van het basisdocument** (meer bepaald in geval van verlies, diefstal of vernietiging van de identiteitskaart of het attest (bijlage 12)), bepaalt artikel 6, §1 van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten duidelijk dat **de identiteitskaart (of “bijlage 12”) pas wordt vernieuwd na een onderzoek naar de omstandigheden waarin de kaart verloren, gestolen of vernietigd is en tegen inlevering van het attest.**

Indien de gemeentelijke ambtenaar geconfronteerd wordt met een herhaaldelijk verlies, een herhaaldelijke diefstal of een herhaaldelijke vernietiging (in elk geval minstens vanaf de derde aanvraag van een document aan de gemeente over een periode van 5 jaar), dient de procedure te worden nageleefd, die opgenomen is in de ministeriële omzendbrief die u toegestuurd werd op 27 mei 2016. **Er dient een meldingsfiche te worden verstuurd door de gemeentelijke SPOC naar de nationale SPOC bij de FOD Binnenlandse Zaken.**

HOOFDSTUK XI: Strijd tegen het terrorisme en radicalisme – Intrekking of weigering tot uitreiking van de eID.

1. Context en wettelijk kader

Sinds begin 2015 heeft de Regering een aantal maatregelen genomen om te strijden tegen het terrorisme en radicalisme en zo aan de bevoegde overheden wettelijke middelen te geven in het kader van hun opdrachten tot bescherming van de bevolking.

Eén van die maatregelen is dat de wet van 10 augustus 2015⁷, onder bepaalde specifieke voorwaarden, de intrekking en/of de ongeldig making of de weigering van uitreiking van de identiteitskaart aan een Belg mogelijk maakt, teneinde te vermijden dat deze laatste naar het buitenland zou vertrekken. Het gaat er evenzeer om de betrokkene tegen zichzelf te beschermen als te vermijden dat hij bijvoorbeeld terroristische acties zou ondernemen.

Het koninklijk besluit van 26 december 2015 tot uitvoering (ONDERAAN DE PAGINA) werd bekengemaakt in het Belgisch Staatsblad van 5 januari 2016. De maatregelen inzake intrekking en/of ongeldig making of weigering tot uitreiking van de identiteitskaart van een Belg zijn in werking sinds deze bekendmaking.

Zowel de gemeenteoverheden als de politiezones zijn de belangrijkste actoren in de strijd tegen het terrorisme en het radicalisme; in die hoedanigheid spelen zij een sleutelrol.

De omzendbrief van 24 december 2015 (ONDERAAN DE PAGINA) beschrijft de procedure die de intrekking en/of ongeldig making of de weigering tot uitreiking van een identiteitskaart mogelijk maakt van **een Belgische burger**⁸ die het Belgisch grondgebied zou kunnen verlaten om zich naar het buitenland te begeven teneinde daar een terroristische daad te plegen (of die bij zijn terugkeer naar België een ernstig risico zou kunnen inhouden om een dergelijke daad in ons land te plegen).

2. Algemene procedure

De procedure betreffende de intrekking, de ongeldig making of de weigering tot uitreiking van een elektronische identiteitskaart is als volgt.

Zoals voorzien in artikel 6, § 10, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en onder de door dit artikel geformuleerde voorwaarden, deelt het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse op eigen initiatief een gemotiveerd advies aan de minister van Binnenlandse Zaken mee indien het OCAD het wenselijk acht dat de afgifte van de identiteitskaart van een Belg wordt geweigerd of dat deze kaart ingetrokken of ongeldig verklaard wordt. Dit advies wordt schriftelijk meegedeeld.

Op basis van dit advies kan de Minister van Binnenlandse Zaken beslissen om de identiteitskaart van een Belg in te trekken en/of ongeldig te maken of om de uitreiking ervan te weigeren.

In geval van beslissing tot intrekking en/of ongeldig making of weigering tot uitreiking van de identiteitskaart, brengt de Minister van Binnenlandse Zaken de burgemeester van de gemeente van verblijf van de persoon die betrokken is door deze beslissing hiervan schriftelijk op de hoogte.

In geval van een beslissing tot intrekking zal de burgemeester van de betrokken gemeente aan de diensten van de bevoegde lokale politiezone vragen om persoonlijk over te gaan tot de intrekking van de identiteitskaart op de hoofdverblijfplaats van de betrokkene.

⁷ Wet van 10 augustus 2015 houdende wijziging van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, Belgisch Staatsblad van 28 augustus 2015.

⁸ Deze maatregel heeft dus geen betrekking op de buitenlandse burgers die ingeschreven zijn in het vreemdelingenregister of wachtregister van uw gemeente.

Indien de betrokkene niet aanwezig is in zijn/haar hoofdverblijfplaats, laten de diensten van de lokale politiezone een bericht van kennisgeving achter, waarbij de betrokkene verzocht wordt om zich naar de diensten van de lokale politiezone van zijn/haar gemeente te begeven om zijn/haar identiteitskaart in te leveren. Bij intrekking op de hoofdverblijfplaats of bij de diensten van de lokale politiezone, wordt een vervangingsattest aan de betrokkene uitgereikt.

Zoals voorzien in de memorie van toelichting van de wet van 10 augustus 2015 (houdende wijziging van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen), zal de betrokkene met dit attest - enkel geldig in België – zich kunnen verplaatsen binnen het grondgebied zonder het verplicht dragen van de identiteitskaart. Om onnodige stigmatisering te vermijden, is dit attest gelijk aan het attest van verklaring bij verlies, diefstal of vernietiging van een identiteitskaart, afgeleverd overeenkomstig artikel 6 van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten; dit attest werd derhalve in overeenstemming daarmee aangepast.

In geval van een beslissing van weigering van een identiteitskaart, is het het gemeentebestuur waarbij de betrokkene zich aanmeldt dat het hierboven beschreven attest zal afleveren.

De beslissing van ongeldigverklaring van een identiteitskaart zal meestal samen met een beslissing van intrekking van een identiteitskaart genomen kunnen worden.

De ongeldigverklaring van een identiteitskaart gebeurt door de Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, via de tussenkomst van de Diensten van het Rijksregister die – zoals voorzien in artikel 6ter van de voormelde wet van 19 juli 1991 – zullen overgaan tot de intrekking van de elektronische functie van de identiteitskaart.

Voor de praktische uitvoering van deze procedure dient de gemeente de omzendbrief te raadplegen die meegedeeld werd op 24 december 2015.

WOORDENLIJST

Asymmetrische cryptografie (Publieke-sleutelcryptografie): Bij asymmetrische cryptografie wordt gebruik gemaakt van twee aparte sleutels om data enerzijds te coderen/vercijferen en anderzijds te decoderen/ontcijferen. Het kan ook gebruikt worden om de herkomst van de gecodeerde data te verifiëren.

Attest van verlies, diefstal of vernietiging van de identiteitskaart: Document afgeleverd overeenkomstig artikel 6 van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten in geval van verlies, diefstal of vernietiging van de identiteitskaart. Dit attest dat in geen geval als identiteitskaart kan gelden, is geldig gedurende één maand en de geldigheidsduur kan worden verlengd door het bestuur van de gemeente waar de betrokkene zijn hoofdverblijfplaats heeft.

Certificaat: Digitaal bestand dat de identiteit van de houder bewijst.

Certificatenautoriteit: Organisme dat certificaten verleent aan natuurlijke en rechtspersonen.

Elektronische identiteitskaart: Document afgegeven aan Belgen door de gemeente van de hoofdverblijfplaats, geldig als inschrijvingscertificaat in de bevolkingsregisters. De kaart bevat een contactchip. In het model met de nieuwe lay-out zit eveneens een contactloze chip (= RFID-chip).

Geavanceerde handtekening: Elektronische handtekening die voldoet aan de vereisten van artikel 26 van de Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt (ook “eIDAS-verordening” genoemd). De handtekening moet op éénvormige wijze aan de ondertekenaar gelinkt zijn en moet het mogelijk maken om deze te identificeren. Zij moet aangemaakt zijn door middel van gegevens voor de creatie van een elektronische handtekening, die de ondertekenaar onder zijn exclusieve controle, met een hoog privacy-niveau, kan gebruiken. De handtekening moet tevens gelinkt zijn aan de desbetreffende gegevens, zodat elke latere wijziging aan die gegevens opgespoord kan worden.

Gekwalificeerd certificaat: Certificaat dat voldoet aan de eisen van artikel 28 van de Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt (ook “eIDAS”-verordening genoemd), dat verwijst naar de technische vereisten van bijlage I van de Verordening.

Geldigheid (certificaat): Periode gedurende welke een certificaat potentieel geldig is. De geldigheid wordt beëindigd indien het certificaat wordt herroepen.

Intrekking: Actie waarbij het certificaat zijn geldigheid verliest. De status “gekwalificeerd” kan niet meer gerecupereerd worden en het certificaat mag niet meer gebruikt worden.

Onweerlegbaarheid: Het niet kunnen ontkennen van het hebben uitgevoerd van een bepaalde handeling.

Openbare sleutel: Sleutel om een handtekening na te kijken (of om te versleutelen). Deze sleutel zit in het certificaat en is een openbaar informatiegegeven. Deze wiskundige sleutel wordt gebruikt om de handtekeningen te controleren die werden aangemaakt met de bijbehorende privésleutel. Volgens het algoritme kunnen de openbare sleutels ook dienen om berichten of bestanden te versleutelen die nadien ontsleuteld zullen worden met de bijbehorende privésleutel.

PKI (Public Key Infrastructure): Geheel van technologieën, organisaties, procedures en praktijken die de implementatie en het beheer ondersteunt van de certificaten gebaseerd op de cryptografie met openbare sleutels. De rol van de PKI is om te verzekeren dat de openbare sleutels wel degelijk overeenkomen met de entiteiten waarmee zij zouden moeten overeenkomen. Deze infrastructuur laat toe om de vertrouwelijkheid, de integriteit, de authenticatie en de onweerlegbaarheid te garanderen.

Privésleutel: Sleutel die geheim wordt gehouden door zijn titularis. Deze sleutel wordt gebruikt om boodschappen te tekenen (of te ontcijferen). Deze wiskundige sleutel wordt gebruikt om een elektronische handtekening aan te maken en om, volgens het algoritme, boodschappen of gecodeerde bestanden te ontsleutelen met de overeenkomstige openbare sleutel.

RFID-chip: Deze contactloze RFID-chip (Radio Frequency Identification) voldoet aan strikte veiligheidsvereisten die het mogelijk maken de risico's maximaal te beperken. Deze chip kan enkel via een beveiligde toegang geconsulteerd worden door de bevoegde instanties, die strikt in de wet vastgelegd zijn. De vingerafdrukken die opgeslagen zijn in de RFID-chip, zijn beschermd door hetzelfde veiligheidsmechanisme als dat wat gebruikt wordt voor de paspoorten en de verblijfstitels van onderdanen van derde landen. Dit veiligheidsmechanisme wordt opgelegd door de EU-norm betreffende de reisdocumenten en bestaat erin enkel toegang te verlenen tot de vingerafdrukken aan de gemachtigde lezers via elektronische certificaten.

R.S.A.: R.S.A. is een asymmetrisch encryptie-algoritme.

Sleutel: Cijfer gebruikt met een cryptografisch algoritme (wiskundige formule).

Tweedimensionale barcode: Deze tweedimensionale barcode vervangt de barcode van de oude identiteitskaart. Dankzij deze barcode is de kaart veiliger en voldoet ze aan een belangrijke functionele behoefte, met name in het geval van processen waarbij geen chiplezers kunnen worden gebruikt en waarvoor een snelle, veilige en beperkte toegang tot de gegevens vereist is.

Vernieuwing van de kaart: Operatie waarbij de nieuwe elektronische identiteitskaart wordt aangemaakt wanneer de geldigheidsduur van de vorige kaart verstreken is of in één van de andere gevallen bepaald in artikel 5 van het koninklijk besluit van 25 maart 2003 betreffende de identiteitskaarten en in punt 4 van hoofdstuk IV van onderhavige Onderrichtingen.